

UNIVERSITATEA CREȘTINĂ „DIMITRIE CANTEMIR”

ORIZONT CULTURAL XXI

**REVISTĂ A SALONULUI LITERAR-ARTISTIC ȘI ȘTIINȚIFIC
„Ticu Ion Ionescu”**

- ✦ Editorial
- ✦ Să ne cunoaștem valorile
- ✦ Versuri, proză
- ✦ Condeie studențești
- ✦ Condeie liceene
- ✦ Cuvinte alese
- ✦ Eseu

**Anul IV, Nr. 1(13)
Martie 2015**

București, 2015

Universitatea Creștină «Dimitrie Cantemir»

Salonul literar-artistic și științific «Ticu Ion Ionescu»

ORIZONT CULTURAL XXI

Revistă a Salonului literar-artistic
și științific «Ticu Ion Ionescu»

Anul IV Nr. 1 (13)
Martie 2015

ISSN 2248 – 2571
ISSN-L = 2248 – 2571

BUCUREȘTI
2015

Universitatea Creștină «Dimitrie Cantemir»

Salonul literar-artistic și științific «Ticu Ion Ionescu»

ANCORE PE NORI...
Foto: Gheorghe Văduva

REDACTOR ȘEF
Gheorghe VĂDUVA

**SECRETAR GENERAL
DE REDACȚIE**
Gabriel I. NĂSTASE

COLEGIUL DE REDACȚIE

Nicolae GEORGESCU
Mădălina TOMESCU
Andreea DANIELESCU
Riad AWWAD
Aculin TĂNASE
Silvia OSMAN
Mihaela MOCANU
Agata Mihaela POPESCU
Cosmin STOICA
Florin POPA
Alin MARCU
Elenea POGĂCEANU

CUPRINS

EDITORIAL

UNIVERSUL CUVÂNTULUI

Gheorghe VĂDUVA..... •9

REMEMBER

JUDECATA N-A AVUT LOC...

Ticu Ion IONESCU..... •11

FLASH-URI PE UN COLȚ DE VIAȚĂ...

Gheorghe VĂDUVA..... •18

SĂ NE CUNOAȘTEM VALORILE

ION BARBU (DAN BARBILIAN) - POET ȘI MATEMATICIAN

ROMAN (1895 – 1961)

Gabriel I. NĂSTASE..... •21

ACADEMICIAN PROF. UNIV. DR. SIMION STOILOW -

MATEMATICIAN ROMAN (1887 – 1961)

Gabriel I. NĂSTASE..... •25

MAREȘALUL CONSTANTIN PREZAN (1861 – 1943)

Gabriel I. NĂSTASE..... •27

VERSURI

FOC SUB JAD...

Ana PODARU..... •32

DIN NESFÂRȘIT ÎN NEPIERDUT...

Cătălin CODRU..... •43

DILEME PESTE NORI...

Gheorghe VĂDUVA..... •47

CÂMPIA CU ARIPI

Liviu VIȘAN..... •53

CATRENE-METAFORĂ

ACULIN TĂNASE - UN LORD AL CUVÂNTULUI -BRILIANT..... •63

DUELUL ELEGANȚEI

Gheorghe ZAMFIR - Aculin TĂNASE..... •65

PROZĂ

VOIU SIMBRIA ÎN VALUTĂ!

Vasile POPA..... •67

NEBUNII PRINTRE NOI

Eugen SITEANU..... •70

SCRIERI ALESE**IDEEA DE FRUMOS**

Hegel..... •76

CONDEIE STUDENȚEȘTI**SPRE RĂCOAREA NEPĂTRUNSULUI CER...**

Roxana-Adelina STOICA..... •78

ÎNTELEPCIUNI...

..... •86

NOTE DE LECTURĂ**ANTOLOGIE DE POEZIE ROMÂNĂ ÎN LIMBA ESPERANTO**

Conf. univ. dr. Gabriel I NĂSTASE..... •88

“FILMUL DOCUMENTAR. DESPRE DOCUMENTAR...”**ÎNCĂ CEVA ÎN PLUS” (autor Laurențiu DAMIAN)**

Conf. univ. dr. Gabriel I. NĂSTASE..... •92

„IMAGINEA: O INCURSIUNE ÎN ESTETICĂ”**(autor Mircea BUNESCU)**

Conf. univ. dr. Gabriel I. NĂSTASE..... •96

ALBUM**CRESTE, PLAIURI ȘI FLORI • Imagini din inima pietrei**

Foto: Gheorghe VĂDUVA și Lucian PAȘCA..... •99

SALONUL LITERAR ARTISTIC ȘI ȘTIINȚIFIC „TICU ION IONESCU”

Salonul literar-artistic și științific debutează în 31 martie 2010, printr-un recital de poezie pregătit și susținut împreună cu Asociația Culturală Română IDEAL, Societatea Culturală APOLLON și Asociația Culturală "La Noi la Români" din Chișinău – Republica Moldova. Au citit din scrierile proprii academicienii Mihai Cimpoi și Nicolae Dabija, scriitorii Matei George Călin și Vasile Căpățână din Chișinău și Radu Cârneli, Victoria Mălescu, Gheorghe Văduva, Ticu Ion Ionescu din București și alții. În următoarele întâlniri, au fost prezentate cărți ale cadrelor didactice din universitate, ale unor invitați, au fost prezentați Laureați premiului NOBEL pentru literatură și au debutat un număr de peste patruzeci de studenți din facultățile universității noastre și din mai multe licee bucureștene.

Începând cu luna decembrie 2012, Salonul literar-artistic și științific a primit numele prof. univ. dr. Ion Ionescu, cel care a avut ideea înființării sale și care a fost, până la trecerea sa în neființă, sufletul acestui forum de creație și dialog literar-artistic și științific.

Colegiul de redacție

Înțelepciunea este știința vieții (Sapientia ars vitae est)

Seneca

EDITORIAL

UNIVERSUL CUVÂNTULUI

Gheorghe VĂDUVA

Reluăm un periplu – cel al cuvintelor scrise –, pe care, de fapt, noi, oamenii, nu l-am părăsit niciodată. De când e lumea, oamenii și-au spus (mai târziu și-au scris și mult mai târziu și-au teleportat, și-au sugerat sau și-au încredințat) cuvinte. Cuvinte de tot felul. Cam ce le-a venit și cam cum le-a venit la gură, sau cum i-a dus mintea. Unii, în mod elegant, alții, în mod abject, unii, cu ochii luminați de Dumnezeu, alții, cu ochii injectați sau infectați de fel de fel de furtuni, de ape subterane leșioase (leșioase, nu limpezi, cum ar trebui să fie apele care vin din adânc și care trec prin binecuvântarea pământului), fiecare după capacități și posibilități. Dar nimeni n-a încetat vreodată să se folosească de Cuvânt pentru a linguși, pentru a adula, pentru a umili, pentru a lovi, pentru a mări, a preamări sau pentru a înjosi. Dar și pentru a binecuvânta, pentru a iubi, pentru a crea. Omul a luat în proprietate sa Cuvântul și a făcut și face cam tot ce crede el că poate, trebuie sau că are dreptul să facă cu acest cuvânt pe care nu se obosește să-l prea-cunoască, întrucât l-a luat de-a gata, așa cum și-a luat culoarea ochilor, ascuțimea sau zgrunțurozitatea minții, firea, vocația și, nu în ultimul rând, caracterul. Cuvântul – crede omul – este datul lui dat și, de aceea, în calitate de proprietar absolut al dicționarului limbii pe care o vorbește, poate face cu el, cu acest umil cuvânt, cu acest pion al vorbei, cam tot ce crede el că poate să facă.

Oamenii, în marea lor majoritate, n-au înțeles și, probabil, nu vor înțelege niciodată preceptul acela din Biblie, potrivit căruia, mai întâi, a fost Cuvântul. E drept, nici nu-și prea bat capul să înțeleagă. Ce să înțeleagă?! Și de ce?! Cum adică mai întâi a fost Cuvântul?! E greu de înțeles, îți întoarce mintea pe dos. Dacă eu, Omul, îl vorbesc pe el, cum adică a fost el înaintea mea?! Desigur, e de înțeles că el, cuvântul, există atunci când eu apar, ca individ unic și indivizibil, că eu trebuie să învăț să-l folosesc, adică să-l vorbesc, nu el să învețe să fie vorbit de mine. Cuvântul i-a fost dat omului, ca însușire a sa, pentru a se folosi de el, nu pentru a se supune voinței lui. Și cam atât.

Oare? Așa să fie?! Nu cumva omul individual (pentru că, la urma urmei, aceasta este forma concretă de existență obiectivă a omului) este supus voinței imperative a Cuvântului? Nu cumva omul este, în realitate, ce spune și ce face? Nu cumva el, omul, ca individ fizic, care vorbește, în loc să behăiască, spre exemplu, trece, în acest fel, din lumea fizică în cea a cogniției, din lumea acțiunii în cea a efectelor ei, din lumea rezultatelor în cea a valorilor?

Calitatea de a vorbi, în lumea oamenilor, nu este chiar aceeași cu cea de a behăi, din lumea necuvântătoarelor, deși și acestea din urmă au capacitatea și calitatea de a comunica între ele. Toate elementele din Univers comunică, într-o formă sau alta între ele. Una este însă a comunica și cu totul altceva a crea, a genera cogniție și, ca atare o dimensiune cognitivă a existenței, un sistem de valori cognitive și axiologice, o lume a noțiunilor, categoriilor, conceptelor, ideilor și idealurilor. Sau măcar un crâmpoi minuscul din ea. O floare sau un mugur.

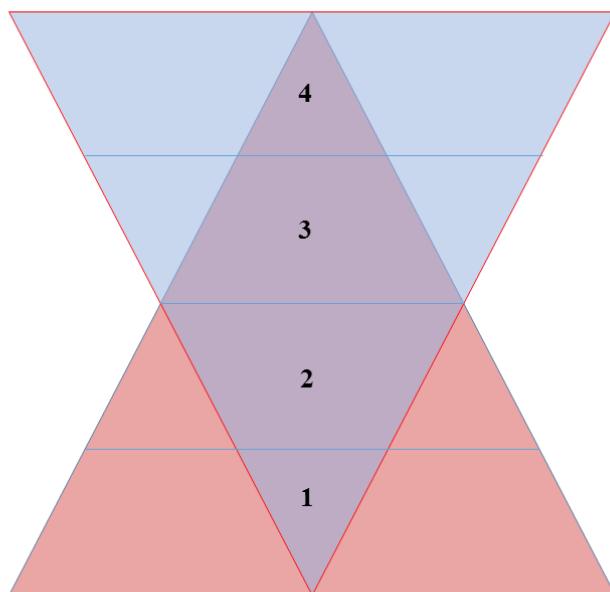
Spațiul creației prin cuvânt, prin sunet, culoare și imagine rămâne unul puternic umanizat și, într-un fel, privilegiat. Omul este, la ora actuală, singura ființă de pe planeta Pământ, din câte știm noi, capabilă de a genera cogniție, artă și cultură, singura ființă care trăiește semnificativ și esențial într-un spațiu al cogniției, al artei și al culturii. Nu știm dacă omul a fost creat să fie așa, dacă sensul lui universal, în Universul infinit, este acela de a genera cogniție și de a ajunge un element esențial al spațiului cognitiv, un fel de monadă a acestui spațiu, sau, poate un Univers al lui, dar, până în acest moment, știm că omul însuși a creat acest spațiu pentru el și pentru semenii lui, pentru binele lui și nu pentru cel al Universului, de care nu este conștient chiar pe deplin și pe care-l percepe ca pe un Dumnezeu sau ca pe un haos... El, omul de linie, omul de rând, omul de gloată, nu pune semnul egalității între Dumnezeu și Haos, dar nici nu-și bate capul să facă vreo diferență între ele. Este prea complicat...

Dar omul trăiește în lumea cuvintelor. Este o lume specială, care permite straturi sau niveluri de abstrac-

tizare și face posibilă, cel puțin formal, cunoașterea infinitului. Omul știe că nu-l va cunoaște niciodată, pentru că infinitul nu este un punct final al cogniției, ci un nesfârșit cognitiv, care, pe măsură ce înaintezi în universul lui, el devine și mai mare, deși, atunci când vorbim de infinit, acest „și mai mare” nu are sens, întrucât se raportează la un lucru finit, nu la infinit... Lucian Blaga distingea între cunoașterea dogmatică și cea luciferică, prima constând în cunoașterea dogmelor, a principiilor și a lucrurilor cognoscibile, iar cea de a doua, adâncind, de fapt misterul. Cu cât cunosc mai mult și mai multe, cu atât se multiplică universul lucrurilor necunoscute, misterul. (...„eu cu lumina mea sporesc a lumii taină -/ și-ntocmai cum cu razele ei albe luna/ nu micșorează, ci tremurătoare/ mărește și mai tare taina nopții,/ așa îmbogățesc și eu întunecata zare/ cu largi fiori de sfânt mister/ și tot ce-i neînțeles/ se schimbă-n neînțelesuri și mai mari/ sub ochii mei”/ căci eu iubesc/ și flori și ochi și buze și morminte.”).

Universul ontologic și Universul cogniției, în procesul cunoașterii, se prezintă ca două piramide – prima, cu

Piramida nivelurilor cognitive

Nivelurile cogniției

1. Nivelul naturii (nivelul cognitiv minim)
2. Nivelul cunoașterii comune
3. Nivelul cunoașterii științifice
4. Nivelul epistemologic

Nivelurile ontologice:

1. Nivelul ontologiei confuze
2. Nivelul ontologiei conștiente
3. Nivelul ontologiei cognitive
4. Nivelul ontologiei epistemologice

Piramida nivelurilor ontologice

vârful în sus, cea de a doua cu vârful în jos. Astfel, în societatea de tip epistemologic, cogniția va tinde către maximum, în timp ce ontologia – înțelesă ca teorie a existenței – va tinde către minim. Și chiar dacă cele două piramide sunt prezentate într-un spațiu finit, ele sunt, de fapt, două universuri – cel al existenței și cel al cogniției –, iar în interiorul lor se derulează procese complicate care țin de Universul Cuvântului.

Eu nu strivesc corola de minuni a lumii

Lucian Blaga

*Eu nu strivesc corola de minuni a lumii
și nu ucid
cu mintea tainele, ce le-ntâlnesc
în calea mea
în flori, în ochi, pe buze ori morminte.
Lumina altora
sugrumă vraja nepătrunsului ascuns
în adâncimi de întuneric,
dar eu,
eu cu lumina mea sporesc a lumii taină -
și-ntocmai cum cu razele ei albe luna
nu micșorează, ci tremurătoare
mărește și mai tare taina nopții,
așa îmbogățesc și eu întunecata zare
cu largi fiori de sfânt mister
și tot ce-i neînțeles
se schimbă-n neînțelesuri și mai mari
sub ochii mei-
căci eu iubesc
și flori și ochi și buze și morminte.*

REMEMBER

JUDECATA N-A AVUT LOC..

Ticu Ion IONESCU

Ticu Ion Ionescu, profesor universitar dr., filosof , prozator și poet, cercetător și truditor pe Cuvânt, dar mai ales drum ales către inimi frumoase, trecut dincolo, în veșnicie, într-un târziu de vară cu frunze pe dor, mult prea devreme și mult prea dureros, a lăsat în urma lui, înaintea romanului pe care n-a avut vreme să-l finalizeze, un volum de proză scurtă, un buchet de oaze și de bijuterii literare, așezate meticulos și frumos sub titlul uneia dintre ele: **JUDECATA N-A MAI AVUT LOC....**

În scurt timp, urma să fie trimis la tipar romanul **MAMA FLOAREA**, din care a publicat, în acest volum, într-o narațiune cu același nume - un fel de preambul -, câteva secvențe convingătoare și tulburătoare despre ce va fi devenit, sub un condei atât de meticulos, un excurs atât de sensibil despre viața unor familii dintr-un sat teleormănean, în curegerea implacabilă a vieții...

Judecata n-a avut loc

Mâinile pământii, fosforescent, se clătinau la lumina focului, într-o parte și-n alta. Mâinile lipite, întinse sub bărbie, chemau, parcă, cele patru zări să pecetluiască ritualul acela, să fie martorii și judecătorii. Bărbile lor albe păreau niște măști care le ascundeau sălbăticia buzelor și tremurul laș al mușchilor. Focul ardea liniștit, fără zgomot, luminând fețele cafenii, încordate.

Femeia ce trebuia judecată era îmbrăcată în alb. Ținea ochii larg deschiși, privind dincolo de foc. Mâinile și le adunase în jurul genunchilor. Focul juca straniu în orbitele mari, deschise. Era oarbă!

- Femeia aceasta trebuie să plătească! Toți oamenii plătesc. N-o poate apăra nimeni și nici s-o judece nu are putere. Ea știe că este osândită. Mâinile mele sunt prea slabe pentru a aduce la îndeplinire osânda.

Cel ce vorbise, aplecându-se peste genunchi, își apropie fruntea de pământ. Mâinile îi erau adunate pe piept. Toți se aplecară spre pământ.

-Ar trebui, spuse un altul, s-o lăsăm să povestească. Așa vom ști și vom crede că n-am putut face altfel.

- Nu! După rânduială, poate fi lăsată doar o singură noapte singură. Se va judeca și va fi senină în fața nopții. Singurul preț plătit ar fi ca el să vadă. Așa ar trebui. El ar trebui să știe că ea a plătit. Bătrânii atinseră din nou pământul cu frunțile.

Noaptea aduna toate dovezile în jurul focului. Oamenii aceia cu bărbi albe, ca niște patriarhi erau aduși pentru că erau necesari judecătorii în locul celor patru vânturi. Focul pentru că se mistuia pe sine asemeni celor din jurul său, dar care nu vor să știe că știu. Femeia se confunda cu noaptea, în straiile sale albe, cu stelele-n păr și cu orbitele larg deschise, înnoptate, pentru totdeauna, și noaptea sunt dezlegate întotdeauna tainele. Liniștea se destramă surd, într-un zgomot de copite ce se apropia asemeni tunetului, vara, în după-amiezile când pământul țipă după apa ce atârnă în zdrențe, în ghearele vântului. Acum, părea că se apropie o herghelie întreagă, începură să cadă picături mari, din ce în ce mai dese, până când focul se stinse și bătrânii se-împuținară. Păreau acum niște figurine mici de plumb, cu bărbi albe, aplecate în apa ce-i acoperea cu încetul.

Femeia se ridică, hainele i se lipiseră de trup. Merse cu vântul în spate, auzind din nou tropotul calului ce parcă-l aducea pe el, să afle că ea va plăti.

Nu mai știa de când merge. I se părea că s-a făcut cald. Își simțea hainele uscate. I se părea că aude foșnet. Se așează. Simțea pământul acoperit cu o iarbă scurtă și deasă. Pământul o primi în brațele sale, mângâindu-i umerii. Cerul se prăbuși peste orbitele-i mari și inima-i alergă după vântul ce aproape se opri.

Începuse din nou să plouă, își acoperi fața cu mâinile și tunetul îndepărtat aducea din nou mii de călăreți să afle că ea a plătit.

Și totul fu despicat de o flăcără albă, pe care... o văzu! Stejarul de deasupra ei era sfârtecat. Se ridică. Se afla la marginea unei păduri. Era atâta lumină. Nu vedea niciun om. Pădurea părea de piatră, cu frunze albe ce sunau sticlos. Cărările ce porneau în adâncul pădurii erau acoperite de cioburi multicolore, își închipui că se află dincolo de viață și constată că nu dorește deloc să cunoască această lume nouă. Se așează peste trunchiul înnegrit și... atunci veni el.

De ce n-ai venit mai demult? îl întrebă.

Nu știam că te voi găsi.

- Dar n-am plecat niciodată.

- Am crezut întotdeauna că nici n-ai existat, deci n-aveai cum pleca. Eram convins că nu ești altceva decât unul din personajele mele viitoare. Dar am stat de atâtea ori de vorbă, încât păreai o realitate.

Nu se poate! Am fost un om viu întotdeauna. Acum s-ar putea să nu fiu, dar sunt convinsă că până la judecată am fost.

Ce judecată?

-Aceea a bătrânilor cu bărbi albe.

Nu înțeleg...

Era noapte și în jurul focului trebuia să fiu judecată. Spuneau că aş putea avea o singură noapte, singură, să-mi amintesc...

-Și...

- Și apoi a început ploaia...

Mama Floarea

Mai este o săptămână până la Florii. O să vină careva dintre ei, o să-i spună la mulți ani, vor ciocni paharele și oala mare se va goli treptat, până când Mielu o să se ducă din nou s-o umple și-o să întrebe dacă furtunul e la locul lui. Sigur că ar trebui să treacă cu bine sărbătorile, dar parcă nu-i vine să creadă. Prea multă ceață; liniștea e din ce în ce mai adevărată, viața i se ridică adesea pe umeri, ca o pasăre și stau la vorbă ceasuri în sir. Cine a mai plecat, ce-au spus cei care erau pe aproape c-ar fi spus ăștia înainte de-a pleca, unde l-au dus, adică la copii sau la ai lui, ori la ai nevestei, ori, cine știe, unde au mai găsit loc.

Și, uite-așa, stătea de vorbă cu viața, ca și cu o pasăre, pe care n-o vedea dar pe care o simțea sfătoasă, caldă, răbdătoare, până când intra în casă Mielu, gineri-său și-l întreba dacă e el. Îl întreba așa, să-i spună ceva da-l știa, îi cunoștea pașii de-afară după scuturatul bocancilor, după cum închidea ușa, ridicând-o puțin că se lăsase, era veche de peste cincizeci de ani; îi cunoștea tusea seacă, înfundată, icnetul scurt când urca cele două trepte spre corlată și zvâcnetul ușii de la mijloc.

Când intra el, stăteau de vorbă încet, mai întâi despre Dina, dacă nu era acasă și-și spuneau cam ce-ar face ea acum unde-o fi, ce-o spune, cum o fi cu treburile pentru care s-a dus, când s-o întoarce și câte și mai câte. Dacă Mielu avea poftă de vorbă și fusese la oameni, adică în drum, unde se strâneau când nu prea era de treabă, sau când s-apropiau sărbătorile și stăteau de vorbă câte-n lună și-n stele, când încet, când în gura mare, îi spunea și ei ce mai auzise de una, de alta.

Când era Dina acasă, ea stătea lângă sobă, în pat, dacă era frig, iar Dina în patul de lângă ușa ce da în curte, se uita prin geam și-i spunea și ei cine trece, cu cine, dacă era ceva nou, o basma, un cojoc, pieptar sau cine știe, altceva. Când trecea rata¹ de prânz, gata, fugea pe vatră și

încălzea mâncarea. Da, acu, Dina nu era acasă, iar Mielu era pe lac, la pește. Ar fi vrut să se uite pe fereastră; timpul ar fi trecut mai ușor dar nu mai vedea aproape deloc, nici de-aproape, nici de departe. O vreme mai văzuse cu ochelarii – cu dreptul – mai ales de aproape; acum nu mai vede, ghicește cine este fiindcă știe după glas, după miros. Că n-a mai vrut doctorul s-o opereze a doua oară. I-a zis că nu mai rezistă, că are inima slăbită la cei optzeci de ani ai ei. O fi știut el doctorul ce spune, altfel părea om bun: lasă că o mai duci mult și bine așa, îi spusese, da sa nu te mai superi că e rău.

Au dus-o acasă cu rata, de la Alexandria, și i-a părut rău că n-a mai putut vedea drumul încă o dată. Când era tânără se ducea pe picioare dincolo de Piatra, la cules de bumbac.

Acum nu-i părea rău că timpul se apropie, dar cel puțin să fi văzut, că fără lumina ochilor omul e mort, nu-i mai trebuie nimic.

Nu mai vine Mielu. Cum o sta singur cu ochii la apă? Că înainte nu prea avea el răbdare era iute, de. De câte ori n-a venit și i-a zis: mamă – că așa i-a zis el întotdeauna – mai zi-mi câteva vorbe că iau câmpii. Și-i zicea câteva vorbe, atingându-i fruntea și el închidea ochii și parcă pleca undeva cu gândul, parcă-mpietrea până-i zicea ea de trei ori, că așa e bine și căsca și-i făcea cruce. Și el pleca murmurând abia auzit, poate numai în gând *fugi deochi dintre ochi, fugi de lut, de ne-nceput, de-alergat și de văzut, de mâncat și de băut, de albastrul cer căzut, peste ochi, peste sprâncene...* Nu erau așa spusele ei, dar el le înflorea, le pune de la el și nu se supăra că ea nu i le spunea. Nici n-ar fi putut, că nu se spun, se ghicesc așa, de pe buzele celui care le știe și se duc așa de la unul la altul. Dacă le spune tare, nu mai au leac. Veneau și alții. Mai ales Tudora lui Toacă. O auzea la poartă strigând *mamă Floare, mamă Floare, dă-n*

¹ Rata – denumirea autobuzelor care transportau călători spre gară, dar

nu numai

câinele acela că turbez de cap; trecură adineaurei niște țișănci și eram pe-afară, și parcă mă trăsni, trăsni-le-ar să le trăsnească! Și scotea un ou de sub șorț și-l pune lângă ea, ca să aibă leac, de-l lua când pleca. Nu-i ziceam nimic.

Da' ce-o fi cu Mielu? De ce n-o mai veni? Până acum i se făcea foame. O fi dat pe la cazan să-și puie rândul, că l-a văzut c-a tot spart lemne. S-ar duce ea până pe coastă, să-l strige, da mai poate? Nu mai are nici putere că nici nu prea mănâncă... Dacă ar fi avut ochi mai zicea, dar așa, cât? Omul, dacă nu mai poate să facă nimic, trebuie să plece. Că și ceilalți le au pe ale lor.

N-a cerut de când e; nici acu n-o să ceară cuiva să se țină de ea. Nu mai poate? Nu mai poate și gata! Ei, dacă trăia Radu, da. Lui i-ar fi putut spune orice. Dar a plecat demult, să tot fie cincizeci de ani. După ce-a pus via, ca la vreo doi ani, n-a mai putut. A dat ea o mahmudea, l-a dus pe la doctori, dar degeaba. N-au avut ce-i face. *Nu mai cheltui degeaba, i-a zis. Simt că mă duc. Lasă salba pentru fată, că n-are altă zestre.* Și s-a dus. Via, însă este și acum. A mai tăiat-o Mielu din buturugă, a mai cârpit-o și dă, încă, vin destul de bun. E numai gamaie, dar sare din pahar și e ca sângele. *Din trei pahare ții o zi la casma,* cum zice Mielu. Dar a și muncit-o. Că pirul o omoară. Dacă-o lăsa numai doi ani, n-o mai avea.

*
* *
*

Auzii poarta. Apoi târșăitul unor papuci grei, de noroi; nu era Mielu. Poate e Mărita lui Tichilă, nora lui frate-său; de, ea mai vine uneori. Nu s-a oprit deloc. A urcat la foc și băjbăie după clanță. Că e întuneric. *Bună ziua mamă Floare. Ce mai faci? Ce să fac maică, uite nu știu ce-i fi cu Mielu, că fu pe lac și nu veni să mănânce. Ei, e-n drum, îl văzui acu. Da numi spui cum mai ești? Mai vezi? Ei, maică, mai licăresc eu, așa, o geană cu ochelarii, dar numai cu dreptul. De, maică, nu mai am nici eu mult, că m-a uitat afurisita aia și nu mă ia... Ei, lasă că ai s-o mai duci mult; i-ai dus pe toți din sat, din leatul tău n-a mai rămas decât Nae Mohor dintr-ai tăi. El e mai mic cu vreo trei ani. Eram învoitori la Ghenopol, la boieri, da, și m-a cerut, că el zicea că e mai mare ca mine, da i-am zis că n-aș da batista unuia care nu mai are încă una și nu m-a iertat nici acum. Pe urmă a momit-o pe Micia lui Bălvian, a stat cu ea trei nopți pe Tilormănel,*

a adus-o până la marginea satului și i-a dat drumul. Niciunul n-a povestit nimic nimănui. El s-a nsurat, are copii, iar ea a rămas ciobanul satului cât a trăit. Nu mai rostea decât suia, n-auzi! Suia, boală! Alig-alig-alig-alig-alig! O vedeai seara cu câte un miel în brațe, fâtat în ziua aceea, sau cu câte-o lână tunsă, când era timpul ei, în șorț, cu capul în jos îmbrobodită până peste sprâncene, fie cald, fie frig. Dimineața era primul cioban care pleca, prima care trecea peste florile de dovlec, sau de castraveți, care s-aruncau peste gard înainte de răsăritul soarelui, ca să fie rod. O mai știi Marișo? Cum să n-o știu. O știu, am fost și la moartea ei, eram lângă Neaga, care-i ținea lumânările. Dar uitai de ce am venit. Dă-mi împrumut un ciurel de mălai, că nu veni ai mei de la moară. Aveți măcinat? Ia maică, vezi că a scos în copaie, pe hambarul alb. Vezi că e cernut. Eu așa fac, când n-am treabă mai cern mălai să fie când o trebui. Și nu-l dau pe jos, mâinile știu marginile copăii.

Plecă Mărita. *Parcă e altfel* – se gândi – *când mai este și altcineva; mai spune una, alta, mai trece timpul.* Când ești singur, gândul te istovește de nu mai știi de tine. Dar, dacă Mielu e-n drum, să pun să se-ncălzească mâncarea. Acum e mai ușor cu plita asta electrică învârți butonul și se-ncălzește. Pâine este și trebuie să sosească și Dina. S-a dus până la Ciolănești după un tistimel negru că cel vechi a ieșit de soare. Așa e ea. Nu poartă orice. Și tistimelul, o fi el negru, dar să aibă flori măcar la colțuri. Și nu mai este nici ea tânără, are aproape șaiszeci de ani. Da nu e urâtă.

Păi cum, zice, să fiu bătrână și urâtă când vin copiii pe-acasă? Ei, a mai ocolit-o, că doar o fată a avut. Nici cu copiii n-a dus-o ea greu, că de casă și de copii numai mămi-mare știa.

Dina mergea repede. Venea de la Ciolănești. Fusesse să ia niște tistimele negre și niște prosoape la metru, că erau mai ieftine așa, și-i trebuiau multe. O să le lase-n camera din față, înainte de-a ajunge-n casă. Nu trebuia să le vadă maicăsa, că-i face rău. Mielu a fost ieri după scândură. Se-așteaptă și ea și ei, dar nu vorbesc despre asta. Așa a fost întotdeauna: unii vin, alții pleacă. Au de toate, încolo. Și le-a rânduit singură, mama, cum știe ea obiceiul: batiste pentru pomeți, prosoape cusute pentru cruce și sfeșnic, ajurate pentru popă și țârcovnic, basmale negre pentru astea mai apropiate care-or să plângă peste tron, băsmăluțe

albe-mici pentru mai tinerii-veniți cu lumânare, prosoape de cumpărat pentru gropari și căruțaș, pânză de acoperit-albă, o foaie de velință aleasă pentru pus în tron, ață de pernă cusută cu arnică, negru și roșu, și câte și mai câte.

Dar până atunci mai este. Mai ține mult, deși se mișcă din ce în ce mai greu. Ieri i-a fost mai rău; credea că doarme, dar stătea, așa, suflând mai rar, câteodată, o mână i-a zvâcnit. N-a deschis, însă ochii. S-a întunecat la față, gura i s-a adâncit într-o parte și a vrut să ducă mâna la gură, dar n-a mai putut. N-a zis nimic nici când s-a sculat să mănânce. Nu vrea să știm noi că nu-și mai simte mâna. A luat de câteva ori din mâncare și s-a întins din nou în pat. Aseară nici n-a vorbit, dar nici n-a dormit. Ofta, doar, din când în când.

Astăzi de dimineață nici n-a vrut să guste din ceai; până acum îi plăcea foarte mult ceaiul, mai ales dimineața. A vrut să coboare din pat, a văzut că șchioapătă și s-a întors spre mine: *Dino, nu știu ce am că mi-a amorțit piciorul ăsta. Abia merg. Dar altceva n-am.* Credea că n-am văzut-o când și-a pus mâna stângă, cu dreapta, în buzunarul pieptarului. Nu știa că-i văd gura mișcându-se numai pe jumătate, când vorbește. Ar trebui să chem copiii s-o mai prindă cu gură, că-i e foc rău de ei. Vin rar, nu prea scriu, dar când e nevoie vin; la culesul porumbului, al viei, ce e mai greu, că acum suntem toți trei bătrâni.

Mama nu mai vrea să mănânce, dar nu-și închipuie ce poate însemna acest lucru pentru mine. Măinile i-au devenit cenușii, se-mpuținează pe zi ce trece, dar ea-și ține curajul, așa cum și l-a ținut întotdeauna. În război, rămăseserăm cu doi copii și n-aveam de nici unele. *Lasă maică – îmi zicea ea – acesta, că n-o fi sfârșitul lumii. În războiul celălalt, tu erai mică. Au venit nemții la noi și ne-au scos din casă. Am apucat s-arunc pe gura podului cerga, păturile, macatele, velințele, căpătâiele și am plecat la soacră-mea. Bărbatul mi-era în boșca de praz când au venit ei și-acolo a rămas o zi și o noapte. Noroc că boșca era lângă o căpiță de paie de ovăz și seara și-a tras paie peste culcuș, că era încă frig, pe la începutul lui aprilie. Când au plecat, că n-au stat decât o săptămână, și-am venit acasă, ce să vezi. La foc băgaseră caii, iar sub paie, pe care le așternuseră pentru cai, puseseră macatele, velințele și ce mai aruncasem în pod. Ce ne-am mai jelit maică! Le-am dus la*

gârlă și le-am spălat. Unele au ieșit, altele nu; de atunci am făcut altele, că și tu tot de la mine știi să năvădești. Acu, așa e, războiul e război n-ai ce-i face. Or ști ei, ăi mari de ce-l fac, chiar dacă n-are niciun Dumnezeu. O veni și bărbatul tău cum au venit și alții, cum or mai veni. Nu murim noi de foame. Măcar de-ar ploua să lege porumbu, că grâul s-a dus aproape fără bob, că l-a bătut piatra.

Așa era mama. Și nu sta cât era ziua de mare. Acum, după o viață, că nu s-a mai luat cu altul după ce a murit tata, ți se urcă sângele-n cap numai când te gândești că n-o să mai fie. Și trebuie să putem face totul după obicei, că așa s-a pomenit și toată lumea face la fel. Că și Mielu îmi zicea: *Dino, tu ține-te bine, că ne-așteaptă greul cu mama*, că și el îi zice mamă de când a venit la noi în casă. Și pe urmă a ieșit afară că nu mai putea să-și țină plânsul. Se duce-n arie și se face că-și suflă nasul de nu mai termină.

Acum o găsesc pe mama cu mâncarea caldă; m-așteaptă amândoi. Mama-i tot zice lui Mielu: *Îa vezi Mielule, nu vine? Parcă s-aude poarta. Că și Dolfița asta ar putea să ne spună când o vede, că tot stă la poartă, dacă știe că e cineva plecat de-acasă.* Parcă nici nu s-ar mai duce acasă. O apasă urâtul care-o să vie fără mama, că Mielu mai iese pe-afară, se mai duce la oameni, dar ea cu cine o să mai rupă o vorbă? Cui o să-i mai spuie? Pe ea cine-o mai întreba-o când n-o mai putea? Că ai ei au plecat și vin când vin, iar ea nu se mai poate duce decât cine știe când, iar după ce-o pleca mama n-o să mai poată pleca deloc, că Mielu e bolnav, suflă greu, s-astupă, tușește uneori până se învinețește. Of, ce ceață este din ce în ce mai frig.

Cineva o-ntreabă: *Dino, fuseși la Ciolănești, ai? Ce mai face mama Floarea? Mai bine? Cine știe, le răspunde, când am plecat de dimineață era mai bine. Acu...*

Bă, să știți că Fildan o să ne puie vârful zice Certească. Da, da. Asta nu știe multe. Tace, trage aer pe nări repede, nu gândește prea mult că ce-i trebuie, pleacă și vine, dar nu degeaba. Cu ceva. Păi acesta are întotdeauna ceva sub țol, în droagă. Ieri a adus un os. Nu râdeți; a fost la carieră să ia muierii nisip de dres, că vine Pastele și-a găsit un os, mare cât trei de-ale omului. O fi de jidov, că e o poveste cu jidovii.

Mielu se mută de pe un picior pe altul e

între Certească și Dumitru Burtă. Certească spune întotdeauna ceva, în gura mare, chiar dacă nu-l ascultă ailaltă, da să fie cineva pe-aproape. Are casa la marginea satului, iar în jurul acesteia numai țipirig, papură și mături. *E cu grădina-n fundul lacului* - cum îi zice Radu Siții. Certească știa multe povești și iarna era poftit la clăci să spuie. Și spunea frumos, cu vorbe multe, că nu-l mai opreai dacă trecea miezul nopții. Ziua, la drum, îi cam ia la rând pe cei care nu-i prea intră-n suflet. Ba că Anton Mare are atâtea oi că le-a adus măgarul noaptea de la ăia din Ciolănești cu târla-n Pietriș, ba că Mărgeac mătură prisma de trei ori pe zi ca să aibă cu ce face păsat la mămăligă, da nici de-al dracului n-ar ieși la sapă sau la secere, ba că Fane Măsură nu doarme de șapte ani de frică să nu-i taie cineva salcâmi pentru podit locul la cimitir, ba că Sita lui Lisandru are pă-l mic cu bietul Tiliban, care chiar dacă a murit de opt ani, mai vine din când în când prin sat, mai ales de Lăsata Secului ăl mare, și, câte și mai câte.

Dumitru Burtă, din dreapta lui Mielu, își mușcă buza de jos, se trage de-o ureche, pe urmă de cealaltă, își dă căciula pe ceafă, pe urmă o trage înapoi, tușește scurt, neconvincător, trage cu coada ochiului să vadă dacă este cineva atent la el, vrea să spună ceva, n-are curaj, caută îndelung în buzunar, scoate o sămânță de dovleac, o prinde între dinți și rămâne așa. Pe partea cealaltă a drumului, trece sora lui Moarteavai, aproape târându-și un picior, bălăbănindu-și brațele ca o moară de vânt. Are întotdeauna o coadă despletită și râde oricui se-ntâlnește cu ea. N-o întreabă nimeni nimic, niciodată, dar nici ea nu întreabă pe nimeni. De câte ori se-ntoarce acasă frate-său o bate că nu i-a spus că pleacă. *Pleacă și ea așa să mai vadă lumea și fântânile*, spune. *Ieri a fost până la biserică și a numărat unșpe fântâni sau douășpe și două poduri. La toate – zice – să-i arunce bani când o duce-o la groapă, că are, dar numai de un leu, nu mai mici, că tot se trântesc copiii pe jos, măcar să se-aleagă cu ceva. A tors și are bani. Toată iarna a tors și a îndrugat fie cânepă, fie lână, fie bumbac; a dat prin apă, a pus pe rășchitor, a pus pe gard, când s-a făcut mai cald și știe și să năvădească în două ițe, că ajunge – zice ea. Acum s-a oprit să-și ridice pătura pe umărul drept. Așa umblă când e frig, c-o velniță-n furculiță, cu negru și roșu, pe umeri.*

Mielule, zice Certească, eu crez că velnița

asta ar trebui făcută steagul satului pentru o sută de ani, după moartea ășteia. E o velniță plimbată cum n-a fost alta. Mielu zâmbește abia vizibil.

Dumitru Burtă încă n-a spart sămânța de dovleac iar Certească scoate o bucată de hârtie de ziar și începe să scuture un buzunar al flanelii unde, zice el, ar fi pus azi dimineață niște tutun și culege abia câteva fire, dar nu-i ajunge. *Mai pune mă Gogule, de-mplinește țigarea asta, zice. Mi-ar fi dat Mielu dar el are d-alea făcute și știi că nu-miplac. Are d-alea, știi, și le ține în tabacherea aia pe care a găsit-o în gară acum doi ani, de nu pierde un fir de tutun, ce crezi.*

Gogu a lui Soare scoase o pungă de tutun dintr-o bășică de porc, bagă trei degete în ea și trase afară, între ele, tocmai atât cât lipsea din țigarea lui Certească, legă punga la loc și-i spuse acestuia că ieri și alaltăieri a fost la fel, dar mai bine ar fi dac-ar pune amândoi la tutun și-ar avea unul punga și altul hârtia.

Certească răsucesce țigarea, udă marginea hârtiei cu limba, trece degetul mare peste margine, o strânge bine la un capăt și scoate chibritul.

Ia te uită, zice Burtă, *s-a mecanizat Certească. Ai pierdut amnarul și cremenea sau n-ai mai găsit iască, mă?*

Ferește liniaaaaaa! Se aude în aceeași clipă glasul lui Ștefan Dindeal. E făcut bine și tanțos în droaga vopsită în verde, trasă de cei doi măgari *de culoarea cafelei*, cum îi place lui să spună. I-a ales la fel ca pe caii pe care-i avea înainte de colectivizare. Așa zicea și-atunci, așa striga și trecea la trap prin sat, biciuindu-i. Și-acum le spune tot *zmeii tatei* și râde. La cai a ținut foarte mult. Nu s-a putut despărți de ei nici când trebuia să-i dea gospodăriei colective. A plecat într-o noapte la Ghimpețeni după pepeni și s-a-ntors după trei zile pe jos. Vânduse și caii și căruța, dar în sat a spus că s-a îmbătat și că s-a trezit într-un șanț, la marginea Drăgăneștiului de Vlașca, numai cu biciul în mână.

Mielu și-aduce aminte de nenumăratele nopți când mânea cu Ștefan Dindeal și cu alții, cu caii, pe trifoai. Erau tineri și uneori mai plecau cu rândul să vadă ce-i pe-acasă, așa după miezul nopții. Făceau focuri mari și coceau porumb în frigări lungi din lemn de tecar și coceau dovleci turcești, în spuză, aduși de Anghel Zaru din lotul lui Tîlea. Într-o noapte, Ștefan s-a sculat tocmai

când apăruse cloșca cu pui pe cer și i-a zis *Bă Mielule ai grijă că viu acu* și a plecat cu tunică pe umeri.

Mielu s-a băgat în șuba lui din piei de oaie, a adormit și dimineața a mai stat cu caii lui și ai lui Dindeal să-l aștepte că încă nu venise. Pe la prânzu cel mic, văzând că nu vine, a dat vorbă

Florichii, nevestei lui Ștefan, să vină să ia caii și dac-a văzut că nu vine nimeni, i-a legat alături și-a plecat pe sub grădini să-i ducă acasă. Florica i-a zis că Ștefan nici n-a dat pe acasă în noaptea aceea și că l-a căutat și vecinu, că trebuia să se ducă la moară. Mielu le-a legat caii la ieslea din curte și a plecat...

Casă bătrână...
Foto: Gh. Văduva

FLASH-URI PE UN COLȚ DE VIAȚĂ...

Incursiune într-un sensibil fragil și fluid...

Gheorghe VĂDUVA

Volumul de proză scurtă pe care-l am în față¹ este, de fapt, un poem și, în același timp, un veritabil roman. Este un poem, pentru că fiecare frază are sinteza și semantica unui vers inspirat, străduțit, elaborat. Sau, pur și simplu, tășnit din talent, din chemare, din frământare, din incommensurabilitatea timpului și, mai ales, a spațiului inițial, a spațiului de origine... Volumul pare o sinteză de mulțimi de începuturi cu finaluri în așteptare... Este un volum secvențial, aparent, de construcție haotică, în care planurile se dezvoltă, ca în teoria haosului, prin evoluția arteziană a condițiilor inițiale... Un fluture care bate din aripi în mintea unui zidar captat de visul unui turn (Ploaia) ce nu folosește la nimic, ca orice vis, dar căruia oamenii ar putea să-i scornească orice utilitate pentru măruntele lor treburi, produce, peste o imensitate de narațiuni, în filosofia unui plan înclinat, o reverberație sau o întoarcere în real „...să cobor în cealaltă parte a lumii, unde mă așteaptă prietenul meu, plopul...” (Planul înclinat)

Fiecare secvență este o esență sau un parfum de cuvinte. Întregul volum generează o arhitectură de fractali care pun în cuvinte o ecuație necunoscută. Secvențele depolarizează construcția, dar nu-i diminuează unitatea, unicitatea și valoarea de rezistență. Autorul știe de unde vine. Din câmpia teleormăneană care aduce un fior de liniște și de mister... Chiar și acolo, departe, undeva în munți, într-un miez de pădure, de iarnă și de noapte, printre țapinari și problemele lor, efectul orizontal de câmpie se regăsește în fizionomia sedentaristă și a fugirii din verticală... Un om, un cal, un funicular, un câmp, o convenție... Flach-uri pe un colț de viață, într-o margine de pădure, între două zăpezi... (Zăpezile). Apoi, o pasăre rănită de joaca unui copil, o pasăre care preia responsabilitățile surorii sale moarte, două colege de birou, planuri disparate care se contopesc, moduri de viață asemănătoare, unicul care se întoarce în indivizibil... (Aripa ruptă).

În acest volum, obiectele și oamenii, spațiul și timpul, planurile și detaliile se intersectează, comunică, au același limbaj, vin din aceeași monadă și construiesc, nu unitar, ci fractal, unicul. Chiar și prin efectul lugubru al unui testament sau prin întâmplările care se arondează în jurul unei sănii, precum „Serile de lângă cătunul Dicanca” a lui Gogol, există o conexiune spre Unic, spre un mod de viață care condensează și, în același timp, decomprimă viața (Sania). „Ploaia care șterge amintirile...” este, la urma urmei, un răspuns la o cerință a aceluiași Unic și Indivizibil, iar „...pământul țipă după apa ce atârână în zdrențe în ghearele vântului...” (Judecata n-a mai avut loc), chiar dacă judecătorii cu barba lor albă n-au mai reușit să dea vreo sentință...

Autorul aduce spațiul teleormănean în Universal, acolo unde-i este locul, și, în același timp, trimite Universalul acolo, în acest spațiu din care se generează mereu „starea de vorbă cu viața”, cerința care o împinge pe o vecină să vină la cealaltă să împrumute un „ciurel de mălai”, până ce vine al meu de la moară... Superbe povești teleormănene, cu umorul lor ancestral!

Dar autorul nu rămâne doar la această sinteză-efect bazată pe o succesiune, mai exact, pe un amestec de planuri. Unele dintre personaje sunt doar sugerate, ele rămân în spațiul cunoașterii luciferice a lui Blaga, dar și în cel pe care l-a creat Eugen Ionescu în „Singuraticul” sau în „Ce formidabilă harababură!”... Personajele din acest volum nu se circumscriu filosofiei absurdului, nici existențialismului de tip heideggerian sau sartrian, ci rămân doar într-o logică a tâlcului, a misterului tâlcuit. Oamenii și uneltele lor, cuvintele și zilele sunt, aici, precum pașii. Duc undeva și nu se duc nicăieri. „Pașii desenează o lume de-o zi...” (Strada), iar

¹ Ticu Ion Ionescu, Judecata n-a mai avut loc, Editura Garamond, București, 2010, ISBN 973-9218-11-3

cafeaua, care a ajuns și pe la noi, pe post de five o clock, rămâne doar „somn al semințelor de peste lumii...”

Acolo, în spațiul care umple sufletul se află locul de unde venim și unde „culegătorul cu mâinile pline de umbră” mai regăsește, câteodată, acel „...drum ce umbla singuratic printre martorii sinuoși și șoptitori de surâsuri...” (Antijurnal).

Banalitatea, Suspiciunea, Jumătatea de covrig... construcții inteligente, iscusite și înțelepte, tușate de un fior... Concluzii simple, concluzii ale obiectelor pe care nu le auzim decât uneori, care sugerează un silogism, o epicheremă: „Unde sunt geamuri întregi sunt și oameni. Unde sunt oameni sunt și câini. Oamenii nu pot trăi fără câini, sunt prea fricoși...” Nici fără obiecte. Nici fără noapte. Nici fără zi. Toate devin, într-o formă sau alta, ale oamenilor, sunt personalizate.

Meritul acestui volum deosebit este acela că, separând, unifică și, unificând, identifică. „Îmbrăcăm noaptea ce ne cade ascultătoare pe umeri și primim acum cum se cuvine ziua cu sâni de somn și de coapse de aramă (Somnul)”

În acest paradis sfârtecat de nimicuri și dospit în căpisterile pâinilor de țest, unde oamenii cred în destin și nu cred în nimeni, „...femeile se nasc petale pentru acoperit nunțile ploilor cu pământul, în zilele de aprilie...”

Una dintre componentele valoroase ale acestui volum o constituie reconfigurarea, într-o mireasmă extrem de sensibilă, a filosofiei câmpiei. Câmpul, „desfășurat asemeni unei oboseli umane”, invocă truda, dependența, iar calul, nelipsitul cal, calul-suflet al omului-pământ, al omului-ogor, acum atât de rar, este mai mult decât un simplu prieten, mai mult decât un simplu martor, mai mult decât un timp aproape trecut... „Calul, cu ochi de iubită, și buza-n zăbală, copita-și înfinge-n ovăzul scăpat, și-și mișcă din coamă a pinten venit de departe.” (Câmpul – poem în proză). Și plecat departe. Ca orice lucru trecător...

Volumul este plin de metaforă, este tot o metaforă, o suire în evantai pe firul apei în sus către o mie de izvoare, către copacul care se naște din fruct. „A fost furată apa pentru spălat cerul și se întoarce tulburată...” (Plouă).

Un copil a fost dincolo și s-a întors... Nu-l crede nimeni sau, dimpotrivă, îl crede toată lumea, el este unicul, ciudatul, dar așa trăiesc oamenii prin aceste locuri, undeva între mit și realitate, între fantastic și teluric, între neîncredere și speranță...

Autorul descrie această realitate construită mirific din nevoia de a reflecta și cerința de a lumina, între așteptare și neașteptare, ca pe o „conferință despre posibilitățile viitoare ale imposibilei conviețuiri cu oamenii, pentru care se impune cu necesitate, încă de pe acum, distrugerea stocurilor de oglinzi și felinare...” (Am fi putut pleca).

Moartea băiatului care și-a prins piciorul într-o scăriță făcută de el dintr-un lanț, remușcarea cailor care se simt vinovați, un geamantan care, într-o gară înfrigurată, se simte vinovat de întârzierea trenului, scrisorile către oameni găsite în nisip, același nisip al planetei care a îngropat și cetățile akkadiene și care amenință verdele crud sau uscat al câmpului nebătut de ploile pierdute undeva prin alte țări mai calde sau prin alte zile planificate să genereze inundații...

În cele din urmă, volumul ajunge la „intersecția lifturilor care clipesc prietenos din ledurile sângerii” și planurile se înclină spre plopul singuratic, fără soț, de dincolo de geamul unei rezerve de spital în care omul revine la viață, în familiarul surâs al asistente grăite „...bună dimineața, am să vă pun termometrul, să nu-l spargeți.”

Incursiunea într-un sensibil și fluid fragil este acum completă. Raportul va fi scurt și limpede: fractalii s-au adunat, întregul este unitar și indivizibil.

SĂ NE CUNOAȘTEM VALORILE

Rubrică realizată de
conf. univ. dr. Gabriel I. NĂSTASEION BARBU (DAN BARBILIAN) - POET
ȘI MATEMATICIAN ROMAN (1895 – 1961)Gabriel I. NĂSTASE¹
gabriel_i_nastase@yahoo.com

ABSTRACT

His mathematical talent still exists in high school, the student Barbilian public outstanding contributions in the journal Mathematical Gazette. In the same time, Barbilian develop and passion for poetry. Between 1914-1921 studied mathematics at the Faculty of Sciences in Bucharest, his studies being interrupted by the period in which military service during the First World War. Mathematical career continues to support the thesis in 1929. Later, participating in international conferences in mathematics. In 1942 appointed Professor of Algebra at the Faculty of Bucharest. Various published articles in mathematical journals.

In 1919, Dan Barbilian started working at the literary magazine Sburatorul, adopting the suggestion of Eugen Lovinescu critic literary circle as pseudonym the name of his grandfather, Ion Barbu. During high school knows the future literary critic Tudor Vianu, which will be bound by one of the longest and most beautiful literary friends.

KEYWORDS: mathematician, poet, publicist

Viața personală

Prof.univ. dr. Ion Barbu pe nume sau adevărat Dan Barbilian s-a născut la Câmpulung - Muscel, fiind unicul fiu al magistratului Constantin Barbilian și al Smarandei (n. Stoiculescu), fiică de procuror. A fost matematician, dar și unul dintre cei mai importanți poeți români interbelici, reprezentant al modernismului literar românesc.

Pseudonimul care l-a făcut celebru în poezie este, de fapt, numele original al familiei, transformat printr-o latinizare curentă.

Activitatea științifică

Studiile elementare și gimnaziale le face la Câmpulung, Dămieniști, Stâlpeni, Pitești. Urmează liceul la București, unde face dovada unor aptitudini deosebite de matematician. După licență (1921), obține o bursă pentru doctorat în Germania. Talentul său în matematică s-a făcut remarcat încă

¹ Conf.univ.dr., Facultatea de Finanțe, Bănci și Contabilitate, Universitatea Creștină „DIMITRIE CANTEMIR”; Membru corespondent al Academiei Oamenilor de Știință din România (AOȘR); Membru al Diviziei de Istoria Științei a Comitetului Român pentru Istoria și Filozofia Științei și Tehnicii al Academiei Române.

din timpul liceului, prin contribuțiile pe care le-a avut în revista *Gazeta matematică*. Tot în acest timp, D. Barbilian își dezvoltă și pasiunea pentru poezie. Între anii 1914-1921 studiază matematica la Facultatea de Științe din București. Își întrerupe studiile pentru a-și satisface serviciul militar în timpul Primului Război Mondial. Cariera matematică continuă cu susținerea tezei de doctorat în 1929. Ulterior va participa la diferite conferințe internaționale de matematică. În 1942, este numit profesor titular de algebră la Facultatea de Științe din București. Publică diferite articole în reviste matematice.

Activitatea literară

În anul 1919, Dan Barbilian începe colaborarea la revista literară *Sburătorul*, adoptând, la sugestia lui Eugen Lovinescu, criticul cenaclului, ca pseudonim, numele bunicului său, Ion Barbu. În timpul liceului, îl cunoaște pe viitorul critic literar Tudor Vianu, de care va fi legat prin una din cele mai lungi și mai frumoase prietenii literare.

Debutul său artistic a fost urmare a unui pariu cu Tudor Vianu. Plecați într-o excursie la Giurgiu în timpul liceului, Dan Barbilian îi promite lui Tudor Vianu că va scrie un caiet de poezii, argumentând că spiritul artistic se află în fiecare. Din acest „pariu”, Dan Barbilian își descoperă talentul și iubirea față de poezie. Dan Barbilian spunea că poezia și geometria sunt complementare în viața sa: acolo unde geometria devine rigidă, poezia îi oferă orizont spre cunoaștere și imaginație.

Criticul și prietenul său Tudor Vianu îi consacră o monografie, considerată a fi cea mai completă până în ziua de azi. Una din cele mai cunoscute poezii ale autorului, *După melci*, apare în 1921 în revista *Viața Românească*. Tot în acest an pleacă la Göttingen (Germania), pentru a-și continua studiile. După trei ani, în care a făcut multe călătorii prin Germania, ducând o viață boemă, se întoarce în țară.

Ion Barbu, care nu s-a rezumat niciodată să fie un simplu poet descriptiv, nu se dezmințe nici cu *După melci*, deși aici îl surprindem că se pierde mai mult decât oriunde în amănunte exterioare.

Din poemele fabulative cu elemente de figurație din natură, capodopera rămâne însă *Riga Crypto* și lapona *Enigel*, balada închipuită de Ion Barbu ca zisă de un menestrel, „la spartul nunții, în cămară”. Asistăm, de această dată, la o dramă lirică, a cărei desfășurare are loc în lumea vegetală a climatului boreal, implicând erosul în forma unei conjuncturi extraordinar plasticizate. Povestea nefericitului Crypto, „regele-ciupearcă”, este cântată cu o gingășie plină de gravitate. Pradă dragostei pentru mica laponă Enigel, oprită într-un popas de noapte în poiana sa de mușchi, în drumul cu renii spre pășunile de mai la sud, Crypto o îmbie să rămână acolo, „în somn fraged și răcoare”, departe de soarele de care el se simte despărțit, prin „visuri sute, de măcel”. Semnificativele versuri ale răspunsului, cu care Enigel îi respinge rugămintea, pentru că aspiră cu întreaga ei natură la solavitate, ne dau o imagine a Nordului, hibernând cu cultul soarelui în suflet, de o putere expresivă adânc memorabilă, avea să constate Vlada Afteni într-unul din articolele îngrijite de aceasta

Despre stilul său de a scrie poezie, Șerban Cioculescu îl va caracteriza astfel: „Ermetismul său i-a ucis orice spontaneitate și i-a secat vâna. De vocație matematician, Ion Barbu s-a folosit pentru ermetizarea primelor redactări de procesul matematic al substituirii. Se știe că în algebră, cifra cantitativă e înlocuită cu un simbol calitativ. Cuvântul obscur la Ion Barbu este necunoașcuta algebrică, prin care se substituie sensul clar, misterul.”

Principiul, pe care se structurează arta poetică a lui Ion Barbu, în ultima etapă de manifestare a evoluției sale, apare enunțat, aproape programatic, în versurile din bucata *Joc secund* într-un stil care ajunge să fie caracteristic întregului ciclu, greu de descifrat prin natura excesiv sintetică a formulării, prin subiectivismul cu totul arbitrar al analogiilor create, prin discontinuitatea imaginilor, prin opțiunea pentru cuvântul rar sau de specialitate matematică și uneori chiar prin tendința de a se da cuvintele în context un alt sens decât acel pe care îl au în uzul comun.

La 11 august 1961, moare la spitalul „Vasile Roaită” din București, bolnav de cancer la ficat.

Bibliografie:

- [1] Mincu, M., *Poezia lui Ion Barbu*, Constanța, Editura PONTICA, 1995.
- [2] Vianu, T., *Introducere în opera lui Ion Barbu*, București, Editura MINERVA, 1970
- [3] www.ro.wikipedia.org.

RIGA CRYPTO SI LAPONA ENIGEL

Ion Barbu

*Menestrel trist, mai aburit
Ca vinul vechi ciocnit la nuntă,
De cuscrul mare dăruit
Cu pungă, panglici, beteli cu funtă,*

*Mult îndărătnic menestrel,
Un cântec larg tot mai încearcă,
Zi-mi de laponă Enigel
Și Crypto, regele-ciupearcă!*

*- Nuntaș fruntaș!
Ospățul tău limba mi-a fript-o,
Dar, cântecul, tot zice-l-aș,
Cu Enigel și riga Crypto.*

*- Zi-l menestrel!
Cu foc l-ai zis acum o vară;
Azi zi-mi-l strâns, încetinel,
La spartul nunții, în cămară.*

*

*Des cercetat de pădureți
În pat de râu și-n humă unsă,
Împărăția peste bureți
Crai Crypto, inimă ascunsă,*

*La vecinic tron, de rouă parcă!
Dar printre ei bârfeau bureții
De-o vrăjitoare mânătarcă,
De la fântâna tinereții.*

*Și răi ghioci și toporași
Din gropi ieșeau să-l ocărăscă,
Sterp îl făceau și nărăvaș,
Că nu voia să înflorească.*

*În țări de gheață urgisită,
Pe-același timp trăia cu el,
Laponă mică, liniștită,
Cu piei, pre nume Enigel.*

*De la iernat, la pășunat,
În noul an, să-și ducă renii,
Prin aer ud, tot mai la sud,
Ea poposi pe mușchiul crud
La Crypto, mirele poienii.*

*Pe trei covoare de răcoare
Lin adormi, torcând verdeață:
Când lângă sân, un rigă spân,
Cu eunucul lui bătrân,
Veni s-o-mbie, cu dulceață:*

*- Enigel, Enigel,
Ți-am adus dulceață, iacă.
Uite fragi, ție dragi,
Ia-i și toarnă-i în puică.*

*- Rigă spân, de la sân,
Mulțumesc Dumitale.
Eu mă duc să culeg
Fragii fragezi, mai la vale.*

*-Enigel, Enigel,
Scade noaptea, ies lumine,
Dacă pleci să culegi,
Începi, rogu-te, cu mine.*

*-Te-aș culege, rigă blând...
Zorile încep să joace
Și ești umed și plâpând:
Teamă mi-e, te frânger curând,
Lasă. - Așteaptă de te coace.*

*-Să mă coc, Enigel,
Mult aș vrea, dar vezi, de soare,
Visuri sute, de măcel,
Mă despart. E roșu, mare,
Pete are fel de fel;
Lasă-l, uită-l, Enigel,
În somn fraged și răcoare.*

*- Rigă Crypto, rigă Crypto,
Ca o lamă de blestem
Vorba-n inimă-ai înfipt-o!
Eu de umbră mult mă tem,*

*Că dacă-n iarnă sunt făcută,
Și ursul alb mi-e vărul drept,
Din umbra deasă, desfăcută,
Mă-nchin la soarele-nțelept.*

*La lămpi de gheață, supt zăpezi,
Tot polul meu un vis visează.
Greu taler scump cu margini verzi
De aur, visu-i cercetează.*

*Mă-nchin la soarele-nțelept,
Că sufletu-i fântână-n piept,
Și roata albă mi-e stăpână,*

Ce zace-n sufletul-fântână.

*La soare, roata se mărește;
La umbră, numai carnea crește
Și somn e carnea, se dezumflă,
Dar vânt și umbră iar o umflă...*

*Frumos vorbi și subțirel
Lapona dreaptă, Enigel,
Dar timpul, vezi, nu adăsta,
Iar soarele acuma sta
Svârlit în sus, ca un inel.*

*- Plângi, preacuminte Enigel!
Lui Crypto, regele-ciupearcă.
Lumina iute cum să-i placă?
El se desface ușurel
De Enigel,
De partea umbrei moi, să treacă...*

*Dar soarele, aprins inel,
Se oglindă adânc în el;
De zece ori, fără sfială,
Se oglindă în pielea-i cheală.*

*Și suc dulc înăcrește!
Ascunsa-i inimă plesnește,
Spre zece vii peceți de semn,
Venin și roșu untdelemn
Mustesc din funduri de blestem;*

*Că-i greu mult soare să îndure
Ciupearcă crudă de pădure,
Că sufletul nu e fântână
Decât la om, fiară bătrână,
Iar la făptură mai firavă
Pahar e gândul, cu otravă,*

*Ca la nebunul rigă Crypto,
Ce focul inima i-a fript-o,
De a rămas să rătăcească
Cu altă față, mai crăiască:*

*Cu Laurul-Balaurul,
Să toarne-n lume aurul,
Să-l toace, gol la drum să iasă,
Cu măsurarița-mireasă,
Să-i ție de împărăteasă.*

Rubrică realizată de
conf. univ. dr. Gabriel I. NĂSTASE

ACADEMICIAN PROF. UNIV. DR. SIMION STOILOW - MA- TEMATICIAN ROMAN (1887 – 1961)

Gabriel I. NĂSTASE¹
gabriel_i_nastase@yahoo.com

ABSTRACT

Simion Stoilow began his memoirs published scientific work on linear partial differential equations and functions that satisfy these equations, then work on set theory and drop, full maturity in science in a new mathematical field, the field of topology. He was the first Romanian to have made discoveries concerning a new branch of pure mathematics, topological theory of analytical functions.

KEYWORDS: mathematics, partial derivatives, set theory

Viața personală

Născut la București, la data de 14 septembrie 1887, fiu al unui ofițer, Simion Stoilow urmează liceul la Craiova și studiile superioare la Paris Își susține doctoratul la Sorbona.

S-a înscris la Facultatea de Științe (deși, inițial, și-a dorit să fie inginer), unde a fost student al unor profesori eminenți: Emile Picard, Henri Lebesgue, Emile Borel, Edouard Goursat și Jacques Hadamard. Și-a luat licența în matematici la Sorbona în 1910. Doctoratul în matematici l-a trecut în iunie 1916, deși teza era gata din 1914.

Subiectul tezei de doctorat este din domeniul ecuațiilor cu derivate parțiale și are ca titlu: *Sur une classe de fonctions de deux variables définies par les équations lineaires aux dérivées partielles*. În teza sa, Simion Stoilow tratează problema singularităților ecuațiilor liniare cu derivate parțiale de ordinul n .

Activitatea științifică și universitară

Simion Stoilow și-a început activitatea științifică publicând despre ecuațiile liniare cu derivate parțiale și funcțiile care satisfac aceste ecuații. Ulterior, va aborda lucrări privind teoria mulțimilor și se va specializa, în plină maturitate științifică, într-un domeniu matematic nou - topologia. A fost primul român care a făcut descoperiri referitoare la o ramură nouă a matematicii pure, *Teoria topologică a funcțiilor analitice*.

După doctorat, Simion Stoilow se întoarce în țară și participă, ca ofițer de geniu, în războiul din 1916-1918, la început în Dobrogea, apoi în Moldova. Pentru scurt timp, în 1919, îl suplinește pe prof. Traian Lalescu la Școala de poduri și șosele, la catedra de geometrie analitică. În iunie 1919, își trece docența în analiza matematică, la Universitatea din Iași, facultatea de științe, unde a ținut un curs special de funcții discontinue, iar în ianuarie 1920 a fost numit conferențiar de algebră superioară la aceeași facultate, unde a funcționat până

¹ Conf.univ.dr., Facultatea de Finanțe, Bănci și Contabilitate, Universitatea Creștină „DIMITRIE CANTEMIR”; Membru corespondent al Academiei Oamenilor de Știință din România (AOȘR); Membru al Diviziei de Istoria Științei a Comitetului Român pentru Istoria și Filozofia Științei și Tehnicii al Academiei Române.

în 12 decembrie 1921.

Este trecut, la această dată, conferențiar de analiză superioară la Universitatea din Cernăuți, Facultatea de științe. De menționat că Universitatea, până la venirea lui Simion Stoilow, nu a mai avut profesor de matematici. Între anii 1925-1926 și 1932-1939, a fost decan al Facultății de științe.

A avut un rol esențial în crearea Institutului de Matematică din București, al cărui director a fost. Membru corespondent (1936) și membru titular (1945) al Academiei Române, apoi al Academiei R.P.R. (1948), al unor academii și societăți științifice române și străine, a obținut Premiul de Stat pentru lucrarea sa Teoria funcțiilor de o variabilă complexă, apărută în 2 volume (1954, 1958).

În 1939, a trecut ca profesor de analiză la Politehnica din București (1939-1941), ca succesor al lui Țițeica, iar de aici trece în decembrie 1941 la Universitatea din București, la catedra de teorie a funcțiilor, ca succesor al lui D. Pompeiu, unde a activat până în anul 1961. Din februarie a acelui an a renunțat la catedră, rămânând profesor onorific al Universității din București.

În domeniul științei, Simion Stoilow rămâne drept unul din creatorii, pe plan mondial, al teoriei topologice a funcțiilor (cu numeroase și importante aplicații), inițiind, în același timp, orientări noi în matematică prin utilizarea metodelor topologice în studiul funcțiilor de variabilă complexă, fiind considerat un întemeietor al școlii românești de matematică modernă. El a fost și primul topolog român de talie mondială.

A consacrat lucrări importante teoriei ecuațiilor liniare cu derivate parțiale. Terminologia științifică internațională i-a consemnat și ea descoperirile matematice, fiind cunoscute, de pildă, suprafețele „Iversen-Stoilow” sau „frontiera Kerekjarto-Stoilow”. Simion Stoilow a introdus conceptul fundamental de „transformare interioară”. Crezul său matematic a fost formulat astfel: „*să aprofundăm în ceea ce are mai esențial, mai caracteristic, fenomenul analiticității, care ne este impus, într-un anumit mod, de natura în mijlocul căreia trăim*”.

A participat ca invitat la conferințe și simpozioane în țară și străinătate (Italia, Franța, Rusia, Polonia, Austria, Norvegia).

În anii 1946-1948, a fost ambasador al României în Franța, rector al Universității din București 1944-1945, precum și decan al Facultății de matematică și fizică din București în anii 1948-1951. A publicat peste 100 de memorii de matematici.

Activitatea politică și socială

Simion Stoilow a fost unul din inițiatorii memoriului pe care profesorii universitari l-au semnat cerând ieșirea României din războiul antisovietic.

În anul 1949, în calitate de participant la „Congresul pentru pace al intelectualilor”, care s-a desfășurat la București, Simion Stoilow declara:

„*Postulatul fundamental al oricărui progres real și constructiv este pacea; ideea de pace, iubirea de pace sunt și rămân indisolubil legate de ideologia care însuflețește azi popoarele, ideologia progresului pe teren social și cultural...*” Mesaj la fel de adevărat azi ca și atunci. Și tot lui îi aparține această viziune clarvăzătoare asupra muncii: „*în statul socialist, în democrația noastră populară, munca productivă și realizatoare este postulatul fundamental... Așadar, munca noastră, a intelectualilor, va fi o muncă menită să lărgască, să adâncească și să păstreze cultura, care este una din pietrele fundamentale pe care se va așeza edificiul măreț al construcției socialiste*” — aceste cuvinte au fost rostite la mitingul de la Facultatea de Matematică și Fizică din București, din martie 1949.

Matematician de seamă, intrat în istoria științei prin contribuțiile sale, în special în ceea ce se numește teoria funcțiilor, Simion Stoilow s-a impus și ca un cetățean ce participă din plin la viața cetății sale. Îmbinând în mod armonios munca de creație matematică cu cea social-politică, Simion Stoilow a fost un mare profesor, un democrat convins, promotor consecvent al ideilor sociale înaintate, deputat în Marea Adunare Națională în toate legislaturile; a fost, de asemenea, ambasador al tinerei Republici Populare Române în capitala Franței (1946—1948).

Bibliografie:

[1] Nicolae, A., *Istoria Liceului „Nicolae Bălcescu”*, Editura Scrisul Românesc, Craiova, 1996

Rubrică realizată de
conf. univ. dr. Gabriel I. NĂSTASE

MAREȘALUL CONSTANTIN PREZAN (1861 – 1943)

Gabriel I. NĂSTASE¹
gabriel_i_nastase@yahoo.com

ABSTRACT

He attended military school children in Iasi, Bucharest School Officers (1878-1880), special school of artillery and engineering, weapons genius (1881-1883), School of artillery and engineering applications of Fontainebleau, Paris (1883-1886), where produce and patent staff officer. Ordered and served in various military structures winning numerous awards and medals.

KEYWORDS: military, Romanian patriot, war veteran.

Viața personală

S-a născut la 27 ianuarie 1861, la Sterianul de Mijloc, comuna Butimanu, plasa Snagov, astăzi județul Dâmbovița.

S-a căsătorit la 4 decembrie 1888 cu Clementina Bantaș de care va divorța în 1892. Din această căsnicie va rezulta o fetiță, Constanța, pe care Prezan o va recunoaște în 1892, la doi ani de la naștere.

La 8 noiembrie 1892, Constantin Prezan se va căsători cu Elena Olga Eliad, cu 16 ani mai tânără, originară din Filipești-Târg, județul Prahova. Pentru că nu vor avea copii, familia Prezan o va înfia pe Olga Antoaneta Eliad.

Promovat în Statul Major Regal, Constantin Prezan devine adjutantul principelui Ferdinand, iar Olga, soția sa, doamnă de onoare a principesei Maria. Istoria a reținut suspiciunea că Olga a fost amanta principelui, dar și a politicianul Nicolae Filipescu, însuși Ion Antonescu, mult apreciat de Prezan, fiind acaparat de farmecele ei.

¹ Conf.univ.dr., Facultatea de Finanțe, Bănci și Contabilitate, Universitatea Creștină „DIMITRIE CANTEMIR”; Membru corespondent al Academiei Oamenilor de Știință din România (AOȘR); Membru al Diviziei de Istoria Științei a Comitetului Român pentru Istoria și Filozofia Științei și Tehnicii al Academiei Române.

În anul 1896, soții Prezan cumpără moșia și conacul Schinetea, comuna Dumești, județul Roman (1.100 hectare), astăzi județul Vaslui, unde vor fi înmormântați amândoi.

După război, Constantin Prezan se retrage pe moșia sa de la Schinetea, dar lumea românească nu-l uită. Devine membru de onoare al Academiei Române, iar o Lege votată de Adunarea Deputaților îi conferă dreptul de a purta toată viața uniforma militară și de a se bucura de onorurile și avantajele materiale și de gradul avut în timpul războiului. La 25 octombrie 1930, regele Carol al II-lea îi conferă gradul de mareșal al Armatei Române și devine Sfetnic al Coroanei. În calitate de fost șef al Armatei, Prezan a fost senator în mai multe legislaturi.

Deși a fost intens curtat pentru a intra în politică, Prezan a refuzat atât ofertele liberale pentru postul de ministru de război, cât și pe cele ale regelui Carol al II-lea pentru funcția de prim ministru.

Carierea militară

A urmat Școala fiilor de militari din Iași, Școala de Ofițeri din București (1878-1880), Școala specială de artilerie și geniu, arma geniu (1881-1883), Școala de aplicații de artilerie și geniu de la Fontainebleau, Paris (1883-1886), unde obține și brevetul de ofițer de stat major.

Grade militare: sergent (1879); sublocotenent (1880); locotenent (1883); căpitan (1887); maior (1892); locotenent-colonel (1895); colonel (1901); general de brigadă (1907); general de divizie (1914); general de corp de armată (1916); mareșal al României (1930)

A comandat și a activat în următoarele structuri militare: Regimentul 7 Linie (1880); Batalionul 2 Geniu-București (1880-1882, 1889-1890); Regimentul 1 Geniu (1882-1883); Școala de Aplicații de Artilerie și Geniu din București (profesor-ajutor, 1886-1888, 1888-1889); Școala de ofițeri de infanterie și cavalerie (1888); delegat al Ministerului de Război la Magdeburg (Germania) pentru supravegherea fabricării materialului de apărare necesar liniei fortificate Focșani-Nămoloasa-Galați (1890-1891); șeful Sectorului 2 lucru al Cetății București din Regimentul 1 Geniu (1891-1892); comandant al Batalionului de Geniu din Regimentul 1 Geniu (1892-1894); Administrația Centrală a Ministerului de Război (1894-1895); șeful serviciului geniu din Corpul 2 Armată (1895-1896); comandant al Cetății București (1896); ofițer în Statul Major Regal, adjutant al principelui Ferdinand (1896-1901); comandant al Regimentului 7 Infanterie "Racova" nr. 25 - Vaslui (1901-1904); comandant al Brigăzii 13 Infanterie-Bârlad (1904-1910); comandant al Diviziei 10 (1910-1911), 7 Infanterie (1911-1914); comandant al Corpului 3 Armată (1914); comandant al Corpului 4 Armată (1915-1916); comandant al Armatei a 4-a de Nord (15 august- 9 noiembrie 1916); comandant al Grupului de Armate „General Prezan” (noiembrie-decembrie 1916); șef al Marelui Cartier General (decembrie 1916 - aprilie 1918, noiembrie 1918 - aprilie 1920)

În perioada aprilie-octombrie 1918, a fost pensionat, iar în aprilie 1920 a fost trecut definitiv în rezervă. Decorații și medalii:

- "Steaua României", clasa a V-a (1896);
- "Mihai Viteazul", clasa a III-a (1916), clasa a II-a (1917), clasa I-a (1920);
- "Hohenzollern", clasa a II-a;
- "Tacova", în grad de comandor (1896), Serbia;
- "Sf. Ana" în grad de comandor (1896), Rusia;
- "Coroana Regală", clasa a II-a (1897), Germania;
- "Alexandru", în grad de comandor (1897), Bulgaria.

La 12 februarie 1937, regele Carol al II-lea i-a conferit mareșalului Prezan colanul Ordinului "Carol I", una dintre cele mai înalte decorații ale statului român.

Contribuția la Războiul de Întregire

La comanda Armatei de Nord în ofensiva din Transilvania

Comandant al Corpului 4 Armată (la Iași, apoi dislocat la Bacău), deci cu competențe limitate, Prezan s-a implicat totuși în politica sensibilă a României din preajma declanșării Primului Război Mondial: lucrări de întărire spre granița cu Austro-Ungaria, recunoașteri în vederea trecerii la vest de munți, constituirea de grupuri

de acoperire în principalele trecători, instruirea trupelor. La declanșarea mobilizării armatei, Corpul 4 Armată se transformă în Armata de Nord (ulterior Armata a 4-a), generalul Prezan fiind numit comandant al acesteia, având șef de stat major pe colonelul artilerist [Iacob Zadik](#). Conform planului de operații, “Ipoteza Z” Armata de Nord a constituit șase grupuri de acoperire, care aveau misiunea de a debușa la vest și nord de munți și care, în primele zile ale ofensivei, vor realiza capete de pod la vest de munți. Apoi, marile unități și unități ale armatei vor asigura controlul asupra văilor superioare ale Oltului și Mureșului. În cea de a treia etapă a ofensivei din Transilvania (29 august -13 septembrie), Armata de Nord își va consolida flancul drept și va continua ofensiva la flancul stâng. După 35 de zile de ofensivă (15 august-13 septembrie 1916) Armata de Nord a înaintat pe teritoriul inamic 80-100 km, eliberând o suprafață de 1.200 km², atingând aliniamentul sud Vatra Dornei-est Răstolnița-pantele de vest ale Munților Gurghiului-est Sovata-Praid-Odorhei.

După 20 septembrie, până la sfârșitul lunii, Armata de Nord se retrage, în deplină ordine, pe vechea frontieră, unde trece la apărare. După 1 octombrie, Prezan conduce cu succes Armata de Nord, în cadrul Grupului de Armate “Nord”, comandat de [generalul Averescu](#), în cunoscuta „bătălie a trecătorilor”.

La comanda Grupului de armate „Prezan” în „Bătălia Bucureștilor”

La 11/24 noiembrie 1916, Prezan a fost numit comandant al Grupului de armate „Prezan” format din Armata 1, Grupul Apărării Dunării, Divizia 21, Divizia 9/19, Divizia 2/5 Infanterie și alte unități și formațiuni, care va primi misiunea apărării Capitalei. Ofensiva Grupului de armate “Prezan” începută la 17 noiembrie se va încheia după cinci zile cu un eșec, iar la 23 noiembrie/6 decembrie Bucureștiul va fi ocupat de trupele Puterilor Centrale. Apoi, trupele Grupului de armate “Prezan” vor duce bătălii de întârziere în retragerea spre Moldova, grupul fiind practic desființat după luptele pierdute de pe aliniamentul râurilor Cricov, Prahova și Ialomița (24 noiembrie/7 decembrie).

La comanda Marelui Cartier General în bătăliile victorioase de la „Porțile Moldovei”

La 30 noiembrie/13 decembrie, Prezan a fost numit șef al Marelui Cartier General, iar generalul [Constantin Christescu](#) subșef al Marelui Cartier General. În noua funcție, Prezan începe cu realizarea concentrării armatei în Moldova, restabilirea disciplinei în rândul corpului ofițerilor și al trupei și refacerea moralului armatei, refacerea (redimensionarea, reorganizarea, înzestrarea) armatei, reglementarea raporturilor de comandament cu aliatul rus, neutralizarea efectelor revoluției bolșevice.

Concomitent cu aceste acțiuni, Marele Cartier General, sub comanda generalului Prezan, a acționat pentru pregătirea bătăliilor ofensive din vara anului 1917: pregătirea planurilor de operații, concentrarea forțelor și mijloacelor, pregătirea materială și morală a ofensivei. Concepția strategică prevedea o lovitură principală dată de Armata 1 Română în sectorul Nămolosa, precedată de dezvoltarea ofensivei Armatei a 2-a în sectorul Mărăști.

Conform planului, marea bătălie din Moldova a început cu ofensiva Armatei a 2-a care s-a desfășurat în perioada 11/24 iulie-19 iulie/1 august 1917, dar proiectata ofensivă de la Nămolosa s-a transformat în marea bătălie de apărare de la Mărășești datorită retragerii Armatei 8 ruse în fața ofensivei Puterilor Centrale din Galiția. Bătălia de la Mărășești începe la 24 iulie/6 august când Armata 9 germană trece la ofensivă, iar Armata 1 Română, comandată de generalul artilerist Christescu (numit în funcție la 11 iunie), care intra treptat în dispozitiv pentru preluarea fâșiilor de apărare ale marilor unități ruse retrase de pe front și trimise în Galiția, și Armata 4 rusă duc lupte dârze de apărare. În perioada 31 iulie/13 august-6/19 august Armata 1 Română, comandată de generalul artilerist [Eremia Grigorescu](#) (generalul Christescu fusese înlocuit la 30 iulie/12 august datorită diferendului cu generalul Ragoza, comandantul Armatei 4 ruse), intrată complet în dispozitivul de apărare, opune o puternică rezistență, diminuând ofensiva inamicului, care va înceta la 21 august/3 septembrie 1917, Armata Română repurtând un răsunător succes. În perioada 26 iulie/8 august-9/22 august Armata a 2-a Română a repurtat un nou succes în bătălia de apărare de la Oituz. Prin victoriile de la Mărăși, Mărășești și Oituz, generalul Prezan, ca șef al Marelui Cartier General, a demonstrat claritate în concepție și destoinicie în pregătirea operațiilor din vara anului 1917.

După stabilizarea frontului și precipitarea evenimentelor revoluționare din Rusia, la 21 noiembrie/4 decembrie 1917 generalul Prezan a fost numit comandant suprem al Armatei Române, iar la 26 noiembrie/9 decembrie generalul artilerist [Alexandru Lupescu](#), în numele generalului Prezan, va semna la [Focșani](#) armistițiul

cu armatele Puterilor Centrale. La 9/22 decembrie generalul Prezan va autoriza acțiunea Diviziei 16 Infanterie asupra celor peste 3.000 de soldați ruși de la Socola, care devenise centrul comitetului revoluționar. Începând cu 10/23 ianuarie 1918 generalul Prezan va asigura trecerea trupelor române în Basarabia, inițial Divizia 11 Infanterie, ulterior constituirea Corpului 6 Armată, pe teritoriul de la est de Prut. La 29 ianuarie/11 februarie 1918 guvernul Brătianu a demisionat, fiind înlocuit de cabinetul general Averescu, înlocuit la rândul său de cabinetul [Marghiloman](#) (5/18 martie), generalul Prezan supraviețuind în funcție până la 6/19 aprilie, când regele Ferdinand este nevoit să-i accepte demisia, șef al Marelui Stat Major al Armatei fiind numit generalul artilerist Constantin Christescu.

Din nou în fruntea Marelui Cartier General pentru apărarea României Mari

La 24 octombrie/6 noiembrie 1918 guvernul Marghiloman este înlocuit cu guvernul generalului artilerist [Constantin Coandă](#), cu generalul artilerist Eremia Grigorescu ministru de război, care va conduce a doua mobilizare a Armatei Române decretată la 28 octombrie/10 noiembrie, când în fruntea Marelui Cartier General este readus generalul Constantin Prezan. Concomitent cu executarea mobilizării, Armata Română a preluat controlul asupra orașelor Focșani și [Brăila](#), Corpul 3 Armată a reocupat garnizoanele de reședință de la sud de Carpați și a trecut trupe române peste Carpați (Divizia 1 Vânători, Divizia 7 Infanterie) instituind controlul asupra teritoriilor de la vest de Carpați, până pe aliniamentul râului Mureș. După întâlnirea Berthelot-Prezan de la [Giurgiu](#) din 13/26 noiembrie, unde s-au discutat problemele cooperării viitoare Aliți-România, generalul Prezan și-a concentrat preocupările pe reîntoarcerea familiei regale în București (18 noiembrie/1 decembrie 1918), continuarea înaintării trupelor române în Transilvania, consolidarea dispozitivului trupelor române pe Nistru și în Bucovina. La 8/21 decembrie trupele române vor intra în [Dej](#), la 9/21 decembrie în [Turda](#), la 11/24 decembrie în [Cluj](#), la 11/24 decembrie se va înființa Comandamentul Trupelor din Transilvania (sediul la [Sibiu](#), comandant generalul [Traian Moșoiu](#)), iar la 9/22 ianuarie 1919 se va atinge aliniamentul [Sighetu Marmăției-Baia Mare-Jibou-Zalșu-Ciucea-Vârful Găina-Zam](#).

Ocuparea Budapestei

La 29 martie/11 aprilie 1919 Prezan l-a numit pe generalul [Gheorghe Mărdărescu](#) comandantul trupelor din Transilvania și i-a înmănat ordinul de operații, care prevedea ofensiva trupelor române până pe aliniamentul râului Tisa, unde vor trece la apărare. La 20 iulie 1919 a fost declanșată ofensiva trupelor ungare împotriva unităților române aflate în apărare pe Tisa, iar la 26 iulie trupele ungare sunt împinse dincolo de Tisa după contraofensiva trupelor române. Trupele române trec la ofensivă, forțează Tisa și în seara zilei de 3 august Detașamentul de cavalerie colonel Rusescu intră în Budapesta, pe 4 august, la ora 18.00, generalul Mărdărescu primind pe Bulevardul Andrassy defilarea unui detașament de trupe românesc. Cu modestia-i caracteristică, generalul Prezan, deși se afla la 15 km de Budapesta a refuzat să prezideze parada militară a trupelor române spunând: “Nu vreau să umbresc nici gloria Coroanei și nici să iau din aureola lui Mărdărescu. Eu mă duc, el rămâne.”. În perioada 7-22 noiembrie 1919, s-a realizat evacuarea trupelor române din Ungaria pe malul stâng al Tisei, iar în perioada 24 februarie-30 martie 1920 s-a realizat revenirea în totalitate a armatei române pe teritoriul național. La 20 martie 1920 generalul Prezan a fost trecut definitiv în rezervă, organizându-i-se o modestă sărbătorire când generalul artilerist Mircea Botez, reprezentant al Ministerului de Război, însoțit de un ofițer și doi soldați i-a oferit o statueta de bronz “La Victoire”.

Recunoașteri militare

Deși, după pensionare, generalul Prezan s-a retras la moșia sa de la Schinetea, țara, colegii și foștii subordonați nu-l vor uita. În 1921, prin aprobarea de către parlament a Legii relativă la introducerea unor modificări privitoare la pensiile celor care au luptat în Războiul pentru Întregirea Neamului, pensia generalului va crește de la 650 lei la 3090 lei. Un an mai târziu, la propunerea generalului Mărdărescu, ministru de război, generalul Prezan a fost numit cap al Regimentului 7 “Racova” nr. 25, al cărui comandant fusese în perioada 1901-1904. La 7 iunie 1923, generalul Prezan va fi primit în Academia Română ca membru de onoare. La 13 martie 1924, regele Ferdinand a promulgat legea adoptată de parlament prin care se autoriza ca generalul Prezan să poarte toată viața uniforma militară și să se bucure de onoruri militare. Cea mai mare recunoaștere a

meritelor sale avea să vină la 25 octombrie 1930, când regale Carol al II-lea avea să-i confere înalta demnitate de mareșal al României.

În anul 1936, la împlinirea vârstei de 75 de ani, armata, în frunte cu șeful Marelui Stat Major, generalul [Nicolae Samsonovici](#), a organizat o ceremonie specială, la care a fost prezent și primul ministru [Gheorghe Tătărăscu](#), personalitatea mareșalului fiind elogiata de generalul artilerist Alexandru Lupescu, cel care i-a fost subșef al Marelui Cartier General. La 30 martie 1938, după instituționalizarea Consiliului de Coroană, regele Carol al II-lea l-a numit pe mareșalul Prezan consilier regal.

Deși uitat în vremea regimului comunist, după 1990 mareșalului Prezan i-au fost ridicate mai multe busturi: la Alba Iulia, pe Aleea Mareșalilor din fața Brigăzii 15 Infanterie din Iași, în fața comandamentului Diviziei 4 “Gemina” din Cluj-Napoca (care o perioadă a purtat numele mareșalului). De asemenea, în București există Bulevardul Mareșal Prezan, iar în alte orașe sunt străzi care poartă numele său.

La moartea mareșalului

La două luni după moartea soției sale, survenită la 18 iunie 1943, mareșalul Prezan a decedat la Schine-tea, la 27 august 1943. La ceremonia funerară din 30 august au participat [Regele Mihai I](#), mareșalul [Ion Antonescu](#), conducătorul statului, generalul [Constantin Pantazi](#), ministrul de război, generali și ofițeri, personalități politice și culturale, mii de localnici. Onorurile militare au fost date de Regimentele nr. 25 „Mareșal Constantin Prezan” și 7 Infanterie. Presa vremii a omagiat personalitatea marelui dispărut: „...ofițer de rară eleganță morală, un aristocrat în gestul stăpânit, în liniștea cu care întâmpina adversitățile... Nu-și voia prestigiul militar transformat în momental electorală, nu-și vedea rostul în combinațiile de partid. A vroit să rămână până la sfârșitul vieții militar, generalul unității naționale și nimic mai mult.” (Pamfil Șeicaru-Curentul); „era un titan al echilibrului și liniștii olimpice.” (Revista Intendenței și Administrației Armatei).

Bibliografie

- [1] Burcin, O., Zodian, V., Pandrea, A., *Seniorii conflagrațiilor mondiale. De la Hitler la Antonescu, de la E. Grigorescu la M. Berthelot. Dicționar militar-sec. XX*, Editura Viața Arădeană, Arad, 1997, p. 129-131;
- [2] Căzănișteanu, C., Zodian, V., Pandrea, A., - *Comandanți militari. Dicționar*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1983, p. 259-260;
- [3] Ioanițiu, Alex., *Războiul României (1916-1918)* – vol. I-II, Tipografia Geniului (Cotroceni), București;
- [4] Kirițescu, C., *Istoria războiului pentru întregirea României*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1989;
- [5] Manafu, A., Ucrain, C., *Dâmbovițeni la datorie*, Editura Nelmaco, București, 2003, p. 17-23;
- [6] Oroianu, T., Nicolescu, G., Dobrinescu, V.-F., Oșca, A., Nicolescu, A., *Șefii Statului Major General Român (1859 - 2000)*, Editor Fundația „General Ștefan Gușă”, Editura Europa Nova, București, 2001, p. 114-130;
- [7] Otu, P., – *Mareșalul Constantin Prezan: vocația datoriei* – Editura MILITARĂ, București, 2008;
- [8] OTU, P., *Averescu – Prezan. Dispute în vreme de război*, în Magazinul Fundației „Mareșal Alexandru Averescu”, *Străjer în calea furtunilor*, Cadran militar buzoian, anul III, nr. 5/2009, p. 5-12;
- [9] GIURCĂ I., - *Disputa generalilor*, în Magazinul Fundației „Mareșal Alexandru Averescu”, *Străjer în calea furtunilor*, Cadran militar buzoian, anul III, nr. 5/2009, p. 28-30;
- [10] Predescu, L., *Enciclopedia României – Cugetarea – Material românesc. Oameni și înfăptuiri*, Editura Saeculum I.O.& Editura Vestfala, București 1999, p.693.

VERSURI

FOC SUB JAD...

Ana PODARU

Ana Podaru asistent medical de meserie, născută pe meleagurile băcăuane, mamă a doi copii, cum spune ea însăși, este, de fapt, un copil sfințit de stele. Un poet ce fuge de majuscule. Pentru că sunt prea importante celelalte. Un spirit care umblă ca un vânt, un suflet care doare ca un dor și arde ca un foc sub jad, un ochi dintr-o lacrimă ce vede. (Redacția)

...eu ... situată între bine și rău, între divin și anost.. pe un scaun de ceară ce plutește pe mare, de unde pot vedea și răsăritul și asfințitul, și ploaia rece și cotloanele sufletelor rănite, undeva unde luna poate mușca din soare, sau poate încălzi sloiurile de gheață ale inimilor împietrite...

... situată între țărni și ape, de unde pot culege multe fapte... m-am regăsit acolo că-mai lesne să privesc răsăritul de mult apus, să privesc universul cu tot ce are el mai bun, să admir și să iubesc tot ce-i real și pământesc, pot să visez fără să cad, realistă fiind că ceara nu e veșnică.... de unde pot să renasc când simt că m-am prăbușit..... ca pasărea de foc....

**AM RENĂSCUT UDATĂ
DE LACRIMA FIERBINTE**

M-am întrebat aseară privindu-mă-n oglindă
De mai trăiesc aievea, sau am murit de mult?
Și-am scormonit cenușa, secundă cu secundă,
Certat fiind cu timpul, nu vreau să-l mai ascult.

Cu mâna obosită de truda muncii dese,
Am mai simțit arsura din jarul ce-a rămas
Și-am tresărit cu teamă c-a început să-mi pese
De flacăra plecată spre ultimul popas.

Din volumul „Firimituri de fericire”,
publicat anul trecut, lansat la 27 Octombrie
2014, respectiv din următorul volum în lu-
cru „Fluturi în infern”.

Privirea înecată în lacrimi, asudată
Se mai zbătea sub clipa netrebnicului gând
Și prin perdeaua deasă de fum, încețoșată,
O inimă pulsa cu ritmul tremurând.

Pe jar ardea sărmana de mână cu dorința
Sudoarea să o stingă ,sau focul să o ardă?
Mă mistuia-ntrebarea ce-mi zguduia ființa
Și-mi adunau cenușa într-o firidă caldă.

Și-am renăscut udată de lacrima fierbinte
De sânge izvorât din suflet încă viu
În mâini purtam icoana măicuței mele sfinte,
Nu m-am născut degeaba, acuma sigur știu.

DINCOLO DE NORI

Dincolo de nori..., în altă galaxie,
am rătăcit secunde ce mi-au părut un veac.
fîrescu-n nefîresc târându-și trena vie
înfîpte rădăcini în nori ..bietul copac...
Imaginea-mi oglindă într-un cristal albastru
mulți ochi fără de lacrimi atârnă dând să cadă,
nu recunosc nici chipul diform, străin de astru,
nici zece guri căscate din mâini cerând ofrandă.
O floare cu petala înfîptă-n raze reci...,
nu mi se pare straniu, ar vrea să-i soarbă seva,
dar unde este apa?... petalele sunt seci,
iar frunza înnegrită parcă-mi șoptea ceva...
un geamăt la răscruce de vânturi stăpânite,
un tunet prins în lanțuri de fulgerul brăzdat,
cărări neluminate de stele adormite,
pe-un roșu ca de sânge de inimă ce-a stat.
O liniște certată de murmurul secunde
ce-și face loc prin norii îngreunați de ploi,
alai de siluete gonind pe panta unde,
Stăpân era doar timpul ce nu privea-napoi....

FLUTURI ÎN INVERN

Am colindat aseară poienile în vis,
Eu..., fluture o zi, dansam cu licurici
Și mă-nălțam la stele plutind în necuprins,
Iar luna îmi zâmbea, cu toți erau complici.

Am coborât pe-o rază, m-am așezat pe flori,
Iar ale mele aripi se contopeau cu ele
Sălta prin luminiș magie de culori
Iar vântul ne ghida fără să aibă vele

M-am așezat în părul bălai al unei fete,
Apoi, cu gingășie, în palma călduroasă,
A ochilor scânteie pe suflet mi-e pecete,
Privirea ei candidă mă urmărea sfioasă...

Dar se-auzi un tunet și totul s-a schimbat,
Iar licuricii-n corbi flămânzi s-au transformat
Țipau în beznă stele cu glasul tremurat :
- Nu ne luați lumina !..., iar luna ... a oftat...

Am încercat să zbor, captiv eram în palmă
Ca într-o colivie ..., iară frumoasa doamnă
Nu mai avea nici păr, nici chip de pus în ramă,
Doar frunza mirosea ca-ntr-o ploioasă toamnă.

Pe floarea ce regină era pe timp de noapte,
Am încercat să lunec, dar am căzut în gol,
Iar în tunelu'-ngust urlau, cu mii de șoapte,
Oameni cu chip de corb, ce îmi dădeau ocol...

Eu fluture o noapte, ei ... corbi să mă înghită,
Mi-au pus pe aripi plumb, pe vise gânduri triste,
Nu pot să zbor la stele, să poposesc uimită
Pe razele ce plâng cu lacrimi contopite.

EU, FRUNZĂ GALBENĂ

Eu , frunză galbenă desprinsă
din braț de ramuri istovite,
de vânt năprasnic stăpânite,
cad la pământ de dor cuprinsă.
Sărut cu patimă țărâna
pe unde mama a călcat,
din care cerb s-a adăpat
lut frământat de magi cu mâna.
Mă legăn uneori ca valul,
azurul cerului cuprind,
furtuni de lacrimă țâșnind
din trupul meu umplând poculul.
Mă rătăcesc printre hibrizi,
ciuperci otrăvitoare-n crânguri,
în cimitire zac sub scânduri
cu trena plină de omizi.
Mai cad pe ape line vara,
m-agăț de nuferi sau de sălcii,
dansez prin văi ca saltimbancii,
tremur strivit de cai sub pară.
Iar iarna stau captivă-n fundul
izvorului ce-mi scaldă gândul,
sub gheață mi-am săpat mormântul,
aștept umil să-mi vină rândul.

RUGĂMINTE

Nu mă lăsa să zac pe prispa fericirii,
cu lacrimile lanț podoabă-mbălsămată!
Apleacă-te spre mine! Dă-mi cheile iubirii
și-o să mă-nalț la cer cu fruntea răzbunată!

Și voi pluti ca norii în zilele senine,
iar fluturii-mi vor țese noi aripi ca să zbor,
oglundă-mi va fi Luna, mâinile-mi vor fi pline
de vise și luceferi în nopțile de-amor.

Atinge-mă când roua îmi luminează fața,
când vântu-mi cântă-n plete, când tâmplele mă dor!
Fă din tristețe zâmbet și-ngenunchează ceața
din gândurile mele, fă-mi casă cu pridvor !

De-mi vei vedea privirea mai tulbure ca marea
atunci când e furtună și sângele-a secăt,
deschide-ncet fereastra, roagă privighetoarea
să-mi cânte dimineața ,dar nu pe-un prun uscat!

Și de va fi să lunec pe stele căzătoare,
pe curcubeu sau ape, pe razele cerești,
tu prinde-mă în brațe și fă nemuritoare
atingerile tale, stigmatel nelumești!

LACRIMI CAD DIN OCHI DE ÎNGER

Lacrimi cad din ochi de înger
Peste flori se lasă ger,
Rozele- nsetate cer
Picătura de mister.

Stele blânde-n zare pier
Felinare-aprinse- n case,
Peste- a nopții giuvaier,
Ninge cu tristeți rămase,

Iar petalele de nuferi,
Să nu piardă seva sfântă,
Stau ca niște grăniceri,
Greierii din frunză-i cântă.

Înger trist de ce plângi iară?
Peste lume ninge-n seară,
Lacrima-ți din cer coboară,
Flori culeg a ta comoară.

El, cuvinte, nu găsește,
Dar tăcerea lui vorbește.

Vântul geamăt risipește,
Lăcrima-i pe flori plutește.

Dimineața roua deasă
Iarba verde o sărută,
Salbă sfântă de mătăasă
Peste frunza de cucută.

Diamante strălucesc,
Razelor culoare-aduce,
Nuferi lacrimi primenesc
Prin petalele caduce.

PLECAREA TA MIROASE A PUSTIU

Plecarea ta miroase a pustiu,
cad clipele trecute-n neființă,
nesocotit e timpul-acuma știu,
să cern secunda-mi e cu neputință.

De pe pereții goi curg amintiri
și ce pustiu de suflet a rămas,
se duc cocori ducând cu ei trăiri,
eu, neclintit, nu pot să fac un pas.

Îngenunchez lângă fereastra noastră
și strâng la piept o ilustrată veche,
dar cât de nouă e la mine-n suflet
în ochii tăi lumini fără pereche.

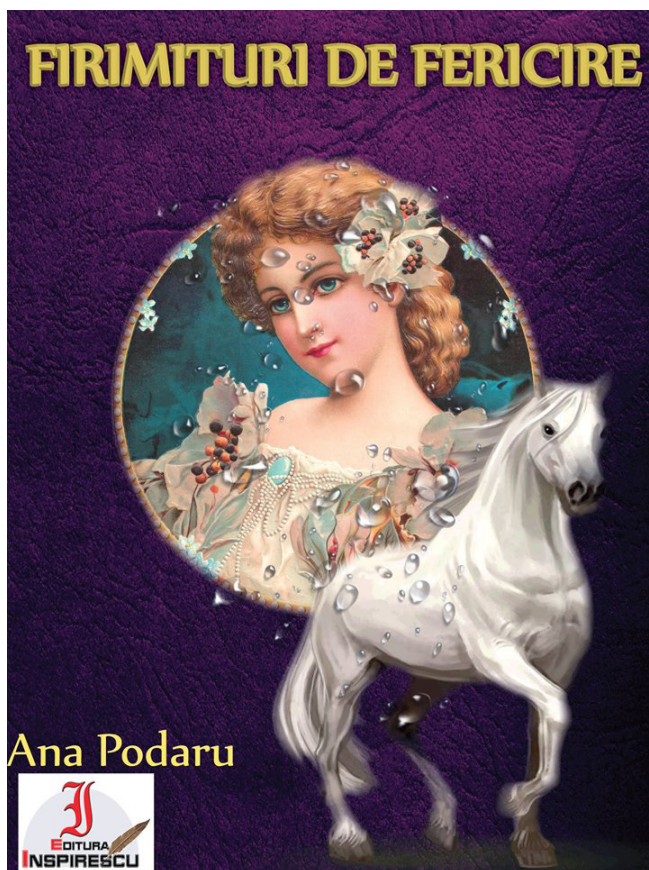
Noi doi și-a ta lumină din privire,
noi doi și cerul, când jurăm iubire,
noi doi și luna, stele și simțire...,
pământ și apă smuls din amintire.

S-a dus seninul ochilor mei astăzi,
ei cată disperat să-ți dea de urmă,
presară seara trandafiri pe străzi,
dar calc pe spini și visul mi se curmă

și-mi sângerează inimă rănită,
călcâiul geme, sufletul mi-e veșted,
cuvântul n-are sens, mintea-mi cernită
mai scaldă gându-n cumpănă de creștet.

DESTIN HILAR

În nopțile când tu nu vii,
se-adună monștrii în ferești
și mă cuprind vise târzii,
în care vrei să mă privești,
dar tu... nu ești...

Și cețuri dense mă pătrund,
fiori îmi scaldă răsuflarea,
încerc de umbre să m-ascund
și-mi urlă în gâtlee chemarea,
dar tu... nu ești...

Trec fluturi vii cu chip de mort
și-și leapădă aripa-n crengi,
în mâini un sfeșnic vechi eu port,
picioarele-mi atârână-n chingi,
dar tu... nu ești...

Și ceara-mi curge din călcâi,
eu, lumânare arsă-n noapte,
lumina-i pus la căpătâi
și-aud cântând ielele-n șoapte,
dar tu... nu ești...

Nu ești, n-ai fost și nu vei fi,
destin hilar ce-mi sorbi esența,
o altă viață voi găsi
în care n-ai să-mi faci prezența,
în calea mea ...nu vei pași...

Se-aud în depărtări cum râd,
sunt voci ce chicotesc în glumă,
destin hilar cu suflet hâd,

cu inima scăldată-n humă,
acuma.... ești.... dar nu vei fi ...
la nesfârșit...

SUFERINȚA ÎNGERILOR....

Un cufăr cu stele din noapte adună,
un înger cu nimbul scăldat în durere,
le-așează cu palmă răcită de brumă,
sub perna cu mii de mistere...

O stea pentru-acela ce n-are putere,
ce n-are iubire, ce n-are lumină,
o stea pentru pruncul născut fără vrere,
scăldat în păcat, fără vină....

Iar vântul nebunul cu vuiet de haită,
din pene de înger făcut tăvăluc,
mai cată să-mpingă suspinul pe poartă
și aripi în zare se duc...

Rămân îngeri nud, fără pene și nimburi,
cu plete pierdute prin crengi de salcâm,
cu trup de izvoare secate de timpuri,
ce doarme sub crucea din sânge păgân...

Iar crinii pierdut-au mireasma-n răscruce,
din mână de îngeri căzut-au pe drum,
desculț printre cioburi de vise se duce
o talpă de înger cu sufletul scrum...

Un geamăt se-aude la poale de munte,
la umbra chiliei săpată-n mormânt,
o doamnă în negru o coasă ascute
și-un țipăt asmute-n pământ...

DE VREL...

De vrei să faci din mine explozie de stele,
atinge-mă pe suflet cu vorbe ce nu mint,
de rățăcești o clipă în calea vieții mele,
un strop de fericire mă lasă ca să simt.

De vrei să vezi boboc petală cum desface,
de vrei s-admiri în zbor un fluture dansând,
de vrei s-atingi lăstar ce iese din găoace,
nu-ntârzia să viieu te aștept visând.

De vrei să vezi plutind un nufăr alb pe ape
și deseori prin sânge aceeași floare rară,
de vrei ca din simțire iubirea să se-adape,

nu rătăci prin lume pe urme de comoară.

De vrei să vezi în zori în ochii-mi răsăritul,
sau de-ți dorești scânteia s-ațâțe focul veșnic,
sau de-ți dorești o rază s-atingă asfințitul,
adulmecă mireasma ce arde-acum în sfeșnic.

NE MODELEAZĂ TIMPUL ÎN PALMA LUI MUNCITĂ

Suntem stăpânitori al timpului trecut,
dar nu deținem cheia secunde ce urmează,
în noi trăiesc iluzii ce fiarele asmut,
iar rănila deschise adesea sângerează

și ne așternem trupul, cam obosit, pe frunze,
sperând că vom visa ce ni se-ntâmplă mâine,
se nasc în noi idei și amintiri confuze,
nu mai simțim mireasma când coace mama pâine.

Mai cere omul astăzi un strop de mângâiere?
mai are-n el dorința de-a se-mbăta cu vorbe?
încet, încet iubirea dintre ființe pierde?
nu, nu contați pe asta, e singura plăcere...

ne modelează timpul în palma lui muncită
și ne frământă trupul, îmbătrânim devreme,
ne-mbrățișează pomul cu creanga-i înflorită,
iar inima nebună iubire încă cere...

Trăim pentru iubire și orbi suntem la toate,
nu ne mai încălzește cortina dimineții
și negreșit e ceasul ce clipa ne-o socoate,
nisip lăsat pe drumul căscat de soarta vieții.

MAI LASĂ-MĂ PUȚIN

Mai lasă-mă iubire, mai lasă-mă puțin,
să simt a ta zvâcnire, în brațe să te țin
și sacul cu dorințe, de vrei să fie plin,
nu-ți balansa piciorul spre căi fără destin.

Mai lasă-mi mâna rece să simtă-a ta căldură,
topește-mi tu ghețarii ce nu mai vor să piară
și fă-te pod pe ape când curg pe viitură,
mă ia frumos de mână, iubeste-a mea făptură.

Mai lasă-mă iubire, mai lasă-mă puțin,
secunde de plăcere scăldate în suspin
și genele-mi plecate pe frunze de pelin
le sterge cu mânășă și dă-mi un strop de vin

din strugurii cu boabe de lacrimă sărată,
o cupă varsă-n poală, pe-a mea cămașă albă
și umple-mă cu vise în rana-nsângărată,
deschide-mi ochiul minții ce șade-acuma oarbă.

Mai lasă-mă iubire, mai lasă-mă puțin,
să simt a ta zvâcnire, în brațe să te țin...

IUBIREA VIEȚII MELE EȘTI...

Eu te privesc din depărtare
pe valul vieții cum plutești,
ți-ascult chemarea temătoare,
iubirea vieții mele ești...

Un val te-aduce lângă mine,
primești sărutul meu ușor,
te smulge-apoi și, cu suspine,
te-ndepărtezi, plângând cu dor,

și-mi pierd privirea prin talazuri,
tu brațe-ntinzi să mă-mprejori,
în ochi sclipiri de idealuri
și țipătul a doi condori...

și-ngenunchez cu neputință,
lovind nisipul cu suspinul,
durerea-mi urlă în ființă,
secunda-mi macină destinul...

Tu ești iubirea vieții mele,
o perlă ce plutește-n mare
printre corali și alte cele
ești frumusețe răpitoare

și valul vieții iar te-aduce,
mă simt ca fulgul când te-ating,
plutim ușor, dar la răscruce,
iar mi te pierd și-apoi mă sting...

ca steua-n zorii dimineții,
ca flacăra sub ploaia verii,
ca raza sub puterea ceții,
ca zâmbetul cedat durerii.

IUBIRILE SE DUC ȘI VIN

Și, da... iubirile se duc și vin,
lăsând în urmă dăre de suspin,
cu urme de parfum de busuioc
destinul e nebunul dintr-un joc,

speranțe, vise se strecoară-n grabă
printre secunde cramponate-n timp
și schiopătând călare pe-o zăbavă,
un înger plânge agățat de nimb
și-n palma transpirată de emoții
timid sclipește cheia fericirii,
ai vrea sa treci de-ncuietarea porții
și să pașești pe țărnul nemuririi,
dar ce furtuni au presărat rugina
pe lanțurile ce-mprejoară raiul
și unde-i lupul ce-a-nghițit lumina
din razele de lună ce-au spart geamul?
Un ochi își varsă-ncet uimirea
prin crăpăturile rămase,
privind cum pleacă-ncet iubirea
pășind prin florile sfioase,
se-ndepărtează-ncet de lume,
sub pași izvor de lacrimi curge,
ecoul urlă ... parcă spune:
- Sunt doar o umbră ce se scurge!

NIMENI NU VREA SĂ IERTE BLESTEMUL DE PĂRINȚI

Când se răzbună cerul, e vai și-amar de sfinți
se-ascund după icoane în mânăstiri cernite.
Cu aur, cu podoabe și lumânări plătite
de două babe care, îngenuncheate, cer
să li se ierte totul, în jur... numai mister.
De sus se-aude-un clopot ce-a răgușit strigând
pe undeva prin vreme cu vocea tremurând,
doi îngeri trag cortina împleticiți în cruci,
dar, vai ..., nu mai au pene, nici aripi, parcă-s prunci,
ce prunci?... bătrâni de vină își caută veșmântul
sfințit cu puritate, la zei și-au dat cuvântul
că nu-și vor vinde nimbul la demoni sau la iele,
nici aripi nu vor pierde, chiar dacă-s foarte grele,
dar i-au uitat sărmanii prin cimitire pline,
sau prin biserici goale ce gem printre ruine.
În turn o cucuvea rotește capul ceas...,
la poale doar iertarea pământului rămas,
cer toți, făcând mătăanii..., iertare, dar certați
cu cerul, cu măicuța, cu frații,-n frunți pătați
de gheața care curge din lumânări fierbinți
nimeni nu vrea să ierte blestemul de părinți.
Coboară de pe trepte alai de sfinți ce-s nud
și-au dezbrăcat blândețea și-n tunet se ascund,
noroi pe la genunchi, mireasmă de tăciune
o pasăre de noapte un cânt la lume spune,
stă agățată-n ramuri de brad și cu o gheară
încearcă să mai stoarcă tămâia, scoarța zbiară,
nu vrea să-și dea ofranda ce se -nălța la zei,

mai bine chihlimbar pe trupuri de femei...
Și cerul se răzbună și-aruncă cu săgeți
de fulgere, de tunet, spălând cu ploaie vieți,
și plouă, e furtună ...și bradul se despică,
se-aprinde și se crapă ca un pahar de sticlă,
un turn de mânăstire mai fumegă în noapte,
ducând spre cer păcatul purificat prin fapte
de doi copii desculți ce-au amuțit de frică,
ce plini de puritate întreaga scenă strică...

ÎN LUPTA CU TINE, TE CREZI UN ÎNVINS

În lupta cu tine, te crezi un învins
și cauți scăpare cerșind adevăr,
sau scaperi chibritul când ceara s-a stins
și-ți rumegi păcatul mușcat dintr-un măr,

întrebi lumânarea de longevitate
și-ți clatini privirea în flacăra vie
și-ți tremură buza scăldată-n dreptate
călcâiul te arde și jarul te știe,

greșeală, păcat, ce-i rău și ce-i bine?
destinele lumii stau scrise-ntr-o carte
și cad peste tine noroace puține,
doi îngeri sub stele pe file socoate

și cazi ostenit, genunchii te dor,
iar drumul de astăzi te-nchide-dureri,
răpus la pământ te țin de picior...
o rugă să spui? ... iertare să ceri?

cu mâna pe suflet pătrunzi scutu-ți veșted
și-n palmă se scurg picături mari de sânge,
te-atinge durerea din tălpi până-n creștet,
uimit te privești și nu poți a plânge,

un clopot te urlă-n ureche ca lupul,
te-adulmecă păsări cu aripi umbrite
și-arată mirarea cerească sub chipul
eternei lumini prin ... cețuri vrăjite,

nu știi de e noapte, sau de-i dimineată,
un țipat te taie în gându-ți captiv,
uscată ți-e roua din iriși pe față,
gâttelejul uscat răspunde naiv ...

de mult curcubeul sub cerul tău poartă
nuanțe de gri și voal de lînțoliu
și lupți iar cu tine și băjbâi prin soartă
aceeași mireasmă de cale sub doliu.

VIATA NU MAI E DE MULT SONET

Când găuri mari create-n părți de suflet,
ca niște guri de hăuri se desfac,
bătăi de inimi lângă clopot tac,
sub clipe reci, se risipesc încet...

iar viața nu mai e de mult sonet...
și coatele ne dor târâte-n cioburi
în cheaguri mirosind a mucegai
pe un pământ fără de porți de rai,

altare ruinate-n cuib de domuri
întemnițate gene prinse-n storuri...
respir lăsat sub mlaștina tăcerii
ivit în desperate mâini ce iasă

din lacul de durere ce apasă
țipând ecou târât în fum și iască
un miel sub crucea vieții vrea să pască..
o frunte suspendată-n cerul nopții

își spune către stele rugăciunea,
când peste ape tulburi apunea
o lună care-a adormit de luna
sorbind otrava destinată sorții...

TE-AȘTEPT

A mai trecut o zi și eu te-aștept,
așa cum își așteaptă țărnuț valul,
să-mi speli durerea așezată-n piept,
cum spală marea de nisip coralul,

te-aștept cum ziua își așteaptă zorii,
lăsând în urmă noaptea-n roua rece,
alungă-mi teama cum alungă norii
apusul sângeriului făcând să plece

și număr clipa devenită secol,
sorbindu-ți chipul blând din amintire,
cu ochii minții rătăcesc în gol
și tremur tot cu gândul la iubire,

mă cert cu dorul în amiaza mare,
că-mi smulge perla inimii din suflet,
iar lacrima căzută pe cărare,
sub pasul tău, se-aude ca un urlet,

degrabă vino, nu-mi nega destinul,

din curcubeu culege-mi doar o floare,
c-un zâmbet smulge-mi din privire spinul
și-ai să-nțelegi că lipsa ta mă doare...

ce lungă-i noaptea când nu ești cu mine,
visez același înger rupt din cer
și mi se par trăirile puține,
iar miezul nopții-i vitreg de mister,
tu ești aici chiar dacă-ți simt plecarea,
mireasma ta simțirile-mi îmbată,
tu valul meu, eu țărnuț, depărtarea
și dragostea ce n-a plecat vreodată.

A MAI MURIT O ZI

A mai murit o zi și sub lințoliul de mătase,
miros dulceag de mucegai și oase,
sub scândura ce mirosea a brad,
s-a strecurat un vierme, clipe scad,
peste capacul nou, bătut în cuie,
un fluture de noapte vrea să suie,
dar cucuveaua-i taie iute calea
și cântă-n noapte ucigându-i jalea,
se nasc secunde noi pe lumânări,
se pierd poteci și-apar prin nori cărări,
tăcute anotimpuri dau să plece
și anul fără vise parcă trece...
cu iz de flori bătute pe coroană,
o cruce strâmbă așezată-n rană,
se naște noul timp un avorton,
la harpă moartea cântă-același ton.

A mai murit o zi ,dar cui îi pasă?
aceeași iarbă iar miroase-a coasă.

ASEMENI CAILOR SĂLBATICI

Asemeni cailor sălbatici prin miriștile aurite
Cu coama-n vânt pierduți în munți
Fantasme-n cețuri aburite...
Fac între două vaduri punți.
Prin două lumi profund distincte
Se scurge viața din destin,
Asemeni cailor sălbatici,
Nesocotind de unde vin.
De unde vin și unde pleacă
În glas de înger cristalin
Potcoave-adună-n coji de ceapă
De mânji ce șchioapătă puțin.

Iar prin cămașa asudată
Pâraie curg și-ațâță foc,
Prin snop de inimă udată,
Mai arde-o flacăra-n potop.
Ce timp, ce vremuri, ce galop
De cai sălbatici prinși în bici,
Strânși de grumazuri în lasou,
Nechează-n cuiburi de furnici.
Și-n libertatea lor absurdă
Rătăcitorii ochi mai cată
O potecuță-n rid pe frunți
Să sfarme-n răs distinsa poartă.
Asemeni cailor sălbatici,
Cu setea strânsă în gâtlej,
Pe străzi aleargă oameni falnici
Cu inimi spânzurate-n vreji.

MĂARDE-NTALPĂ DORUL DE MĂICUȚA

Mă arde-n talpă dorul de măicuța
Și-mi sângerează sufletul în lacrimi
Pe care stea s-o caut?... sărăcuța
S-a rătăcit la vămi și-adună patimi
Și stă la poartă, nimeni nu-i pe drum,
Cărări de spini... în inimă jărat,
Îi văd tristețea ... și ca un lunatic,
Mă-ndrept cu mâna-ntinsă s-o îndrum.
Ea mă privește cu privirea mută,
I-a înghețat surâsul de-altădată,
Îmi simt pe piept cămașa asudată
Și caut cheia ...blestemată poartă...
Mi-aruncă-un înger un mănunchi de chei,

Deschid un lacăt, dar mai este unul,
Îngenunchez și pun în lanțuri zei,
Ce vis urât... din jar mai urcă fumul...
Și pașii ei se risipesc în ceață...
Eu calc pe jarul ce-a rămas în urmă,
Mi-a înghețat o lacrimă pe față,
Iar pe cărare-s chei, pe ele..., brumă...

PE URMELE CAILOR

Pe urmele cailor, într-un trecut adânc,
M-am regăsit adesea de multe ori plângând,
În gingașe ființe ducând povara grea,
Lovite cu cruzime chiar sub privirea mea.
Copil fiind în suflet simțeam durerea lor
Și cum arată teama în ochii cailor,
Broboane curg și-acuma, sudori ce se preling,
Pe rănilor deschise ce-n minte nu se sting
Și-acum aud în noapte un nechezat de mânz,
Îngenuncheat pe leșuri din zori până la prânz,
Aud și bocănitul ciocanului în cuie
Și zgomot de potcoave galop la cer se suie,
Privesc spre nori, văd corbii cum se reped la cai,
Cum biciul se lovește de pielea lor și, ...vai...,
Văd sângele cum curge, pe corpul lor, flămând,
O siluetă care izbește-n ei răzând
Și re trăiesc momente de teamă și furie,
Și nu pot uita caii și-a mea copilărie.
De-atunci iubesc toți caii, mă regăsesc în ei,
Mă rog la cer... zic: - Caii ... sunt ocrotiți de zei!...

PĂPUȘI DIN PĂNUȘI

Pe-o piatră încinsă de soare,
Cu capul în mâini sprijinit,
Curgeau două lacrimi amare
Din ochi de copil chinuit.
În zbor trece-un fluture mare,
Cu aripi de înger ... plutea,
Se-așează zâmbind pe o floare
Și-n palmă-i pictează o stea.
Și, dintr-o suflare divină,
Dă viață steluței celeste,
Copila se scaldă-n lumină,
Rochița-i în iriși lucește.
Fetița se-ndreaptă spre lan,
Porumbu-i întinde pănuși,
În minte-i înmugure'-un plan
De-a face din ele păpuși.
Maestrul cu aripi de înger
Din fir de mătase croiește
Un strai...ce îmbracă-n mister
Păpuși ce se nasc din poveste.
Și multe păpuși împletește
Copila cu mâini tremurând,
Cu apa cea vie-i stropește
Un nor ce plutește vibrând.

PE ARIPI DE VULTUR

Mă scutur de ploaie, de roua din zori,
adulmec salcâmul ce-și scutură floarea,
mă las legănată de vânt printre nori
și îngeri în noapte-mi veghează cărarea,
de cetini de brad mă sprijin ușor
și păsări îmi țin cămăși de mătase,
pe aripi de vultur m-așez și în zbor
mă mângâie vântul și gându-mi descoase,
stăpân peste cer, peste munți, peste ape,
un biet muritor cu sufletul viu,
doi ochi însetați ce vor să se-adape
din lacrimi de îngeri uitați în pustiu...
Același izvor să-mi curgă prin sânge,
să-mi stâmpere setea de vise deșarte,
speranțe din soare în palmă voi strânge
și noaptea voi ninge cu doruri pe șoapte,
să pun stăpânire pe frâiele vremii,
din fulger lumină s-așez peste timp,
să ferec furtuna-n cotloanele lumii
și tunetu-n noapte ce urlă-n răstimp,
furia oceanului în pumn să o strâng,

să pun curcubeu pe apele line,
durerea pământului în mână s-o frâng,
otrava s-o-nghete în cupe puține,
pe aripi de vultur, secunde senine
și poarta spre rai deschisă mereu,
un glas de copil în zâmbet m-ar ține
rostind rugăciunea privind către zeu.

CÂND ARZI, EU PICTOR VREAU SĂ FIU

Când arzi, eu pictor vreau să fiu,
iubito, să-ți adun cenușa,
să-mi moi încet în ea mănuașă,
pe pânza cerului să scriu
și chipul tău să-l modelez,
iar curcubeului să-i fur
culoarea vie de azur,
din stele zâmbet să-ți așez
și să pictez încet iubirea
ce-o simt din chipul tău cum iasă,
sublimul ochilor... mă lasă
să-nvăț ce-nseamnă fericirea
și-o să devin magician
portretul tău va prinde viață
și-apoi mi-oi pierde pașii-n ceață
să-ți cânt din ceruri la pian,
tu să dansezi cu poante fine,
eu să privesc surâzător,
pe nori visând cum fac amor,
doar eu cu tine, tu cu mine.

LASĂ-MĂ

Lasă-mă să-ți sorb lumina din privirea ta serenă,
iar întunecata-mi viață s-ar preface-n dimineață
și m-aș legăna sub nori ca actorii în arenă,
prinsă-n razele de soare cu un fir plâpând de ață,
doar o clipă să mă lași să te-ating cu palma-mi rece
și-o să mă prefac în foc și-o să ard ca torța vie,
iar cenușa ce-o să-mi cadă cu o lacrimă să plece,
zeii din Olimp s-o strângă s-o sădească-ntr-o căm-
pie
și-am să fiu izvor curgând doar cu strop de apă vie
să te-adap când ți-este sete, să te răcoresc pe față,
buzele să ți le ud cu-n sărut și-o să-mi învie
glasul meu și sufletul ce-au dormit în cub de gheață;
lasă-mi trupul istovit să-ți atingă-ncet făptura,
părul meu să te-nvelească, brațul meu să te-mpre-
joare
și cu-a tale-mbrățișări să-mi străpungi ușor armura,
să fiu pasărea de foc să mă-nalț zâmbind spre soare.

IUBITO, AZI ÎȚI CER...

Iubito , azi îți cer o simplă mângâiere,
iar mâine voi renaște, dar vorbe n-o să-ți spun,
te voi scălda-n iubire, te voi picta în stele
și chipu-n nemurire pe sufletul meu bun,
ai apărut așa, ca raza după ploaie,
și inima mea plânsă a tresărit cu viață,
m-au săgetat trăiri și-n floarea din odaie
același chip îl văd, iar visele m-agață
și aripi de-aș avea, eu aș zbura spre tine,
să te-nvelesc iubito, atunci când ți-este frig,
știi, penele de înger totuși ar fi puține,
cu voalul fericirii în zori o să te-ating,
tu ști că doar surâsul ce-ți oglindea privirea
mi-a pus pe suflet graiul de pasăre măiastră
și cântecul cu care doineai despre iubire
acum își scrie versul pe floarea din fereastră...
iubito, azi îți cer de mână să mă iei
și-al meu sărut de mâine pe buza ta uscată
să fie ca licoare din cupele de zei,
când retrezesc la viață o zână-aproape moartă
și împreună noi vom fi stăpânitori
pe universul sacru , pe raiul ce te-așteaptă
și vom zbura spre stele ușor, ca doi condori,
redefinind apusul cu vorbe spuse-n șoaptă.

DE-AȘ PUTEA..

De-aș putea să trec prin sită lumea asta trecătoare,
universul să-l fac mic, să-ți stea luna la picioare,
să privesc de pe o stea cum miroși zâmbind o floare,
n-aș mai fi așa de tristă că te sorb din depărtare...
De-aș putea în zi cu soare să m-agăț de curcubeu,
să mă legăn până seara tot visând la glasul tău,
te-aș picta să-ți dau culoare din potirul lui Orfeu,
pensulă să-mi fac din plete, șevalet din chipul meu
de-aș putea să fiu ecoul ce-înconjoară lanțul porții,
să fur cheia fericirii ...să fiu zeu în fața morții,
să fur străluciri de aștrii presărați pe voalul nopții,
diamante peste lume ...să rup baierile sorții,
de-aș putea s-ajung hazardul, s-ating cerul de pământ,
să fac punte peste ape, cum să fac un legământ
din esența roditoare stoarsă dintr-un biet cuvânt?
m-aș preface-n vrăjitoare să rostesc acest descânt,
pasăre de-aș fii sau înger aripile le-aș desface,
ca să zbor spre tine soare cu sămânța din găoace,
tu să fii culcuș de vise ..., cu căldura ta ai coace
jurămintele dospite, să fiu lacrimă mi-ar place...,
să transform în bucurie plâns, durere, suferință
și să curg prin ochi senini, să-mi preling a mea ființă,

să fiu seva ce-mblânzește duhul plin de necredință.

- Spune-mi, Doamne, că, o clipă, toate astea-s cu puțință!

De-aș putea să fiu o pană să plutesc pe-a ta iubire,
eu ușoară, tu ca valul să mă duci spre fericire,
aș fii suflet dus pe ape, dulcea sevă din potire,
ce ți-ar răscoli ființa scufundată în simțire...

IUBITA MEA, MĂ IARTĂ

Iubita mea, mă iartă, că n-am știut iubi,
că nu ți-am scris în palmă destinul meritat,
că-n nopțile cu lună nu am știut vorbi,
dar m-a durut adesea când chipul ți-a oftat,
când adormei în lacrimi cu perna strânsă-n brațe,
eu mă certam cu mine ținându-mi pumnii strânși,
știam că suferința din tine viața scoate...,
dar mă ținea orgoliul să nu-ți șterg ochii plânși,
veneam spășit acasă cu florile sub braț
și tu-mi iertai păcatul, dar toată tremurai,
iar zâmbetul pe fața și sufletu-ți curat
mă-ngenuncheau în vină când tu mă alintai,
dar iar greșeam, iubito, și tristă îmi spuneai:
- Când voi pleca departe, de urmă n-o să-mi dai!
Te caut azi femeie, iar parul tău bălai
l-am regăsit în vântul ce-mi spune unde stai.
Dar știu că te-am pierdut și fericită ești,
iar eu învăț din trista poveste de iubire,
îți scriu aceste rânduri, de vrei să le citești:
- Iubita mea mă iartă și dă-mi te rog de știre.

DESTINUL S-A-NCURCAT IN FILE

Destinul s-a-ncurcat în file
și plânge aplecat pe carte,
iar rânduri vechi dispar umile
prin lacrimi și trăiri deșarte,
nisipul curge din clepsidra
luat de vânturi stăpânite,
în mare sângele de vidră
înalță valuri răscolite,
lângă fântâna ce-a secat,
un om își numără sfârșitul,
un pom în vale s-a uscat
și-o fată-și caută ursitul,
în depărtări urlet de lup
se-mperechează-n glas cu timpul
și fulgere din cer se rup,
brăzdându-și printre pietre chipul,
un ochi se uită în deșert,
orbit de patima lumească,
tocul din geană e inert,
mai poate doar să mâzgălească...

pe la răscruci, întortocheate,
stau drumurile mlăștinoase,
cu spini și urme răsfirate
lângă pârau, morman de oase,
galop de cai la orizont,
mânați de biciul crud al sorții,
în talpă urlă cuiul bont
și râde-n somn sărutul morții,
prin negrul cerului pierdut,
sub aripă de corb bezmetic,
pe suflet frământat din lut,
se voalează un corp excentric,
doi viermi cu dinții ascuțiți
rânjesc sub marmura de piatră,
lângă un leș vulturi uimiți
de gustul sec de carne arsă.
O rază, fulger devenit
în firul vieții încurcat
ce și-a pierdut din strălucit
în lacul rece a-nghetă,
clopot cu glasul amuțit
a ruginit la braț cu anul,
un trup devreme-mbătrânit
cârpește cu dureri sumanul,
destin legat la brâu cu vise,
îngenuncheat de propriul Eu,
sub vlaga clipelor promise

se roagă disperat la zeu.

CUM AȘ PUTEA SĂ TE URĂSC?

Tu... omule ce mi-ai ieșit în cale
și m-ai mințit cu-atâta nepăsare,
spunându-mi fără milă... te iubesc!
Și cum putea-voi să reneg cuvântul
ce-mi mângâia urechea și simțirea?
Eu, biet naiv, ce-mi așteptam privirea
spre chipul tău ce-mi stăpânise gândul.
Cum aș putea ucide într-o clipă
sărutul viu ce m-a trezit la viață,
scânteia ce-și făcuse drum prin ceață,
sau pasărea ce bate din aripă?
De-aș știi că ești acolo, printre astre,
mi-aș da suflarea să mă urc la tine,
un univers întreg ar fi cu mine
și-ar ține-n palmă sufletele noastre,
Ca un lunatic stau cu mâna-ntinsă,
un nor trimite stele înghețate,
ce se topesc cu vise tremurate
pe chipul meu și inima mea plânsă.

Prenoapte
Foto: Gh. Văduva

DIN NESFÂRȘIT ÎN NEPIERDUT...

Cătălin CODRU

„Început de nesfârșit”, „aripi care se pierd pe cerul nopții”, „eu sunt fapta, eu sunt vina”, „în noaptea asta vine iarna”, „se face seară-n locul meu”, „din nesfârșit în nepierdut”, „uitând de fratele meu frate”, „miroase-a țuică și-a păcat”, „mi-ești tot mai toamnă” și, mai ales, „Cel mai tare doare.../ Fruntea la picioare” – diamante ale Cuvântului scris de un alt Cuvânt cu chip de om, Cătălin Codru, care vede, prin ochii cuvintelor, cuvintele ochilor... (Redacția)

FLUTURE DE LAMPĂ

Ca un fluture de seară...
M-am născut și eu din pupă,
Și-am dansat întâia oară...
Cu o lună neîncepută.

Simt și-acum în mine dansul,
Dar culorile au pierit.
Nu am lună, dar apusul...
E început de nesfârșit.

Aripile-mi pe la margini...
S-au pierdut pe cerul nopții,
Și grădinile-n paragini,
Stau vrăjite-n fața morții.

Mă gândesc să apară luna...
Să dansez în fața ei,
Să-i seduc măcar cununa,
Sar din mine... sar scânteii!

Vai ce strălucire-n formă...
Văd aici... mult mai aproape,
Și căldura mă transformă...
Simt că-s cer plutind pe ape.

Mă reped să simt tot valul,
Mă rotesc să simt lumina,
Sunt un zeu, dețin controlul,
Eu sunt fapta, eu sunt vina!

Mă izbesc cu pieptu-n față,
Nu simt nicio remușcare,
Simt că-n zborul meu e viață,
Vreau o nouă întrupare!

ÎN NOAPTEA ASTA

În noaptea asta vine iarna,
Iubito, simți cum mă răcesc?
Cum gândurile-mi vin de-a valma,
Și nu pot noaptea s-o opresc?

Nu. N-am uitat să știu de noi,
În noaptea asta vine toamna,
Sărutul tău cu gust de ploi,
Îmi face somn, îmi cheamă iarna.

În noaptea asta vine iarna,
Se face seară-n locul meu,
În liniște, închide-alarma,
Să dorm cu somnul ăsta greu.

În ziua asta dinspre iarnă,
Eu te-am iubit ca un nebun.
În seara asta vine iarna,
Și singur sunt... atât îți spun!

MAI STAI

Mai stai puțin..., mi-e dragă luna,
Tot vine vremea să plecăm,
Ce mai contează-un ceas sau două,
Dacă plecăm..., dacă mai stăm?

Acum, când plouă a petale...
Și bate vânt de primăvară,
Ți-aș recita un vers... sau două,
Cum am făcut întâia oară.

Știi..., strânge-mă încet de mână,
Să simt tot cerul peste noi...
Și dă-mi o sărutare... două...
Chiar dacă vin zăpezi și ploii.

Trecut-au peste noi și toamne...
Și anotimpuri de-nceput,
Aș mai trăi o viață... două...
Cu tine nu-i nimic pierdut.

PÂNZA ALBĂ DE MĂTASE

Doar noaptea se-ascundea demult,
În umbra gândurilor tale,
Le așteptam și m-au durut,
În stări de veghe inegale.

Cum zorii nu voiau să vină,
Stăteam în amortirea grea,
Plăteam cu lipsa de lumină
Lucirile din preajma ta.

Vedeam cu ochii-nchiși venirea,
Pe plaja noastră în secret...
Și marea-ți săruta plutirea,
Vântindu-ți pletele discret.

În seara ca de sărbătoare...,
Rosteai cuvintele în sărut...
Și nemurirea într-o noapte,
Din nesfârșit în nepierdut.

Cu strălucirea din poveste,
Mă atingeam de umbra ta,
Zâmbeam de tine fără veste...
Și îți dădeam ce nu-ți pot lua.

Ca un surâs în plină vară,
În strai de lună peste mare,
Te-ai ridicat în acea seară,
Și-n mine ai ridicat o scară.

Înfășurați în pânză deasă...
Pe-un țărm de mare, un strop de vin
Din vise retrăite-au să ne țeasă..
Aceeși soarta... alt destin.

DACĂ VINE IARNA...

Dacă iarna vrea să vină...,
Eu te rog, poftește-o-n casă,
Să mă tulbure pe mine...,
Tu, rămâi... așa... frumoasă...

Domolește... numai focul,
N-aș voi să se așeze...
Lângă noi să-i stea norocul,
... de nu vrea, să lumineze...

Dacă vrea să ne-mpresoare...
Cu albastrul ei de vis,
Lasă-i ușa descuiată...
Eu am să rămân închis.

S-o așezi în cap de masă...,
Ca pe-un oaspete de seamă,
Dă-i din vinul bun și negru...
Și-nainte... dă-i și-o zeamă.

Spune-i să își amintească...
De tot anul ce-a trecut
Și să plece în tăcere...,
Nu-i sfârșit făr' de-nceput.

Să-i ascuți cuvântul rece...,
Care dă povețe-n scris,
Mie dă-mi un ceai că-mi trece...
Somnul bun... în somnul vis.

Dacă vezi că îmi răcește...
Ochii care-s muți de tine,
S-o cinstești precum voiește...
Mie... o să-mi fie bine.

Și-aș mai vrea să-ți fie bine...,
Să nu uiți că te-am iubit,
Iarna asta... mie-mi vine
Ca un viscol nesfârșit.

LEPĂDARE CA UITARE...

Iar m-am uitat și n-am văzut...
Părinții răstigniți de-un Prut!
Am curs ca lacrima pustie...
În inimă... curaj să-mi fie...

Am dat suspinul solitar,

Când apa mea... mi-a fost hotar,
Când m-am întors din libertate,
Uitând de fratele meu frate.

Am plâns în mine și-am crezut,
Că sora mea de peste Prut...
Se poartă mândră în imperii...
Iar ea... urla-n adânci Siberii.

Ce gest de mamă vitregită,
Mi-am însușit... când ea, rănită...,
Se-amesteca între moșici,
Cu guri de țari... cu inimi mici?

Eu am tăcut strângând din dinți...,
Când toți ne înjurau de sfinți.
Dacă-ai făcut și tu așa...
Ne-am lepădat noi toți de ea...

FLORI DE MAI

Ningea cu stele... ningea mut...
În gândurile mele,
Eu aș fi vrut să te sărut,
Dar tu ningeai a stele.

Putea să plouă și-aș fi spus
- Dă, Doamne, multă ploaie!
Dar am rămas fără răspuns....
Iar tu fugeai vioaie.

Abia acum cred că înțeleg,
De ce nu îmi veneai,
Tu ai și-acum sarutu`-întreg...
Și ningi a flori de Mai.

LA NOI ÎN CASE...

În satul mic pe deal urcat,
Miroase-a țuică și-a păcat,
A iarbă grea și-a flori miroase...
Și golul s-a mutat în case.

Acolo timpul s-a stricat...
Și sărbătorile-au uitat
Ce vin curat curgea pe mese...
Când zânele erau mirese.

Mai vinde vântul câte-o casă...
Și trandafirii de pe masă
Pe un rachiu cu grade multe
Ce-ți face inima să uite.

Părul rotat, s-a aplecat...,
De când în el nu te-ai urcat,
A țuică și-a păcat miroase...,
La noi în sat... la noi în case.

LITANIE DE TOAMNĂ

E tot mai rece...
La mine în cuvânt,
Ești tot mai toamnă,
Eu tot mai iarnă sunt.

E tot mai noapte...
Pe cerul plin de vânt
Ești tot mai toamnă,
Eu tot mai iarnă sunt.

Mi-e tot mai viscol...
În somn și pe pământ
Mi-ești tot mai toamnă,
Eu tot mai iarnă-ți sunt.

CEL MAI TARE DOARE...

Cel mai tare doare
Cerule fără soare!
Dorul de cei dragi...
Doare când te tragi.
- Din fără de-veste
Când n-ai vreo poveste
Când îi crezi pierduți
Pe cei nevăzuți
Când tu le-ai greșit,
Simți c-ai putrezit,
Zicând vorbe rele,
Care n-au să spele
Ce au murdărit
Ochi... ce n-au greșit,
Inimi neîntinate,
Vise... ne visate,
Tinereți pierdute...,
Lacrimi ne durute!
Oameni care știu
Ce e focul viu,
Oameni drepti și buni,
Oamenii... minuni!

Cel mai tare doare
Scrișul din scrisoare,
Tremurul din voce...,
Când uimirea trece,
Nodul prins în gât,

Frica de urât...,
De singurătate,
De uitări... de toate...

Doare ca o piatră,
Ruptă dintr-o dată!
Piatră nestemată...
Și ne aruncată
Za ne sfărâmată!

Cel mai tare doare...
Marea fără zare,
Cerul fără mal.
Mâna pe pumnal,
Inima-n căuș
Gura c-un căluș!

Cel mai tare doare...
Fruntea la picioare!

TRUP DE FATĂ

Primăvară trup de mândră,
Zveltă și necoaptă încă,
Proaspătă cu gust de muguri,
Îmi pui visele pe gânduri.

Faci din noapte ore mici,
Dai putere în urzici,
Chemi în suflete fiori,
Scuturi cântece din flori.

Îmbrăcată-n strai de soare,
Dai cu păsările-n zare,
Și cu zborurile-n fluturi,
Culori vii cât să mă bucuri.

Te aștept, ca niciodată,
Primăvara, trup de fată
Să dai semn de verde-n crâng
Să dau veste mare-n târg!

POETUL...

Poetul bun, la vremea lui...
Nu dă speranțe orișicui,
Nu dă din ce a strâns încet,
Dar în secret are-un buchet.

Poetul bun în vremea sa...
Nu ia din tot... ce ar putea,
El are-n suflet mult mai mult
Și știe că-i un soi de scut.

Poetul, când se știe bun...,
Are putere de nebun,
Mută și sfinți din calea sa...
Și munți și stele și ce-o vrea.

Poetul, când se crede zeu...,
E început de Dumnezeu,
Își face loc de fugi din cer
Și se proclamă Lucifer.

Poetul neînțeleș de lume...
Își face nume peste nume
Și ca un fir căzut din zmeu
Vorbește doar cu Dumnezeu.

DILEME PESTE NORI...

Gheorghe VĂDUVA

NOAPTEA N-ARE UMBRE

Noaptea n-are umbre, cerul n-are soare,
Jos, e întuneric, sus, lumini stelare,
Ochii văd în negru, gândurile-s vise,
Sus, s-a stins lumina, jos, sunt uși închise.

Uit în somn de toate, dorm cum doarme viața,
Nu aștept nici seara și nici dimineața,
Sunt scutit de trudă, sunt scutit de toate,
Este dreptul sacru ca să dormi în noapte.

Să n-ai nicio grijă, să nu-ți tulburi somnul,
Să visezi la multe, cum visează omul...,
Să devii luceafăr, să te uiți la stele,
Sau să-ți pui pe frunte una dintre ele...

Chiar de ești doar piatră, iar ea-i, poate, soare,
Nu contează asta, tu ești cel mai tare,
Noaptea îți dă dreptul să devii lumină
Și să ai de toate-n lumea ta puțină...

Să devii și altfel, cum ai dat la zaruri,
Visele din noapte-ți pot fi și coșmaruri,
Poți să-ți tulburi somnul, să ajungi paiață,
Să devii cenușă sau morman de gheață,

Să te stingă focul, să te ardă apa,
Să te muște-un șarpe, să te tai cu sapa,
Să te scalzi în smoală, să te pierzi la zaruri,
Să cobori la ceruri, să răsari din valuri,

Să te faci vreo baltă fără pic de apă,
Unde niciodată nimeni nu se-adapă,
Să te cazi din lună, să ajungi epavă,
La un țărniș de noapte pe-un ocean de lavă...

...Te salvează ceasul care-n zori te scoală,
Ca să mergi la muncă sau, târziu, la-școală,
Să câștigi o pâine sau să înveți carte,
Și să mergi ca omul, singur, mai departe...

...Noaptea a trecut și nu mai am coșmaruri,
Ziua a venit și pot să ies din valuri,
Pare altă lume și alt tip de viață,
Soarele-i pe cer, afară-i dimineață.

Sunt din nou lumină, pot să merg pe stradă,
Să mă uit la umbre, umbra să mă vadă,
Să îmi fac proiecte, să visez la multe,
Și, în gura lumii, lumea să m-asculte.

Dar mă bate gândul s-o iau de la capăt,
Să le pun la toate un final și-un lacăt...
Viața e frumoasă, când ți-e ziua bună,
Dar preferi o noapte, când e doar minciună.

București, 19 noiembrie 2014

ÎN NOAPTEA ALBĂ DE CRĂCIUN

...În seara sfântă de Ajun,
Ne așezam, tăcuți, la masă...
Era plăcut și cald acasă,
În noaptea albă de Crăciun.

Și mama,-n vatra cu tăciuni,
Trăgea sub pirostie focul,
Scânteile duceau norocul
Pe coșul casei plin de lumi.

C-o stea din el, plecam și eu,
Cum pleacă-n cer o rugăciune,
Sperând la clipa de minune,
Ce-înseamnă-n viață Dumnezeu...

În zori de zi, o luam, de zor,
Cu steaua mea din jar culeasă,
S-ajung, prin sat, din nou, acasă,
Precum un mag pe-un drum de dor.

MUNTELE...

Foto: Lucian Pașca,
Școala de Munte

*Credeam că vin din cer, de sus,
Să spun că steaua-n zori răsare,
Să duc prin case-o veste mare
Că s-a născut în noi Isus...*

*Mergeam prin zori ca un cuvânt
Ce se năștea din casă-n casă,
Cu steaua magică culeasă
Din cer, cu focul din pământ.*

*...Priveam în jar, cu ochi de gând,
Mă minunam la ce-o să fie,
Când vom ieși din pribegie
Și ne-om întoarce pe pământ...*

*...Dar steaua mea era doar semn,
Cules din vatra cu corlată,
Din lumea noastră, așezată
În case vechi, cu porți de lemn...*

*...Însă-a venit de-atunci un nor
Iar cerul nu mai arde-n stele,
Azi, sunt cu toate-ntre zăbrele
Și tot pământ-i orb de zbor...*

*...În noaptea sfântă de Crăciun,
Ajung din nou la noi acasă,
M-așez, târziu, pe-un strop de masă,
Prin ce-a fost ieri, cu ce-i acum...*

.....
*...Era tot ziua de Crăciun...,
Dar mama mea, demult murise,
Iar coșul casei, plin de vise,
Era acum morman de fum...*

*...Am să pornesc din nou la drum,
Dar casa noastră din răscruce,
S-a dus și numai poate duce
La ce-a fost ieri, prin ce-i acum...*

*...Mă pregătesc să plec din sat,
Când voi zări, în ochi, lumină,
Și când cocoșul, din grădină,
Va fi la primul lui mimat.*

*Am doar pe gând, din cer, o stea,
Cu mări de foc și flori de gheață,
Și-am s-o aștept, ca-n dimineată,
Să-apară iar în viața mea...*

*Dar, acea stea din timp s-a dus
Și-n zori de zi n-o să apară,
Să ducă-n lume-o veste rară...,
Căci a murit, în noi, Isus.*

Drobeta Turnu Severin, 25 decembrie 2014

ÎN ALB...

*E iarnă-n gând și primăvară-n dor,
Coboară-n munți nămeții din câmpie,
E viscol peste liniștea pustie
Și-i vremea când durerile se dor.*

*Pe geam, în alb, ard mii și mii de flori,
În albul pur, ce-i pur se-înnobilează,
Iar ce-i murdar, în alb, se camuflează
Căci albul e sinteza din culori.*

*Privesc prin geam la cerul din tavan,
La tot ce-i sus și-n stele se măsoară,
Ca un apus ce-ar vrea să mai răsară
În prima de zi dintr-un final de an.*

*Sunt stele care ard sau doar clipesc,
În hăul ce se cheamă strălucire,
În margini care cresc nemărginire,
În ape ce în ape se-împlinesc...*

*Privesc prin geam și nu știu ce să fac,
E ziua-n care nu mai ai ce face,
Ce-i dus s-a dus și nu se mai întoarce,
Ce-i spus s-a spus, tăcerile se tac.*

*Privesc în alb la albul cel mai pur,
E liniște deplină-n calendare,
Și cad pe gând privirile solare,
Când totu-i plin de iarnă împrejur...*

*E alb în noaptea lumii din nămeți,
Și-n zorii ninși, cusuți cu fir de gheață,
Se torc în vers fuioarele de ceață,
Poeme-n alb brumate-n dimineți.*

*Și nu știu dacă anu-înseamnă an,
În sens că unul vine, altul trece,
Sau doar un duș în alb, de vreme rece,
Să pot ce nu mai pot, să am ce n-am.*

*În alb, e alb și-un strop de dor mărunț,
Ce trec prin noi ca vremea și ca viața,
Apar când vor, dispar când trece ața,
Și toate sunt mereu așa cum sunt.*

*E alb în alb, un alb semnat pe gând,
Un alb pe amintirile trecute,
Ce trec prin ani ca umbre neștiute,
Și-apar din nou ca ancore pe gând.*

*E ziua-n care-n alb, cândva, duram
Aproapele de noi din depărtare,
Iar ce-i frumos în om, din nou, apare,
Însemn de cer senin din Noul An.*

București, 31 decembrie 2014

CA PĂMÂNTUL DE SUB BRAZDĂ, CA IUBIREA DIN CUVINTE...

Lui Mihai Eminescu

*Se vor strânge iar prin cluburi fanii tăi de gânduri multe,
Îți vor spune ce se coace de la Tisa pân-la Nistru,
Vei avea și vreo bifare pe-o agendă de ministru,
Și vreun critic te va spune cui va vrea să-l mai asculte.*

*Va fi frig sau poate ceață pe mormântul tău din lume,
Vremea e cam cum e lumea din pustiuri lungi de vreme,
Plină ochi de vorbe goale și-nțesată de dileme,
Ce deschid crevase albe „ce nimic nu au a spune...”*

*Însă toți vor spune multe, despre tine, despre toate,
Despre lumea poeziei încifrate sau rebele,
Despre greața din cuvinte, despre garduri cu zăbrele,
Despre tot ce azi există, despre tot ce azi se poate...*

*Alții își vor râde-n barbă sau vor hămăi discursuri,
Lăbărțând soios foneme generoase în vocale,
Ca să afle omenirea cât sunt ei de... tigve goale
Care umplu azi planeta, ca o apă fără cursuri.*

*Se vor face alegații și metafore cu stele,
„Să trăiască Eminescu!” se va rage dintr-o parte,
Se va intona o rugă-ngălbenită în vreo carte,
Cu tăcerea din cuvinte putrezită-n minți tembele.*

*Alții își vor face cruce, vor aprinde-o lumânare,
Îți vor spune iar Luceafăr, Geniu, Prinț, Poveste rară,
Vor sfida-înghețarea lumii, crezând iar că-i primăvară,
Vor spera că, după-o ceață, va urma o-înseninare.*

Însă nimeni n-o să spună de-a fost ură ori iubire,
Cum de ai murit în viață, când de viață nu se moare,
Cin-te-a rupt dintr-o grădină, Eminescule, în floare,
Și-a te-a aruncat cu lauri printr-o moarte-n nemurire...

Uneori, când tai copacul, te gândești la rădăcină...,
Dar, de aperi rădăcina, n-ai să poți tăia copacul,
Chiar de face multă umbră și-umple-n zbor de frunze veacul,
Ca o datină ce moare într-o vreme ce-o să vină.

Cei ce-au fost atunci cu tine te-au lăsat să mori cu viață.
Un soldat de sacrificiu care cade pe cuvinte
Și de care națiunea își aduce-n zori aminte
Când în miezul alb de iarnă bate-un vânt de dimineață.

La mulți ani, Român din datini, crezu-ți merge înainte,
Chiar de unii n-or să creadă că mai au cu ei o țară,
Vremea noastră românească va-învia a mia oară,
Ca pământul de sub brazdă, ca iubirea din cuvinte.

București, 15 ianuarie 2015

PĂDUREA NOASTRĂ DE CUVINTE

Mă rog la Domnul cel de Sus
Să mă ferească de angoasă,
Când nu mai pot să spun ce-am spus,
În lumea asta păcătoasă.

Că nu știu, Doamne, să regret,
Tot ce crezusem înainte,
Trecând tăcut, încet, discret
Printr-o pădure de cuvinte.

Nu port cu mine-un lup vopsit,
Când umblu noaptea prin pădure,
N-am vreun cuvânt de pedepsit,
Nici vreun plaivaz, nici vreo secure.

Nu vreau să cred ce-aș fi crezut,
Când poate-un dor o să mă cheme,
Să plâng copacii ce-au căzut,
Cu tomuri lungi de semanteme.

Și n-am să las, la poartă-n drum,
Foneme seci, livezi uscate,
Din care să refac, acum,
Copaci din vorbe adunate.

Dar tot mai sper că pot să spun
Că vorba-i o distinsă doamnă,
Ce-și umple ochii ei, acum,
Cu frunza vântului de toamnă...

Mă rog, pe rug, la tine, gând,
Să fii ce-ai fost: un gând cu minte
Și să prefaci, din nou, tăcând,
Pădurea noastră în cuvinte.

București, 01 februarie 2015

AM FOST...

Am fost odată aripi și am zburat un gând,
Am fost odată aer și-am devenit pământ,
Am fost odată lacrimi și am ajuns izvor,
Am fost Icar odată și am căzut din zbor...

Am fost odată treacăt și-n umblet m-am închis,
Am fost odată lacăt și-am ruginit deschis,
Am fost odată murmur și-n murmur m-am surzit,
Am fost odată nimeni, dar m-am crezut vestit.

Am fost odată munte, dar am simțit că-s cer,
Am fost odată Soare și-am înghețat de ger,
Am fost odată punte și am căzut în râu,
Am fost odată pâine, dar n-am știut că-s grâu.

N-am fost nicicând ce poate mi-aș fi dorit să-mi fiu:
Căldură-n sloi de gheață, sau umbră-ntr-un pustiu.
Am fost, în schimb, secure și-am doborât un pom,
Apoi călău de verbe și am ucis un Om...

Am fost, pe rând, de toate, dar m-am trezit un gol,
Am fost odată ploaie, dar am ajuns nămol,
Am fost odată geniu, dar m-am clamat nebun
Și-n pestilența sorții, mi-am zis că-mi sunt parfum...

N-am fost pândar de umbre, nici piroman de vis,
Ci doar un biet slugarnic la uși ce s-au închis...
Din tot ce-am fost odată, rămâne ce-am tot fost:
Ocean lipsit de apă și trudă fără rost.

Am fost, pe-un gol din mine, un plin cu cer secăt,
Din care cel ce pleacă e cel ce n-a plecat.

București, 22 martie 2015

NU POT SĂ PLEC...

M-am dus din nou cu gându-n gândul meu,
Dar m-am pierdut pe drum, căci drumu-i lung,
Și nu știu de mai pot să mă alung,
Din spațiu meu, însingurat mereu...

*Dar, de m-alung, n-am unde să mă duc,
Că asta-i soarta celui alungat,
Să n-aibă nici un loc de căutat,
Că toate-s confiscate de-un tătuc.*

*De multe ori, am încetat să tac,
De multe ori, am încercat să spun
Ce-i bun în rău, ce-i rău în ce e bun,
Dar toate astea nu mai sunt pe plac...*

*Ce-i bun e bun doar când se află sus,
Ce-i rău e rău când a căzut prea jos,
Ce-i azi în față, mâine trece-n dos,
Când soarele puterii ți-a apus.*

*N-ai vreun otgon pe Soare pentru cer,
Nici cer-arest să-l priponești rapid,
Căci porțile luminii se deschid,
Când stelele din noapte ard și pier...*

*Dar Soarele e soare-n casa lui
Și n-ai mandat să poți să-l arestezi,
Nici polițai în zori să-l escortezi
La De-Ne-A, în văzul prins în cui.*

*Ți-ai dat, în schimb, puteri de necuprins,
Poți face și desface tot ce vrei –,
Ești șarpe de dudău cu clopoți –,
Dar nu poți stinge-un foc de l-ai aprins.*

*Un Soare nu se teme de Pământ,
Nici de arestul tău întunecos,
Căci el va fi tot timpul luminos,
Chiar dacă-s nori de ceață pe Cuvânt.*

*De vrei pe Soare să-l extragi din cer,
Și-obții mandatul de la Dumnezeu,
Ar trebui să știi că-ți va fi greu
Să afli pentru Soare-un temnicer.*

*Căci Soarele de țară suntem noi,
Cuvânt de drept, lumină pentru toți,
Și nu un cuib de javre pentru hoți,
În care cresc lichelele din voi.*

*Iar voi, netoți și umbre de strigoi,
V-ați împănat cu mori târzii de vânt
Și vreți s-aduceți iadul pe pământ,*

În casa noastră, nu acas' la voi.

*Furați din noi și Soare și Pământ,
Și gândul încercați să-l capturați,
Din noi, pe noi, voi vreți să ne-alungați
Și să ne puneți lacăt pe Cuvânt.*

*...Spectacol cu cătușe și lumini,
Cu dive arestate și cu nori,
Sirene care rag în sărbători
Ecouri de gunoi și mărăcini.*

*Bogați, strigoi, vampiri și mafioți,
Pătrunși ca vâscu-n fiecare pom,
Striviți în noi condiția de om,
Cu legea voastră bună pentru hoți...*

*... M-alung din mine, dar nu pot să plec,
E prea târziu și ceru-i plin de nori,
Iar noaptea neagră nu mai duce-n zori
Și visele de groază nu mai trec...*

*Nu poți să pleci, dar nici n-ai cum să stai,
Când toate-ți sunt în viață mucegai...*

București, 03 martie 2015

O FLOARE

*O floare cu parfum în doi
E tot ce poate fi o floare
Din noi, din toți, din fiecare,
Dar mai ales din amândoi.*

*O floare cu parfum de om
Înseamnă că mai crește-o floare,
Ce-n lumea omului răsare
Ca mugurii pe-un ram de pom.*

*O floare cu parfum de vis
E steaua cea necăzătoare,
Ce strălucește-n depărtare,
Când poarta soarelui s-a-nchis.*

București, 01 mai 2014

GHIMPI CĂRUNȚI
Foto: Gh. Văduva

CÂMPIA CU ARIPI

Liviu VIȘAN

Chiar dacă a trecut Rubiconul, de la clasic la alb, Liviu Vișan rămâne unul dintre marii truditori cu har pe ogorul răscolit de nori, de sori și de tot felul de cutremure al Cuvântului, dintre marii căutători de comori pe acest tărâm sublim al poeziei, în registrul deosebit de sensibil și de inteligent pe care l-a cultivat și l-a alimentat, de atâția ani – o viață de om –, cu metafore și, mai mereu, cu... „o halbă rece ce trezește gustul frivol al gulerului de lună plină”, cum spune el, gândindu-se, probabil, la acel soare atomic singuratic și rebel, care încă mai dă sens zilelor, nopților și rosturilor poeziei, chiar dacă poezia, așa cum spunea Baudelaire, este poezie și atât. În cele ce urmează, vă oferim câteva dintre aceste reflecții care vor străluci, în curând, în noul lui volum. (Redacția)

CÂNTEC ÎN TĂCERE

nimeni nu întreabă
de umbre
nimic nu se face
în amintirea
zilei pierdute
doar lucrurile par a fi așezate
la fel
doar liliacul
amăgit de soarele
îvit nefiresc
în pieptul iernii
sclipitoare lamă de ghilotină
doar liliacul alb
a înmugurit
prea devreme
pe catafalcul tăcerii
un spasm
al versului nerostit
nimeni nu întreabă
cine a furat anotimpul

CÂMPIA CU ARIPI

nici fluturii nu se mai înalță la cer
arșița aplatizează câmpia
dacă aprinzi un chibrit
sare pământul în aer

râu secat în tinere trupuri
sângele curge în celălalt sens
fără voie și fără credință
aducând pe lume arșița verii

pe umerii cuvintelor aripile zac
într-o cobiliță cu desagii goi
copilul din flori al verii
ți se naște în brațe

LECTURI

am traversat amiaza
și m-am așezat la o masă
cu prințesa de treflă
între magii adormiți pe Lipscani

grabnic am răsfoit pagini aurii
cu soarele-n ochi spumoasă lectură
am citit apoi roșu și negru
până mi s-au albăstrit dinții și buzele

vreo două trei monografii despre Caragiale
semnate în filigran de Mugur Isărescu
ferestrele guvernatorului erau iluminate
o prelungire de tiraj ar fi fost cred posibilă

spre seară mi-am făcut câteva cruci smerite
la Biserica Stavropoleos
Dumnezeu să vă ocrotească lecturile
nu vă lăsați înșelați de dracii mirosind a tămâie

POET LA ORAȘ

mai fierbite decât țărâna câmpului
asfaltul se leapădă greu de trecători
calc prin intersecții ca pe clapele unui
imens pian insensibil

cei care mă privesc în ochi nici nu știu
ce tristă e viața omului de la țară ajuns la oraș
lungul prizonierat al metaforei
optimismul tembel micile bucurii fără motiv

am uitat ce pagină grea e întorsul fânului
dar știu că iarba tânără cade greu în genunchi
îmi amintesc de izvorul aflat în inima pădurii
când calc pe asfaltul fierbinte precum fahirii

nicio veste despre plata colaborărilor prin redacții
prietenii mei infestați cu fum de țigară
s-au refugiat în cochilii de facebook
nu mai au cerneala vinovăției pe degete

METOPĂ

o veche cochilie păstrează în urechi
vaierul mării sarmatice
aproape de locul unde coloanele de marmură
s-au frânt în așteptarea ta

cioplitorii bătrâni și-au uitat degetele
de cuvinte printre pietre
cu tot cu povestea lor
neștiută de nimeni

se spune că literele de piatră
sunt cele mai trainice
dar adevăr grăiesc vouă
că literele mușcate de vocala tăcerii nu pier

APOCRIFĂ

când vei găsi în uitare
osemintele vorbelor mele
cu mare atenție
să le pui
vertebră lângă vertebră
înțeles lângă neînțeles
la locul lor
în carnea pierdută
a poemului
vei găsi
fiorul cântecului
răstignit
pe rugul osemintelor
vei întâlni moartea
în chiar viața cuvintelor

POEMUL TĂCERII

un trist cocor își lungește gâtul
spre alte zări

ca un toc pe care s-a uscat
cerneala poemului

pana lui va cădea
sub ghilotina orizontului
fără să scrie
niciun cuvânt

amăgire spre care pasărea visului
își lungește gâtul departe
în călimări secate
acesta este poemul tăcerii

FRUNZE VORBITOARE

în vaiet de vânt
abia înțeleg
graiul pașilor ce traversează toamna
prin frunze vorbitoare

calc tot mai încet
să le pot asculta poveștile
să le aud plânsul
scânteii de lacrimi ce iar și iar vor rodi

umbra crucii
sare gardul cimitirului
și se lungește
până la noi

POEM SEXUAL

poezia e o târfă care te scoală noaptea
din somn s-o iubești
când gura ei mică de vocală
îți pupă lobul urechii

mă țin de mic copil cu amanta mea poezia
într-o cumplită depravare
pentru că ține morțiș să fie de față
când mă culc cu altă muză

poezia e ca sexul în grup

INFIDELITATEA POEMULUI

cum v-am mai spus
eu îmi împart amanta
cu prietenii
amanta mea poezia

despre ea aud vorbe
de mulțumire
și uneori
chiar cuvinte de laudă

mereu îi spun
să nu mai plece de acasă
dar o cert degeaba
îi place să locuiască în alte inimi

POEMUL BEȚIEI DE CUVINTE

cine umple cu vin pocalul vocalei o dată
nu-și va astâmpăra setea niciodată
vocala aceasta este gaura neagră
în care poemele dispar

vocala aceasta e un vertij
cum ar spune poetul
mort de sete
la masa unui birt cu nume de ceas

tic-tac tic-tac bate secunda
cu aripi nevăzute într-o limbă universală
singura limbă universală articulată
limba ceasornicului

să scrii un poem în această limbă
e ca și cum ai încerca
să umpli cu vin în tăcere
gura însetată a vocalei „o”

POETICA GELOZIEI

poetul spune numai vorbe de duh
pentru că el este duhul vorbelor

dacă tace înseamnă că scrie un poem
despre suferința din dragoste

poetul când tace
nu vrea să-și împartă amanta cu nimeni

FRIGUL DIN NORD

coboară frigul din nord
până în vârful degetelor care scriu
un stol de păsări pune semn de doliu
pe sârma de telegraf

parcă ar ține în gheare
linia orizontului
înfometatele păsări
precum cuvintele poemelor nerostite

niciun fulg de zăpadă
nu vrea să îmbrace pământul gol
piept de cadavru
încă nedisecat

îți vine să pui mâna pe geam
în locul frunzelor bănuite
pentru a șterge lumina nevinovată
de lacrimi

îți vine să adâncești
groapa amintirilor
într-un ritual al înhumării
al trecerii prin aer prin foc prin întuneric

frigul coboară din nord
și aprinde sângele mort
în venele subțiri ca sârma de telegraf
riduri adânci pe fruntea zilei ce vine

POEM ECOLOGIC

să cauți locul unde soarele
se naște din mare
coloanele frânte
la picioarele cărora
capitelul sărută țărâna
te vor aștepta în liniște

vei scrie un vers pe nisipul ud
să hrănești peștii cu primul val
vei scrie un vers cu degetul în aer
să hrănești pescărușii

vei semna un poem despre care
se va spune cândva
că la picioarele coloanelor frânte
s-a născut primul poem ecologic

PERGAMENT

câte litere are pâinea
din care hrănești porumbeii?
tot atâtea boabe de grâu
neîncolțite are tăcerea

tot atâtea zăpadă are făina

tot atâtea globule albe
are flămânda vocală „o”

tot atâtea pene de scris
se frâng pe hârtia poemului
și mor în viața
nerostită a versului alb

FĂRĂ ÎNTOARCERE

adolescentă bătrână târfa pescarilor
Dunărea curge ca timpul fără întoarcere
ospaț liric între oglinzi
pe o punte de vas eșuat pe terasă

cu fața ciupită de vărsat se uită la noi
afluent singuratic umbra vinului alb
traversează uitarea
amiază spânzurată de geamanduri

cântece triste se aud la parastasul zilei
printre lăzile goale de bere
un câine cară zăpadă pe bot
ne ajută să urcăm odată cu iarna în arca poemului

PAȘI DE VALS

poetului Mircea Brăilița

am un prieten care mă cheamă
la o întâlnire de seară
nimeni nu mai umblă pe aleea lui
răstignită în semn de cruce cu alte alei

mă cheamă să-mi recite cuvintele unui vals
rămas fără divina muzică
a vieții cheltuite
în folosul poeziei

nimeni nu știe dacă peste inimă
cămașa de zăpadă i se încheie
sub pământ
cu bulbi de lalele

LANSARE DE CARTE

s-a întâmplat ceva cu mine
în drum spre casă

nu mai recunoșteam
ușa de la intrare

am uitat să merg
cu poezii la club treiștrei
și clepsidrele strofelor umplute cu bere
nu mai vor să se închine zeilor

cu un sigiliu moldovenește filigranat
poetul Constantin Ardeleanu pecetluia
manuscrisele celor duși
în împărăția tiparului

parcă mi-a legat de gleznă
o grea bilă cu lanț de pușcăriaș
care mă împiedică
să urc în Parnas

RECI IZVOARE

soarta a făcut ca inima mea
să-și piardă umbra în calea cuvintelor
simt pașii versului
călcându-mi toamna-n picioare

în nescrisă cerneală
poate amurg fără veste
vocalele se descaltă
și-mi umblă prin sânge

ca somonii porniți nebunește-n amonte
vocalele din sângele meu
aleargă spre reci izvoare
să-și lepede înțelesul

CADRAN

parcă nici n-ar fi fost a mea
nimic nu-mi amintesc despre naștere
despre amiaza de toamnă
cu un cadran de ceas îngropat
în miezul gutuilor

nu-mi amintesc nici despre laptele
amestecat cu mustul viței din curte
și cu mirosul dovleacului copt
pe jar în cuptorul care nu mai există

nu-mi amintesc de porumbul uscat în pănuși
pe grinda casei lângă funii de ceapă
simt în schimb că toamna

de la celălalt capăt al vieții era aproape la fel

TAROT

poetului Octavian Mihalcea

ca să trăiască
poetul vinde iluzii
dureros de ieftin
amanetează metafore
sclipitoare penițe de aur
de la frânte stilouri vechi chinezești
călimări de cristal
murdare la gură
de păcatul cuvântului
amanetează versuri
poeme
uriaeșe roiuri
de musculițe bețive
litere îmbălsămate
hieroglife care îți fac semn cu degetul
să te apropii
bine-ați venit în raiul oniric
poetul a deschis pentru noi
cartea cărților
uriașul tarot
al pierzaniei

INIMĂ TÂNĂRĂ

când mirele își pune cămașa albă
și se bărbierește pierdut
într-un ciob fermecat de oglindă
clopotul satului nu mai bate

timpul s-a oprit la ultima rugăciune
în locul clopotului coclit
bate inima lui tânără
sperie porumbeii din turlă

flăcăii s-au adunat în răspântie
sub nedormita pernă a miresei
firul de busuioc s-a uscat la vreme
când se taie beregata smolită a vinului nou

MARELE PAJ

poetului Octavian Soviany

l-am întâlnit pe Baudelaire
în carne și oase
îl însoțea un paj

venit de la Orient

scutierul purta sub braț
o tălmăcire groasă
și o scrisoare de supușenie
cu tot felul de lămuriri

bătrânul ne-a făcut semn
să ne așezăm la masa lui bogată
am băut și am cântat împreună
la clavirul de fildeș al nopții

PASĂREA ILUZIEI

cenușa albastră a sufletului
jar mocnit ostenite confuzii
iluzii futele foc de paie
sângele intră în vâlvătaie

sălbatic focul îmbrățișează
lemnul uscat
așa e dragostea în bătrânețe
foc nestăpânit flacăra de nestins

ardem cer ardem straie
sângele se face vâlvătaie
paiete de scânteii foc de paie
pasărea iluziei din cenușă renaște

SUNET LA IMPRIMANTĂ

lui Ion Bogdan Ștefănescu

sunetul surd și înfiorat
al clapei care trezește litera în calculator
urmă de șarpe în iarba de iască
taie pântecul întunericului liniștea nopții

sunet de clape de flaut
topit în aurul cine mai știe cărui poem
literă apăsată cu cele trei degete de închinăciune
sunet pe hârtie sfântă prescură

lumină din lumină auzită cu ochii închiși
e nașterea poemului pe hârtie
semnul crucii
făcut pe un viu piept de flaut

INIȚIERE

la morga spitalului militar au adus

leacuri miraculoase pentru îmbălsămare
uleiuri binefăcătoare pomezi parfumate
muguri de papirus frunze de palmier culese pe rouă

în bandaje de cocon sarcofagul poeziei e gata
colonele e timpul să începi o viață nouă
scribii și-au pus sandalele de crocodil
la intrare te așteaptă în toiag hierofantul

CÂMPIA MELANCOLIA

caravane rătăcite părăsesc marginea zilei
în pustiul câmpiei
cărute încărcate cu pepeni
de la Dascălu Creața la Moara Vlăsiei

potcoavele cailor sleiți
încinse pietre de moară ce macină timpul
bat în asfalt ca sfinții la poarta raiului
pentru un miez de pepene în găleata atârnată la bot

felie de lubeniță crăpată pe genunchi
e apusul de sânge
luna se pregătește să-i pună coarne întunericului
frivolă amantă gata să înșele poezii

CURCUBEU

ritualul împerecherii în zbor
cu lung preludiu al libelulelor
deasupra apei stătute
are susținerea cerului

spinări de lintiță
guri flămânde cu brădiș pe nări stau la pândă
frenezia din văzduh se oglindește în ochi rotunzi
s-au săturat și broaștele de țânțari

aripi transparente fragile
bat nebunește din evantaie
precum gheișele într-o stampă niponă
un poem pe viață și pe moarte se scrie în aer

CERNELURI MIRACULOASE

în neantul tiparului m-am născut
prematur într-o galbenă toamnă
fruct din iubire al unei muze grăbite
ursitoarele mi-au hărăzit ispite nebune ispite

m-au hrănit cu cerneală de plumb tipografii
presele mestecau în maxilare hârtie
le-am potolit setea cu cerneluri miraculoase
dintr-o venă jugulară sânge de poezie

am pregătit un înscris pentru clipa cea mare
un tânăr poet va rupe ceara plicului de oseminte
după tristele discursuri la despărțire va rosti
stimați invitați mortul vrea și el să vă spună câteva
cuvinte

ZAPIS

întorși beți morți din lungi cruciade
cavalerii de Malta au intrat în cetate
obosiți și triști că în cruntele bătălii
au pierdut cheile centurilor de castitate

îngrijorată de soarta grea a creștinătății
unei tinere hanguțe nurlui nu-i tăcea gura
curajoșii cavaleri au răsturnat pocalele
răbdare cucoană să ne scoatem armura

BIBLIOFILIE CALOFILIE

bibliotecarii bătrâni au o vorbă a lor
cartea se zice e grea și s-o cari
să le ușureze munca poezii cântă la sindrofii
clamându-și harul proclamând mai bine nu scrii

bibliotecarii poezii în schimb nu vorbesc
despre asta pentru ei cărțile toate trăiesc
volumele prăfuite nu mai au de mult autori
par legate în pielea de pe cititori

PREDOSLOVIE

trecătorii mor de cald
cum se murea sub Caragea
pe capete la groaznica
ciumă nimicitoare

în curtea casei Șuțu
pietrele de mormânt
din vremea Cantacuzinilor
s-au ridicat în picioare

nimeni nu se uită
la poveștile
bătute în kirilice

pe încinse lespezi murdare

mă duc spre Lipscani
la un taifas cu îngerii
să alcătuiesc
Psaltirea din Valea Plângerii

la început era doar cuvântul
și al poetului a fost să fie
bun găsit cititorule
pace ție

umbrele boierilor
cad pe masă la berărie
precum capul Botezătorului
pe o strălucitoare tipsie

din aripile Arhanghelului Mihail
am rupt pene să scriu apocrife
lespede rece e versul
peste sufletul viu

DRAGOBETE

în dimineața asta
de primăvară
buimacă
fetele mari se uită sub pernă
atinse cu busuiocul
prind viață slovele ferecate
în chingi de argint
vechi cărți de citit soarta prințeselor
se deschid
se vede linia vieții
ocolind o vale pustie
a plângerii
se vede calea străjuită de ziduri
crăpate
pereții pictați au vitralii
în care se iubesc cu nerușinare
toți îngerii

ZIUA ȘI NOAPTEA

fragede fire de iarbă
țin primăvara în brațe ziua și noaptea
se apropie Învierea
litere săpate în piatră
decorează inima cântărețului
pulsul vieții încă se mai aude
sub pământ

mari sincope fără ecou
lovituri de gong
în lespede de acestui trup de hârtie
bucuria renașterii poartă
coroană de salcie
reflux al luminii păgâne
mâna ce scrie
și-a dezlegat garoul în iarbă
trecerea prin cuvânt ne poartă spre
ultima inițiere
zeii se clatină
îngerii plâng
foc verde aprinde câmpia
se apropie Învierea
la miezul nopții
se întâlnesc
viii cu viii

CÂNTEC DE CUNUNIE

am jucat o noapte întreagă
tabinet șeptic popa prostu
cu moartea
îi cădeau în mână
blestem
doar valeți
am palmat speriat
o carte de versuri
nenorocita se interesa
mai ales de poezi
mi-am scuipat în sân de trei ori

mi-am spus
făcându-mi cruce cu limba în gură
Doamne iartă-mă
(că nu știu ce fac)
i-aș bate la noapte coasa pe genunchi
dar mi-e teamă
să nu rămână gravidă
cu mine
lasciv preludiu interstelar

MUGURI

cine mai înțelege plânsul salciei
hohotul frunzelor ascuțite ca lacrima
femeilor nemăritate
bucurându-se de primăvară

am citit în revistele literare
că pulsul poezilor a luat-o razna

și nimeni nu mai vrea
să le ia inimile în custodie

în duminica floriilor
versurile au muguri de ceară
cu trup de vârfuri de salcie
înfloritoare de nestins lumânări

ETERUL ȘI ZĂNGĂNITUL RECIPIENTELOR

poetului Marian Drăghici

pocalul de argint
al împărtășaniei să-l punem
drept câpătai

paharele de cristal cu picior
să ridice la cer mai apoi
strălucirea șampaniei

cinzeaca cu gâtul lung
ca șuieratul trenului pierdut așteaptă
pe linia moartă

cilindrele de cupru
rămase de la greci încă pline
trezesc ambiția homomensurii

păhăruțul poetului cu barbă de cobalt
care lucrează pe datorie la Viața Românească
înalță tăria metaforei

halba rece trezește
gustul frivol
al gulerului de lună plină

cana de pământ smălțuit răsplătește păcatul
cu sângele
vinului de buturugă

cupa de absint
botezând cerul gurii de alpaca deschide
ritualul intrării în vis

Sfântul Graal al poeziei

ASALTUL POEZILOR

gustarea de dimineață la azilul poezilor
ce să vezi tocmai s-a isprăvit roua
pentru veterani prânzul e la arhivă
cea mai gustoasă colivă cenușa vulcanului Krakatoa

prin tuburi argintii de toc rezervor
se înalță surogatul unui cântec de orgă
vai de mine forfota de la morgă
e mai vie ca aglomerația de la casierie

s-a zvonit că la magazia de artefacte au fost aduse
pe filieră vestică tot felul de ajutoare
creioane de colorat muze gonflabile cu sfârcurile
mai tari ca ventilele camerelor de la tractoare

degetele împreunate pe tocul de scris acum exersează
în aer semnul crucilor de vin și de untdelemn
cei nostalgici visează și încă mai speră
retrocedarea limbilor de lemn

colaborările la revistele literare se bucură
de largi spații pentru medalioane și ferpăre
nu s-a mai văzut de pe vremea comuniștilor așa minune
viitorul e pe cartelă poezii dau asalt la Uniune

CHIPUL TÂNĂR

mi-am pierdut
chipul tânăr
în argintul unor perfide oglinzi
dureroasă magie
risipire de mici bucurii
o astfel de rană
se vindecă greu
urmă de cuțit
a rămas în oglindă
vad pustiu
cicatrice adâncă
vale a timpului fără întoarcere
chipul tânăr
se uită peste umăr în viitor
ca și cum ar privi
poemul neputinței
în ochi
mi-am înstrăinat tinerețea
zbatere fără folos
pasărea destinului a zburat
cu măștile copilăriei
în plisc
s-a pierdut
în argintul oglinzii
sau cine știe
poate
în cer

INIMA POEZIEI

scânteii albastre
ard
pe noptiera mea pentru ochelari
și doctorii amare
am aprins
versuri de santal
într-un bol
ținut de Pythia
în brațe
cenușa lor mă conține
jarul de carne îmbătrânită
aprinde întunericul
joc sibilinic de artificii
pe firida cerului
e tot mai frig
la marginea galaxiei
desenez
pe table de lut ars
inima poeziei

APA NOPTII

atât de aproape de tine
visam
încât nici măcar n-ai simțit
umbra
care traversa
odaia
instaurând tăcerea
somnul nevinovat
un tărâm al iluziilor
întoarcerea în tinerele trupuri
visează și tu
nu te costă nimic să visezi
lebede negre
clocesc pe apa nopții
când vei coborî
din pat
vei pluti
ca un boboc de lumină
ieșit de sub aripa neagră
unde visele
cuibăresc

BĂTRÂNA CURTEZANĂ

pe catifeaua canapelei
sculptate-n lemn de liliac
lasciv se odihnește moartea
și am impresia că-i plac

îmi cere sângele să-l guste
și-i torn un vin de buturugă
ce se topește ca amurgul
pe cerul gurii ei de slugă

mai torn o cană să o satur
gândindu-mă că poate pleacă
dar negrul vin cu gust de sânge
vrea doar cu mine să-l petreacă

și simt ca suprarealiștii
tulburătoarea ei ispită
eu cred că viața-i o poveste
pe care moartea o recită

CATRENE-METAFORĂ

ACULIN TĂNASE UN LORD AL CUVÂNTULUI -BRILANT

Cezar Petry, scriitor, filolog și grafician scrie, în *Cronica Fundațiilor* nr. 2 din ianuarie 2015, într-un articol de excepție intitulat **ACULIN TĂNASE. De la epigramă la eseu poetic contextual**, despre camaradul și prietenul său de măiestrie neegalate, următoarele:

„Pe lângă epigramele în stil clasic, cum au scris Socrate, Platon, Cecilianus, Martial, Juvenal, Viilon, Voltaire, Rabelais, Ronsard, Schiller, Heine, Goethe, Fredo, Byron, Baudelaire, Twain, Pușkin, Caragiale, Păstorel etc., Aculin ne surprinde plăcut și cu catrene în care substanța poetico-filosofică, întregul arsenal de figuri de stil și virtuozitatea stilistică desăvârșită, o largă arie tematică și umanismul profund sunt la ei acasă”.

Eu știu foarte bine că maestrul Aculin, cel care merită cu prisosință acest apelativ, este mult mai mult decât se spune și se știe că este. Aculin nu este doar un epigramist – deși, din câte îmi dau eu seama după ce am citit, preț de o viață, câteva biblioteci de epigrame și versuri alese, este unul dintre cei mai străluciți reprezentanți ai genului, chiar cel mai strălucit –, ci și un prestidigitator al cuvintelor-brilant scoase de sub jobenul lui de Lord care înnobilează Creația literară, Calea Victoriei, Boema Bucureșteană, abstracta noastră epocă digitală și, deopotrivă, trebuințele de cuvinte ale omului de rând și gusturile omului rafinat, de înaltă cultură. Aculin este un cavaler al catrenului inteligent, șlefuit cu cer senin, care adună în el spațiu, timp, rafinament, cogniție, metaforă, strălucire, abis și, mai ales, sublim, adică valoare.

Aculin este și unul dintre eleganții și deosebiții membrii fondatori ai Salonului literar-artistic și științific „Ticu Ion Ionescu” din cadrul Universității Creștine „Dimitrie Cantemir”, autor de excepție al unor briliante publicate în revista noastră – *Orizont Cultural XXI* –, un aducător de spirit ales, de vorbă șlefuită cu diamantul unui talent de excepție și cu universul unui suflet cu totul special, purtător nu doar de *bastonul lui Aculin*, ci mai ales de acea modestie și de acea frumoasă bunătate care nu încap decât în acei oameni capabili să urce Everestul cuvintelor alese. (Gheorghe Văduva)

Iată câteva dintre aceste briliante:

Inventatorului Alfred Nobel,
pentru demersul său excepțional de promovare
a culturii și a umanismului

Moto: "Natura ne aseamănă, cultura ne deosebește."
(Confucius)

LORDULUI COSMIC

*Fiindcă sunt un tip bonom,
Obrazu-mi crapă de rușine,
Când mă apropii de un om
Și mă îndepărtez de mine !*

INTROSPECȚIE

*Luptai pe viață și pe moarte
În calea răului spre bine
Și-aș fi putut s-ajung departe
De nu mă-mpiedicam de mine*

TRANSCENDENȚĂ

*Atent la toate ce mă leagă
Și vrând să mă cunosc mai bine,
Plecai spre drumul către mine
Și am ajuns în lumea-ntregă*

CUPA LUI SOCRATE

*Gustând otrava imposturii,
Mai dulce-i cupa cu cucută:
Decât iubire prefăcută,
Prefer sinceritatea urii !*

DUELUL ELEGANȚEI

GHEORGHE ZAMFIR - ACULIN TĂNASE

Provocarea a venit din partea maestrului Gh. Zamfir, de ziua sa onomastică, printr-o replică la o epigrama mai veche, astfel:

Maestrilor Gh. Zamfir și Constantin Brâncuși

*Vibrația de nai, adâncă,
Prin zarea infinit-albastra,
Înfiorase chiar și-o stâncă,
Din care-a evadat Măiastra !*

REPLICA maestrului Gh. Zamfir:

*Îmi vorbise un străin
De celebrul Aculin:
Hidromel si miere-n vin!
În genunchi la el mă-nchin !*

REPLICA lui Aculin Tănase:

*Primăvară-n suflet ai,
Harul își cunoaște mersul:
Când interpretezi la nai,
Înflorește Universul !*

REPLICA maestrului Gh. Zamfir:

*Vorbii numai în catrene
Cu mamutul Aculin,
S-a oprit sângele-n vene !
C-asa-i când de el esti plin !*

Nota Bene:

Acest duel în madrigale epigramatice va fi publicat în viitorul meu volum:

„FLORI DE SPIRIT din grădina mea”.

RĂDĂCINI SCOASE DIN RĂDĂCINI..

Foto: Gh. Văduva

PROZĂ

VOIU SIMBRIA ÎN VALUTĂ!

Vasile POPA

Întru o anumită dizi a lunii, luând sama la vistieria goală de îndoite și întreite dăjdi și cheltuială, soața, cari ie vel-vis-tieriuл cășii și rea schiverniseală face, mă priimește, când mă întorcu de la serviciu, ca în dizi de dulce, mai surâzătoare ca de obicciu, ba chiar răsturnându-și

ochii preste capu, de unde înțelegu că o ajunsu cea mai sprintenă răsipitoare. Meștesugu ei de învăluire coprinde ceia ce mai îndărăt am arătat, dară și un alai de cuvinte de mângâiere, păcum mă sâlesc să vă spui în istoria de mai jos: dupe ce se lipchește di mine, îmi ie mundiru, parc-ar lua un caftanu osăbit, și-l atărnă pe umerașu, mă conduce cu mare țeremonie în sofragerie, mă așază pă fotelu ăl mare și, fără să-mi dee răgas de desmeticire, îmi aruncă întâiele ei voroave, pre mierose, cari sunt cam aiestea:

- Ai luat solda? Vino să te sărutu, vel polcovnice, bată-te să te bată! Nice nu știi ce socoteală mi-am făcutu, șazăndu aice singură! (Na – gândescu –, cum nu să poate lecui jupâneasa! Nici n-aducu solda și ie o și fărmat-o; face socoteli pă pietricele și cheltuieli pă nimerele, cari sunt de-o samă cu răsipa! Aferim! Dacă-i dzic cevașilea, mă declară hain și nu mai am pace la casa me, ase că tac! I-ași spune că pre aruncă cu bani în dreapta și în stânga, astfeliu că, pe la giumătate de lună, să lasă pre sine în toată lipsa, da n-am coraj și loc de vorba ei răpezată și fără zăbavă, așé că o lasu ce-a hi voia ei să facă! Tare cumsăcade păreau tat-su și mă-sa când mi-o dat-o, ca să mă popească! Da' acmu, că m-au popitu, cine m-a

mai dăspopi, dacă ei s-au dusu?!)

- Șăzi liniștită, coană vel polcovniceasă, îi dzic, am priimit solda! Ie în pozănari! Cată mai cu de-amăruntul!

Și îmi scutur pozănariu dreptu, cari zuruie plăcutu, de mulțime amestecată a firfirciloru. Dară ea nu și nu, că să vadză fără zăbavă galbenii, că nu crede altfeliu! Nu mai avé timp să laude pre Dumnezeu, că poate eșia den greotăți; dedea otova înainte cu căutatu pen pozănare, pană puse mâna pa teșcherea. Acmu dacă biruisă, nu mai puté de bucurie, mă priivea ca pa un gheneariusemus, adecă unu' mai mare preste toți gheneariili, că dacă nu i-aș hi adusu, mă și gândeamu ce boclucu ar hi fost! Mă săruta și mă-nvăluie în cuvinte calde, care îți mărgu la sufletu. Iar când credeam că s-a potoli cumva, tocma atunce vorovea mai vârtos, mai fără siială:

- Vel polcovnice Vasilie, deacii încolo să hii fără grijă! Meremetisesc io banii, tu numa șăzi acolea pană va avé conet și treaba aiasta, c-apăi oi pune masa și te-oi ospăta!

Să mai dzică ea ceva vorbe duple cum îi erea obiceiul, nemica nu mai dzice! Mă priivește langurosu și-atăta. Treaba cu meremetiseala o cunoscio cu de-amăntu'. De-acmu duși îs galbenii mei! Totuși, dzic, ca să n-o bag la bănuiele:

- Intru aiasta, chiar n-am nicio îndoială, jupâneasă vel polcovniceasă! Chiar îmi face plăcere să știu că vistieria ie pa mânuri bune!

Care plăcere la alții să hie! Oi hi eu blând și răbduliv, dară nu mi-e pre ușor. Că bine scrie cronica: cum nu să poate face den mărăcine strugure și den rug smochine, așa nu să poate face den fomee hazna dă pus galbenii, nice den bani puținii mai multzi, ca să-ți acoperi tâte nevoile! Dară chiar și așa puținii cum sunt, ei dispăru rapide în pozănariu de la capotu nevestii. Dentre tâte rălele, asta-i cea mai mare. Că nu cine-i câștigă îi și dobândește! Acmu, du-te în târgu de-ți ie și tu o braga, dacă ai cu ce! N-o poți face decât puind deoparte fără știrea fomeii oarece bani, den

cându în cându!

În luna lui septembrie, văleatu 1990, am trăitu ceva nemaivăzutu. Soața nu mi-o mai priimitu solda! Direptu-i că o luatu plicu (că acmu ne boierisem, ni să dade solda în plic, să nu să împrăstie pană la moșie, bașca un fluturașu în cari să scrie cu de-amăruntu suma priiimită), l-o deschisu, o scosu bancnutele de 100 lei, le-o întorsu pã o parte și pã ailaltă, însă, mai apoiu, privindu-le cu unu disprețu suveranu, mi le-o remis, spun-du-mi, în doao stihuri, ca o adevărată mumă de luptătoriu care vine acasă fără pușculiță:

- Vel polcovnice Vasilie, du-te la oștire și fiețe sută / Cere să ți-o schimbe, grabnicu, în valută!

Doamne, nu mă dumeream, cum de nu mai eream io jăfuit dziua în nămiaza mare de vel polcovniceasă, ca de obicei, ci îmi dăde o altă însărcinare pã cari s-o îndeplinescu fără zăbavă, în vreme ce bancnutele mai rămaneu o vreme în pozănariul meu! Au den ce pricini să tâmpla o asemine minune nemaiaudzită nu știam! Poate să schimba vremea sau să înnoia domniia, cine mai știe! Nice nu îndrăzniamu să mă gândescu la altăceva! Pre rău m-o smintit o asemine dorință! Ase că am încercatu și o altă hicleenie, cari socotiamu că-i poate răsturna hotărârea nevastii, arătându-i o noao cale de rezolvare, mai ușure, cu cari nădăjduiem s-o înduplec pã cocoană, pană bagă mâna-n soldă, c-apăi nu se mai oprește:

- Dar ascultă, mamă – zic eu – vrei, nu vrei, / La noi să plătește solda doar în lei! / Că spătarul mare n-are dolărei!

La cari ea mă încontră mâniată, ca muma lui Ștefan cel Mare și Sfânt, care voia să dea cu el de pământu – noaptea, când o bătutu obositu de atâta cale și luptat în poarta castelului –, ori că nu i-o plăcutu cum s-o discursatu în bătălie, ori că i s-o părutu pre nedeșăvârșite versurili, ca să-și împodobască fruntea cu iele:

- Ce vorbești, străine? Voi, ca melitari, / N-ai aflatu că toate să dau pre dolari? / Vrei să n-ai d-o pane, când pã la nămiezi / Te-ndrepti încoace, ca să dejunezi? / Au să-ți târâi ziua talpele pe jos, / Că n-ai bani d-o cizmă, d-un papuc bengos? / Ori voiești să îmbli trențaros și rupt / Și fără izmene noi pa didisupt?

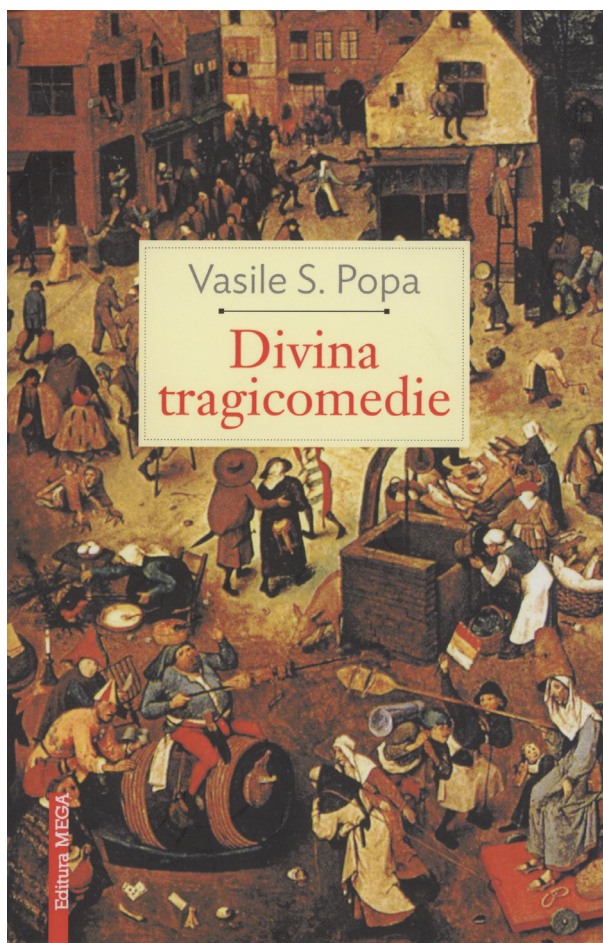
Și mă prăbăluiește și mă lămurește cum stau lucrurile pã piața liberă den Cetatea de scaunu. O păreche dă învelitori pãntu picioare au de sulimanuri pãntu măriia-sa, doamna, le procuri, de la magazinul „De Fonseca”, pa dolari. Așisderea se tâmplă, deacă vrei să ai ticnă și s-o înveșmântezi pre dânsa în straie bogate de atlazuri și auricale. Încălțările torsion pãntu domnițe și coconi le priimești tăt pã dolari. Dacă ai chefu de-o bere îmbrăcată în armură dă tablă, vâri mâna în pungă și scoți... nește cenți! Io, cari batem țeara-n lung și-n lat mai mult cu butca, nu avem habaru că cum mărgu lucrurile pãntu țârguri și pã la prăvăliile de chinorozuri!

Acmu, mulțămăscu-ți ție, Doamne, m-am luminatu! N-oi mai face greșala să crez că tăt ce zboară să mancă!

Rânduiala unei primblări la otomani, franțuji, au nemți o faci de asemine în dolari au mărci. O carată domnească AUDI dacă voiești a-ți luare, ca să nu mai mărgi cu butca altuie, ți trebuie agoniseală solidă la dolari. Cât te-i puté apuca de nemică, dacă n-ai avé leafa în alți galbeni. Aiastă gâlceava tâmplându-să, m-am sculatu și m-am dusu la vistierie, de-amu cerutu plata în foi americănești. Dară nu s-a pututu. Că vel-plutonieru Spilcă n-avé, căci precum în pustie, nici unele de aiestea nu sântu!

- Slava Domnului, dzice iel, că putem da și-așa soldile la cătane, că nu mai pupați mneavoastră, velpolcovnice, bancnute rumânești, d-apoi altile!

- Așé care vra să dzică! Dară ce, io, ditamai vel polcovnicu, cari lucru den ziori pană sară, o fac pe degeaba? Cum să rămâie boiarii noștri veliți fără tainu? Când s-o mai tâmplatu aiasta în istoriia țării?

- Dreptu-i, vel polcovnice, ceia ce spuneți, dară acmu au venitără alte vremuri, să poate tâmpla orice! Dacă sunteți nemulțămît, puteți vorovi cu vistieriu șef, că iei o să vă ecsplce cari-s rânduielele dă cându s-o așăzatu în scaunu domniia cea noao!

D-acolo, chiaru m-am dusu la polcovnicu Negreanu să-mi revendicu drepturile în galbeni streini, ca să nu mă mai prăbăluiască jupâneasa. Dară cum iel lipsé, fiind plecatu la visterie cu oari-cari treburi de țifre, am fost nevoitu să vorovesc cu vistieriu șef adjunctu, cari nu să pricepe îndeajuns la îndreptările domnești în problemele cu schimburile de bani și m-o lăsat cu buza umflată, de-am plecatu den cuhnea loru măi înceșosatu dăcât am vinitu. Ei, asta-mi trebă, dacă îmi plecu urechile la gurița pre iute a jupânesei Ilinca și nu așteptu să să lămurească chestia cu soldele sus la domniie mai întâi!

Acmu, pintre boiari umblă deaja zvonu că, aflându-ne noi chiar în inema Evropii, s-ar pute ca, pă viitoru, soldele să nu să mai dee în lei, ci în bani evropenești. În feliul aista, a hi pă placul vel polcovnicesii, căriia i-oi aduce mai diparte solda în valută tare ș-a puté să-și eie câte sulimanuri voiește dă la prăvăliile den Cetate. Atunce s-or termena și gâlcevile cocoanei, iară io oi ave timp să mă ocup mai vârtosu de trebile mele, fără cât a mere pa la domniie ca să grijăsc de preschimbarea soldei den lei în orice altceva, dupe cari să-I pot mulțămî lui Dumnezeu pântru cele date, oricâte ar hi iele, că, vorba ceea, „tot darul desăvârșit de Sus iaste” și nu trebă să fii hapsân,

că nu iei nemica cu tine, când vine vreme sorocită a plecării, numa o țoală ș’un costum dă scânduri!

Și păcum mai înainte voiu arăta, așa ori așa, lucrurile s-o îmbârligatu rău de tăt. Fincă atunce când am vinitu acasă fără pungile de bani cerute, cum îi era voia doamnei, ie tare s-o aprinsu și-o strigatu la mine, trimețându-mă îndărăt. Drept pântru cari, io m-am îndemnatu a cere, la Divanulu Deputaților, soldă pentru noi, oștenii, în valută, ca să nu ne mai tirănească muierili, pre carii noi le cinstim cu acest feliu de mulțumită.

Iară acmu așteptu un sămnu au o voroavă de la polcovnicu Negreanu, vel vistiernicu, de a-mi rădica tainu în foi verzi de altă coloare, streine să hie, și-oi ieși rapide din zavistia nevestii. Mai pă urmă om vidé de-om birui cu cumpăratu, că multu nu iaste pin prejur, decât numai lipsuri cari n-are cine le împle la loc. Dar n-are a facere! Hămnisiți să nu fimu și brice să găsimu să ne rademu barbeli! În restu, de la mine, ca de la banul Ghica: sănătăți și voie bună, vredniciie și omilință în fața nevestii, că altfeliu te dăzlipești de la sufletul iei, te poprește și mănânci cu iconomie: nu niscaiva cărnuri, cât răbdări prăjite ori rămășiți di la masa di sară! Și, d-acolo înainte, nu mai iese fum pă hornu cuhniei, ci doar fulgere și trăsnete!

Vel polcovnicu Vasilie ot Vaslui Pt. conf., autorul

(Din volumul Vasile S. Popa, *Divina tragicomedie*, Editura MEGA, CLUJ-NAPOCA, 2014

NEBUNII PRINTRE NOI

Eugen SITEANU

După ce coborî din tren, Jean Stancu păși grăbit prin holul imens și ieși din gară. Duse-se o viață sportivă, chiar spartană și acum mergea apăsător și respira cu plăcere aerul rece al dimineții de primăvară. Plămânii se umpleau de aerul acela înmiresmat și el își roti privirea prin piața din fața gării din Cluj și zări o femeie sprintenă care trecea grăbită spre o țintă numai de ea știută. Aceasta era pieptănată îngrijit și părul ei bogat se revărsa în bucle ondulate, iar rochia ei roșie bine strânsă pe trup, îi scotea în relief bustul frumos. Merse spre ea purtând uniforma de ofițer cu eleganță, cu pasul elastic, pieptul scos în afară, ca la paradă. Statura sa înaltă, impunătoare, de bărbat bine făcut, părul șaten, tuns scurt, cu ochi albaștri, luminoși, semăna cu un ofițer german pentru că avea un bunic neamț și o bunică poloneză. Se opri hotărât în fața femeii, la o distanță respectuoasă și i se adresă cu o voce limpede de bariton: „*Bună dimineața doamnă. Vă rog să-mi spuneți cum ajung la catedrala ortodoxă?!*” Femeia îi răspunde răspicat: „*Nem tudom romano!*” și trecu mai departe de parcă n-ar fi întrebat-o nimeni nimic. Ar fi putut insista în limba engleză sau germană, dar i se păru zadarnic și o porni pe bulevard în speranța că va găsi totuși o persoană care va fi amabilă să-l călăuzească spre comandamentul Armatei din Cluj-Napoca. Într-adevăr, în câteva minute se întâlni cu câțiva oameni grăbiți și se gândi de această dată să vorbească mai bine unui bărbat, din dorința de a afla mai repede cum să ajungă la destinație. Își încetini mersul, se adresă unui tânăr care-i răspunse în limba română cu amabilitate. Rosti „*Mulțumesc*” cu un zâmbet sincer. Își aduse aminte de anii petrecuți în Academia Tehnică Militară și de cuvintele generalului Vasile Minea, comandantul Armatei, care îi comu-

nicase laconic faptul că, după concediu, își va lua în primire funcția de locțiitor tehnic al comandantului Regimentului 221 Tancuri din Cluj-Napoca, funcție de mare răspundere. Îi veniră în minte, de asemenea, cele câteva recomandări precise privind sarcinile care urma să le îndeplinească la regiment.

Trecu prin fața catedralei ortodoxe și se urcă într-un autobuz care-l lăsa lângă un regiment, dar nu acela pe care îl căuta. Ajungând în curtea unității militare află că trebuia să o străbată pentru a ajunge la gardul comun dintre cele două regimente, căci celălalt era regimentul cu pricina. Ajungând la poarta comună, dintre cele două unități militare, păși într-o cazarmă enormă și fu îndrumat spre biroul serviciului tehnic.

Se întâlni cu un ofițer a cărui figură îi era cunoscută din Facultatea Tehnică Militară. Căută în memorie și își aminti numele: „*Salut Mitică!*” căci era vorba de Dumitru Dorobanțu, colegul său de facultate, cu un an mai mare, care fusese repartizat aici în urmă cu doar un an. În birou mai era un ofițer gras, chel și cu o mutră roșie, antipatică. După o conversație scurtă îi spuse interlocutorului său: „*Am venit să-ți iau locul, după ce termin concediul.*” Colegul său rămase perplex de parcă l-ar fi lovit în moalele capului. Între timp cealaltă persoană părăsi biroul. Jean întrebă: „*Cine e?*” și primi un răspuns monosilabic: „*Ion*”. Nici nu trecură două minute și intră un subofițer măsliniu care-l invită pe Jean la comandantul de regiment și-l conduse în antecamera biroului acestuia.

În scurt timp fu introdus în biroul comandantului: „*Cum ai intrat în Regiment?*” îl întrebă colonelul Scanu Alunel, fără nici o introducere.

După ce îi explică în câteva cuvinte cum și pe unde a intrat, comandantul se răsti „*Ce cauți aici?*”

Îi spuse că a fost numit locțiitorul tehnic al regimentului, dar Alunel se rățoi: „*Am locțiitor tehnic, așa că nu-mi vinde gogoși că nu ține!*” Atunci îi sugeră să-l întrebe pe comandantul Armatei, care în urmă cu două săptămâni i-a comunicat acest ordin, dar colonelul Scanu Alunel șuieră: „*Ești de la C.I.?*” Jean scoase legitimația de ofițer și i-o arătă: „*După ce am absolvit Academia Militară am fost repartizat la dumneavoastră. Uitați și ordinul de serviciu în care scrie să mă prezint la Unitatea Dumneavoastră*”. Comandantul stătea nemișcat, uimit și gânditor până când telefonă la comandantul Armatei și află adevărul. Se scuză simplu: „*Acum două zile a pătruns în biroul meu un locotenent C.I. și mi-a lipit pe birou, pe ușa fișetului și pe toți pereții coli de hârtie pe care scria „MINAT” după care m-a rugat să semnez un document în care scria că și-a îndeplinit misiunea*”.

Când ieși din clădire observă militari care se mișcau grăbiți sau alergând pe aleile cazarmii. Erau fie soldați, fie subofițeri, maiștri militari sau ofițeri majoritatea tineri, chiar foarte tineri, serioși, preocupați, hotărâți și energici. Jean se îndreaptă spre poartă însoțit de același subofițer măsliniu, grav, între două vârste.

Peste două săptămâni, când se întoarse la regiment, intră în aceeași încăpere a serviciului tehnic și de îndată ce începu conversația cu Dorobanțu apărui ca din pământ cheliosul roșcovan. Înțelese imediat că Ion stă mereu la pândă și că el îi spusese comandantului regimentului faptul că un ofițer străin intrase în cazarmă. Mai află că la batalioane fuseseră aduși pe funcția de locțiitor tehnic niște foști locțiitori politici de companie deoarece se desființaseră aceste funcții cu un an și jumătate în urmă. Aceștia erau de curând avansați la gradul de maior, deci fuseseră mutați pentru a fi avansați și aduși pe o funcție tehnică despre care nici nu aveau habar cu ce se mănâncă. Era o crimă, dar ordinul venea de la Partid și trebuia să înghită acest sabotaj politic. Deși era locotenent major li se adresa cu formula: „*Buna dimineața*” sau „*Bună ziua*”, iar comandantul regimentului îl întrebă într-o bună zi: „*De ce nu le spunei să trăiți?*” Jean obiectă iritat: „*Pentru că sunt șeful lor și în regulament scrie că așa trebuie să mă adresez*”. În schimb plutonierului adjutant de la biroul documente secrete, om bătrân, serios, cu părul alb și care învățea cu profesionalism toate documentele regimentului i se adresa respectuos: „*Să trăiți tovarășe Adjutant*”, fără să urmărească vreun scop și poate că tocmai de aceea plutonierul adjutant l-a salvat de două ori de la pedepse foarte grave, poate chiar cu pușcări. Prima oară, după un conflict pe care l-a avut cu căpitanul Grozavu. Acesta era șef de atelier reparații și avea în subordine maiștri

militari și soldați meseriași – reparatori pe care îi aduna în fiecare dimineață și le controla ținuta, adică dacă sunt tunși, bărbierii, dacă uniforma este curată, călcată, regulamentară, apoi le făcea observații, îi pedepsea, le dădea tot felul de sarcini și de indicații „prețioase” timp de cel puțin o oră. Jean îi spusese să lase oamenii să lucreze, să repare vehiculele pentru că aproape jumătate din acestea erau defecte. Căpitanul Grozavu profita de faptul că era mai mare în grad decât Jean și îl ignora crezând că va putea continua „ceremonia” lungă zilnică deși subordonații săi erau agasați sau poate chiar în acest scop diabolic. Într-o dimineață Jean intră în atelier inopinat, la o oră după începerea programului și îl surprinse pe Grozavu în fața subordonaților săi care erau adunați în formație pe două rânduri. Jean explodă:

- „*Ce ordin am dat eu?*”

Căpitanul nu răspunse așa că Jean continuă:

- „*Ți-am ordonat să nu îmi ții oamenii la adunare!*”

- „*Trebuie să le verific ținuta, să le dau sarcini ...*”

- „*Eu ți-am spus că oamenii aceștia au mâini de aur, sunt meseriași de elită și în regiment sunt aproape jumătate de mașini defecte. Pe ei trebuie să îi lași să repare un număr cât mai mare de autovehicule. Ai înțeles?*”

Grozavu se înroși de indignare:

- „*În regulament scrie că dimineața trebuie ...*”

Jean i-o retează cu o mișcare bruscă a mâinii la nivelul gâtului adversarului său:

- „*Fac ceva pe regulamentul tău. Mie să-mi execuți ordinul. Și adresându-se în continuare milita- rilor ordonă: Drepti. Începeți lucrul!*”

Apoi se întoarse din nou spre Grozavu:

- „*Peste 5 minute vă prezentați la mine, la birou!*”

Se întoarse la stânga-mprejur și se îndreptă hotărât spre birou.

Peste două ore, când intră în biroul documente secrete, plutonierul adjutant îi spuse:

- „*Tovarășe locotenent major am aici raportul căpitanului Grozavu în care vă aduce învinuiri grave. Vă rog să faceți și dumneavoastră un raport împotriva căpitanului și eu o să prezint ambele rapoarte comandantului regimentului pentru că altminteri vă va pedepsi*”.

După ce îl învăță cum să întocmească raportul, Jean îl scrisese într-un sfert de oră și îl predă la biroul documente secrete. Nici nu trecură două ore și comandantul îl chemă împreună cu căpitanul Grozavu, iar când intrară în biroul lui Scanu Alunel acesta ridică mâinile în care ținea cele două rapoarte:

- „*Voi credeți că eu nu am altă treabă decât să citesc poveștile voastre? Am să ordon plutonieru- lui adjutant să nu vă mai primească nici un raport în*

care îmi scrieți impresiile pe care le aveți unul despre celălalt. Ați înțeles?”

A doua oară a avut un conflict cu un comandant de batalion care nu respecta regulile din Parcul Auto și plutonierul adjutant iar l-a învățat ce să scrie în raportul către comandantul regimentului.

Într-o zi, pe neașteptate. veni Ahmet Românul, locțiitorul tehnic al comandantului Diviziei și îl apostrofă: „De ce nu îi pregătești din punct de vedere tehnic pe locțiitorii tehnici de Batalioane?” Pricepu că aceștia îl pârase deoarece asta le era meseria de politruc, să ducă vorba, să umble cu pâra, să bage fitile și șopârle de tot felul. Explodă:

- „Dumneavoastră știți cu ce mă ocup eu aici? Știți câte mașini am? Credeți că eu am timp de acești politruc?”

Ahmet se înroși brusc, făcu ochii mari, se înăbuși de furie, se întoarse la stânga-mprejur și o șterse cu pași mari și apăsați, rumegând în gând o răzbunare teribilă.

Dacă la batalioane avea locțiitori tehnici lipsiți de cele mai elementare cunoștințe tehnice, în schimb la compartimentul aprovizionare cu piese de schimb și materiale avea un maior auto excepțional, îl chema Costea, care aprovizionase Depozitul Regimentului cu piese de schimb și materiale suficiente. Era dat dracu, le cerea tuturor să respecte tot ce scria prin regulamente, instrucțiuni, normative, ordine și tot felul de acte, fișe și hârtoage referitoare la primirea și scoaterea din depozit a pieselor de schimb și materialelor. Până să-ți dea el o piesă, se strica tot tancul ... Jean constată, pe lângă acestea, că maiorul Costea constituia o frână în calea reparării rapide a autovehiculelor și îl rugă să distribuie imediat piesele de schimb și materialele din Depozit.

- „Dar nu am dreptul să aprob scoaterea din Depozit a unei piese ori subansamblu până când nu primesc piesa sau subansamblul defect”.

Jean răspunse cu condescendență:

- „Știu tovarășe maior, dar în curând o să fim alarmați și la alarmă trebuie să funcționeze toate autovehiculele, așa că vă rog să distribuiți piesele pentru reparații și apoi să primiți subansamblurile defecte în schimb.”

- „Dar asta înseamnă să încalc instrucțiunile.”

- „Așa este, dar știți foarte bine că eu vă semnez în fiecare zi toate actele pe care mi le prezentați fără să le citesc pentru că am deplină încredere în dumneavoastră și nici nu am timp să le citesc întrucât am de îndeplinit săptămânal 25 atribuțiuni din regulament plus nu știu câte ordine cu termene scurte de executare, activități de O-M, de Partid, adunări zilnice, planuri de exploatare-reparare, ședințe

de pregătire a șoferilor și mecanicilor conductori, controale în parc, verificarea autovehiculelor și altele pe care nu mai reușesc să le cuprind, iar la batalioane nu am ofițeri pregătiți și treaba lor o fac tot eu.”

- „Aveți dreptate. Știu că aveți două pagini de atribuțiuni în regulament și în plus sunteți agasat cu tot felul de activități inutile, de adunări sau ședințe interminabile. De aceea voi face exact cum doriți”.

- „Vă mulțumesc foarte mult pentru înțelegere”.

În consecință, cei peste 20 de maiștri militari au primit din depozit toate piesele de schimb și materialele de care aveau nevoie să repare mașinile și într-o săptămână toate autovehiculele erau în cea mai bună stare de funcționare. Dar în scurt timp după aceasta a venit la depozitul regimentului inopinat Ahmet Românul cu 5 ofițeri și 5 autocamioane și a luat din depozit cu acte în regulă toate piesele de schimb și materialele. Rafturile au rămas goale.

Mayorul Costea, indignat, îi spuse lui Jean:

- „De unde ați știut că vine turcul ăsta să ne ia cu japca toate piesele de schimb și materialele?”

- „Nu am știut, dar dacă dumneavoastră nu făceați ce v-am rugat și nu scoteați toate piesele de schimb și materialele de care aveam nevoie pentru reparații acum mai aveam cu ce repara?”

- „Nu mai aveam nici o piesă. Ați fost formidabil de inspirat.”

- „Da. Pentru că nu mă așteptam ca turcul să se răzbune în asemenea hal.”

*
* *

De când intrase în acest regiment trecuseră zece zile în care luase în primire de la Dorobanțu – fostul locțiitor tehnic – o mulțime de documente și lucruri. Mai avea încă patru zile și timpul expira; de aceea se gândea cum să se încadreze în acest timp și înțelese că nu trebuia să scape din vedere esențialul: stocul de mobilizare. În dimineața aceea, pe când își serveau cafelele zise târăgănat și apăsat:

- Vreau să-mi pornești toate mașinile de la stocul de mobilizare.

- Dar acestea sunt conservate și sigilate, răspunse nemulțumit Dorobanțu.

- Crezi că eu iau în primire cartofi? Dacă nu le pornești, eu nu semnez procesul verbal de predare-primire.

Ca urmare, au început, sau mai bine zis, au încercat să le pornească întrucât situația era tragică: lipseau carburatoare, delcour, demaroare, bobine de inducție etc. Seara îi spuse:

- „Trebuie să faci rost de toate aceste suban-

sambluri și piese, să le montezi pe motoare și să re-
pari toate mașinile pentru că altfel riști să fii judecat
și condamnat”.

Dorobanțu se înroși de emoție și abia putu să
îngaime:

- „Dar nu am timp ... nu îmi ajung trei zile. Ce
mă fac?”

Jean îl bătu prietenește pe spate:

- „Eu fac un raport către comandant că nu
pot lua în primire în timpul ordonat și cer încă o
săptămână, timp în care tu trimiți un camion cu
fier vechi la Brașov, la uzină, cu multă palincă și în
schimb îl încarci cu toate subansamblurile necesare.
Ai înțeles?”

Așa și făcu și reușiră să pornească toate auto-
mobilele, adică o mulțime de mașini. Dorobanțu îi
mulțumi din suflet și îi spuse că nu îl va uita niciodată.
După o săptămână a și uitat.

După plecarea lui Dorobanțu, într-o noapte, se
dădu alarma. Toate mașinile porniră și ajunseră cu
bine în raionul de alarmă. Colonelul Vlad, care venise
în inspecție, verifică dacă în cazarmă mai rămăsese
vreo mașină defectă, dar nu găsi nici una, ceea ce îl
surprinse:

- „Cum de nu ai nici o mașină defectă?”

Jean se scuză:

- „Chiar în urmă cu două zile am reparat ulti-
mul autovehicul.”

- „Du-mă pe itinerariul de deplasare al regi-
mentului.”

După ce parcurseră zece kilometri Vlad
exclamă:

- „Acesta nu e itinerariul de marș în caz de
alarmă.”

- „Ba chiar acesta este.”

- „Atunci de ce nu văd nici o mașină rămasă
pe traseu?”

- „Pentru că toate autovehiculele funcționează
perfect.”

- „Așa ceva nu am mai pomenit”, răspunde
colonelul Vlad.

*
* *

Ana venise să o viziteze pe prietena ei de liceu
la scurt timp după luarea Bacalaureatului. Avea 18 ani
și i se părea că întreaga lume este a ei, lume în care
pășise cu toată încrederea și exuberanța vârstei ei.
Abia se despărțise de ea și plecase bine dispusă, dar
nu parcurse nici măcar 100 de metri când o ploaie
repede de vară îi udă rochia ei subțire. Locuința ei
era la o distanță mai mare de 1 km, pe bulevardul V.

I. Lenin, și se gândea dacă să se întoarcă la prietena
ei ori să-și continue drumul. Exact atunci opri lângă
ea un autoturism militar din care sări un tânăr ofițer
care deschise ușa din spate și o întrebă amabil dacă nu
dorește să o conducă acasă. Era Jean, stând în ploaie
într-o poziție respectuoasă, cu un zâmbet larg și cu
umbrela deschisă deasupra capului ei pentru a o apăra
de șiroaiele de apă rece:

- „Vă rog, Domnișoară, ar fi pentru mine o
mare onoare dacă ați accepta să vă duc unde doriți
dumneavoastră.”

Ea se uită la fața lui serioasă, sinceră, la ochii
mari, albaștri, la ținuta sa impecabilă și lăsându-se
convinsă de căldura din glasul său acceptă oferta sa
galantă. Ploaia deasă de vară în loc să se oprească se
înteți, dar în autoturism era cald și Jean se prezentă
reverențios, ocazie cu care află numele ei. De atunci,
deși trecea în fiecare zi pe acel bulevard, nu o mai
întâlnise. Dar peste o săptămână, într-o zi senină de
vară în care florile de pe câmpiile și dealurile Clujului
zâmbeau la soarele ce strălucea pe cerul albastru ca
safirul, i se păru că zărește silueta zvultă a Anei în
aceeași rochie bleu în care o văzuse prima oară. Inima
îi zvâcni de bucurie și îi arătă șoferului o casuță albă
în fața căreia Ana conversa cu prietena ei: „Oprește
acolo!”

Apropiindu-se de ea îi studia fața albă cu obra-
jii de un roz pur luminați de doi ochi mari, frumoși și
negri, ca-n povești.

Deasupra sprâncenelor frumos arcuite se înălța
o frunte de prințesă, iar sub acestea genele lungi și
dese aruncau o umbră fermecătoare. Buzele ca cireșele
de mari păreau pictate de cel mai iscusit pictor, iar
năsul ei ca de copil îi dădea un aer de ștrengăriță.
Părul era negru, mătăsos și cădea în valuri lăsând să
se vadă bărbia ei fină și perfectă. Era mai mică cu un
cap decât Jean.

Era atât de frumoasă și de grațioasă cum nu mai
văzuse alta. Căpșorul și-l mișca cu o nobilă mândrie
astfel încât gâtul ei ca de marmură sculptată de un
maestru se arăta de un alb strălucitor.

Ea își aplecă cu grație capul și îi zâmbi dez-
velind un șirag de dinți mici și strălucitori ca perlele
albe. El simțea deja că iubește această făptură divină:

- „Ana, sunt fericit să te întâlnesc!”

Ea răspunse cu un glas de clopoțel:

- „Și eu mă bucur să te revăd!”

*
* *

În luna septembrie, a primit ordinul șefului Ma-
relui Stat Major să scoată din conservare toate autoca-

mioanele din stocul de mobilizare și să plece cu ele în Balta Ialomiței la munci agricole.

Dar Jean îl convinsese pe comandant să numească prin ordinul de zi pe unitate o echipă care să pornească săptămânal toate cele 130 autocamioane aflate în stocul de mobilizare, care nu erau conservate conform instrucțiunilor. El se gândise că dacă le-ar fi conservat ar fi fost nevoie de 3 militari pentru fiecare mașină și de cel puțin 4 ore de muncă; adică 130 deînmulțit cu 3 soldați însemna un total de 390 oameni.

Totuși, nu dispunea decât de 130 militari, ceea ce mărea timpul de trei ori și se ajungea la circa 12 ore. Ce minunat era, pentru Jean, ca toate aceste impedimente să se evapore și să fie nevoie doar de o echipă de 3 militari care în maxim o oră porneau toate mașinile.

Iată de ce, după o oră și jumătate de la primirea ordinului, coloana de autocamioane era gata de plecare. Această stratagemă era un record național absolut, căci celelalte unități militare au desconservat autocamioanele după vreo 2 zile.

După o zi de muncă istovitoare fu chemat urgent de locotenent-colonel Dezideriu Duluman pentru a reface și actualiza niște planuri. Trecuse deja de ora 22.00 și se duseră la popotă, dar după ce serviră o gustare Duluman puse pe masă niște sticle și începură să servească un vin cu sifon. Apoi apărură și o sticlă de palincă, dar Jean refuză să bea pentru că era prea tare și bănuia că avea vreo 60°. Până la urmă cei trei se făcură țândări.

Pop abia își mai putea ține capul care îi cădea mereu pe masă și la un moment dat nu îl mai putu ridica. Dezideriu puse mâna pe un sifon, ochi și apăsă pe trăgaciul sifonului. Un jet de apă se revărsă pe față și în părul lui Pop. Acesta ridicase capul și se ferea cât putea de jetul care-i intra în ochi, în gură și în nas. Imediat ce apucă o gură de aer icni: „*Du-te-n p...a măti*”, iar Duluman: „*Totuși sunt șeful tău*”. Pop: „*Atunci mai du-te o dată*”.

Dezideriu și Pop luară cratița cu macaroane cu brânză, i-o răsturnară în cap lui Țăranu și macaroanele îi atârnavă acestuia pe față, pe ochelari, pe ceafă și pe haine. Dezideriu Duluman apucă de o toartă, Pop de cealaltă și începură să se învârtăască în jurul lui Țăranu. Scena era delirantă și de domeniul iraționalului, populată de bolnavi mintali, cu privirile rătăcite, cu fețe hâde, cu râsete grotești. Jean se gândi că personajele din fața lui aparțin unei alte planete – Planeta Nebunilor. Apoi avu senzația că visul său este din sfera psihiatriei în care normalitatea se împletește cu nebunia. Pur și simplu nu le putea înțelege gesturile din hora aceea apocaliptică de dansatori gata să

se prăbușească. Aceștia se bălăbăneau, se poticneau și își reveneau cu greu de fiecare dată și continuau să se rotească în același sens. Jean își puna tot felul de întrebări despre ei, uimindu-se și înfricoșându-se totodată. Deși era împreună cu ei, se simțea însingurat căci asista la o transcendență pe dos, răsturnată. Rațiunea lui nu o putea înțelege, iar bunul său simț refuza comportamentul lor de neînțeles. Scena nebuniei i se dezvăluia în expresia psihopatologică a dansatorilor și a mișcărilor de oameni beți.

Brusc, ușa se deschise și în încăpere intră comandantul. Hora se opri și dansatorii rămaseră încremeniți într-un tablou care îl readuse pe Jean în Universul raționalului. Să lăsăm să cadă cortina tăcerii peste ceea ce a urmat.

*
* *

Duminică, dis de dimineață, Jean se urcă în autoturismul său și plecă într-o excursie pentru a-și limpezi gândurile și pentru a uita toate loviturile primite de la comandant. De fapt, începuse să priceapă că nu Scanu Alunel avea ceva împotriva sa, ci locțiitorul politic – politrucul regimentului, Turnel, care îi vâna și urmărea pe toți cei care nu aveau tot timpul pe buze acel potop de cuvinte nepotrivite despre om, partid și comunism, care nu spuneau nimic. Pe el nu-l interesa cuvintele, ci mașinile... Se îndreptă spre Munții Făgăraș, ajunse în Sibiu, trecu prin orașul Făgăraș – nici comună, nici oraș – și își continuă drumul spre Brașov, pentru a ajunge la Câmpulung, întrucât simțea nevoia să se roage la Mănăstirea Cetățuia pitulată printre stânci sfinte și păduri dese și să se reculeagă în liniștea munților. Gândul lui era împotriva cetății cuvintelor de lemn ale politrucilor aceluși timp, dar el, omul mașinilor, trăia totuși mai intens ca ei, în acea dimensiune spirituală a credinței ... Urcă o potecă îngustă și se minună de frumusețea Dumnezeiască a peisajului de „pe un picior de plai, pe o gură de rai”. Trebuia să se roage la sfânta Mănăstire ce se găsea dincolo de pădurea inundată de culori pastelate: verde mai închis și mai deschis, galben și arămiu cu toate nuanțele Marelui Pictor. După un urcuș dificil, brusc, pe culmea stâncii ce se înălța deasupra râului Dâmbovița îi apărură Schitul Negru Vodă sau, cum îi spuneau oamenii locului – Cetățuia Negru Vodă. Gândi că Marele Geograf a făcut nu numai munții, văile, râpile și pădurile, ci și Schitul asemănător unei cetăți divine în care se refugiau strămoșii lui din calea agresorilor veniți de pretutindeni. Fu uimit de frumusețea bisericii din stâncă, ascunsă în interiorul muntelui, cu ferestre prin care se putea vedea lumina soarelui de

toamnă. De fapt biserica era formată din două peșteri despărțite de un zid de stâncă. Un bătrân cu figură de sfânt, care era în mănăstire îi spuse: „Mănăstirea a fost loc de apărare și refugiu al domnitorului Negru Vodă”. Apoi, când ieși din sfântul lăcaș ridică mâna dreaptă: „În peștera aceea și-a ascuns tezaurul măritul domnitor, când s-a retras din fața oștilor dușmane și de aceea i se spune „peștera lui Negru Vodă”.” Jean știa că existase un domnitor român cu numele Radu Negru Voievod, dar se gândi că, dincolo de legendă, Basarab I și fiul acestuia ar fi ctitorii mănăstirii.

Îl fascinau figurile din picturile străvechi care, dacă ar fi putut vorbi, i-ar fi spus cu siguranță cine a săpat în stâncă și ar fi modelat peșterile.

Aceeași voce de bas îl scoase din meditația sa:

- „Deasupra prăpastiei, chiar în peretele de stâncă este săpata Chilia Lui Negru Vodă, în care a trăit mulți ani Cuviosul Ioanichie Schimonahul.”

Bătrânul i-a arătat pe peretele bisericii: „Acesta este Negru Vodă, iar acesta este Nicolae Alexandru Basarab, fiul lui Basarab I”.

Apoi și-a dres vocea și a adăugat: „Pe aici au poposit Vlad Țepeș și Mihai Viteazul, Dumnezeu să-i odihnească și să-i păzească”. După ce rămase singur, Jean se reculese și se rugă în liniștea aceea Dumnezeiască din vârful stâncii, cu ochii la chipul Maicii Domnului implorând-o să-i dea putere pentru a birui toate relele care-l înconjurau în regimentul său. Se rugă cu credință pentru sănătatea tuturor și pentru iertarea păcatelor, se închină cu smerenie și sufletul i se luminează. Încrâncenarea îi dispăruse și ieși liniștit și întărit din sfântul lăcaș. Își îndreptă pașii spre ieșire și o porni pe cărarea care cobora printre stâncile pe care Dumnezeu le sculptase cu dalta sa sfântă; văzu Capul de leu, Capul de maimuță, Ciobanul cu oaia și Rugătorul.

SCRIERI ALESE

IDEEA DE FRUMOS

Hegel

Am denumit frumosul ideea frumosului. Faptul trebuie înțeles în felul că frumosul trebuie conceput în sine ca idee și anume ca idee într-o anumită formă: ca ideal. Ideea însă, în genere, nu este nimic altceva decât conceptul, realitatea lui și unitatea ambelor. Căci conceptul ca atare, încă nu este idee, deși termenii *concept* și *idee* sunt întrebuințați adesea unul în locul celuilalt. Ideea este numai conceptul împreună cu realitatea desemnată prin el prezentă și care a fost unificat prin potrivirea cu aceasta din urmă. Această unitate nu trebuie înțeleasă, prin urmare, ca o simplă neutralizare a conceptului prin realitate, așa ca ambele să-și piardă particularitatea și calitatea, precum potasiul și acidul care și-au pierdut deosebirile în sare. Dimpotrivă, în această unitate, conceptul rămâne termenul dominant. Căci el este încă dintru început și potrivit esenței sale această identitate și naște din sine realitatea ca a lui, în care, cum ea este crescută dintr-însul, nu se pierde nimic dintr-însul, ci se realizează numai, rămânând unitar cu sine însuși, în obiectivitatea lui. *O atare unitate a conceptului cu realitatea este definiția abstractă a ideii.*

Ori cât de des ar fi fost întrebuințat în teoriile artei cuvântul idee, cunoscători deosebit de remarcabili ai artei s-au arătat din cale afară de potrivnici acestui termen. Manifestarea cea mai nouă și mai interesantă de acest fel este polemica d-lui de Rumohr în ale sale: „*Cercetări italiene*”. Ea pleacă de la interesul practic pentru artă și nu atinge deloc ceea ce numim idee. Căci d-l Rumohr nu este familiarizat cu ceea ce filosofia mai nouă numește idee, confundă ideea cu reprezentarea nelămurită și idealul abstract lipsit de individualitate, despre care vorbesc anumite teorii și școli artistice, deosebindu-l de formele naturale desăvârșite și precise, pe care le opune ideii și idealului abstract, obținut de sine însuși. A crea artistic, întemeiat pe astfel de abstracțiuni, e fără îndoială nelalocul său și la fel de puțin mulțumitor, ca și când gânditorul ar gândi pornind de la reprezentări nelămurite și s-ar opri cu gândirea sa numai la conținuturi nesigure. Ceea ce numim noi idee, e liber însă, în orice privință, de-o astfel de imputare, căci ideea este o totalitate de determinări și este frumoasă numai întrucât este în mod nemijlocit una cu realitatea obiectivă ce-i corespunde.

D-l de Rumohr a stabilit, după cele ce spune în ale sale „*Cercetări italiene*” (vol. I pp. 145-146), că: „frumusețea cuprinde, în concepția cea mai generală și dacă vreți cea mai modernă, toate însușirile care stimulează plăcut simțul văzului sau care dispun printr-însul sufletul și umple de bucuria spiritul”. Aceste însușiri s-ar divide și ele în trei categorii, „dintre care una acționează numai asupra ochiului prin însușiri sensibile, cealaltă exclusiv asupra simțului spațial înăscut omului, a treia asupra inteligenței și abia prin cunoaștere asupra simțirii”. Aceasta a treia și cea mai însemnată determinare s-ar întemeia pe forme „trezind o anumită plăcere moral-spirituală, cu totul independentă de frumusețea sensibilă și de frumusețea măsurii, care răsare – parte din planurile reprezentării lor astfel trezite și parte de-a dreptul din plăcerea, pe care o atrage după sine simpla activitate a unei cunoașterii clare”.

Acestea ar fi condițiunile esențiale ale frumosului, pe care, la rândul său, acest temeinic cunoscător le stabilește. Pentru un anumit grad de cultură ar fi suficient, filosofic însă ele nu pot da în niciun caz satisfacție. Aceasta pentru că, în esențial, o astfel de părere ajunge la deducția că atât simțul văzului cât și spiritul și rațiunea bucură, excită simțirea, încât o plăcere poate fi prin ele trezită. În jurul unei astfel de

înviorări sentimentale se învârtă totuși. Kant a pus sfârșit acestei reduceri a efectului frumosului la sentimentul agreabil, plăcut, depășind în felul său de a pune problema simpla senzație a frumosului.

Acum, dacă spunem că frumosul este idee, atunci frumos și adevăr sunt, pe de-o parte, identice. Frumosul anume trebuie să fie adevărat prin sine. Pe de altă parte însă adevărul se deosebește de frumos. Adevărată anume este ideea considerată în principiul ei general și gândită ca atare. Atunci, pentru cugetare nu importă existența sa sensibilă și exterioară, ci în aceasta numai ideea generală. Cu toate acestea ideea trebuie să se realizeze și exterior și să câștige o anumită existență prezentă, ca o obiectivitate naturală și spirituală. Adevărul ca atare și există. Când adevărul apare imediat conștiinței în existența lui exterioară și concepția rămâne de asemeni în unitate cu apariția ei exterioară, ideea nu este numai adevărată, ci și frumoasă. *Frumosul se afirmă prin aceasta ca aparență sensibilă a ideii.* Căci sensibilul și obiectivitatea nu-și păstrează în frumos independența, ci trebuie să-și părăsească spontaneitatea existenței lor, întrucât această existență este situată ca o existență și obiectivitate a conceptului și ca o realitate, care aduce conceptul în unitate cu obiectivitatea sa și deaceia, în această prezență obiectivă, ce trece drept o manifestare a conceptului, ea conduce ideea la reprezentare.

Din această cauză, rațiunii nici nu-i este posibil a cuprinde frumosul, căci ea în loc de-a aprofunda acea unitate, reține întotdeauna diferențele în independența lor, deoarece realitatea este cu totul altceva decât idealitate, sensibilul cu totul altceva decât conceptul, obiectivul altceva decât subiectivul și astfel de contraste nu ar trebui să fie unite. Astfel rațiunea se oprește întotdeauna la finit, unilateral și neadevăr. Frumosul, dimpotrivă, este în sine însuși infinit și liber. Căci chiar dacă frumosul poate avea un conținut particular și prin aceasta restrâns, tot trebuie să apară în sine ca o totalitate infinită și liberă în existența lui, fiindcă frumosul este conceptul, care nu se opune obiectivității lui, ci se reunește cu obiectivitatea lui și prin această immanentă unitate și desăvârșire este infinit în sine. În același mod, conceptul însușind existența în interiorul ei real, este – în această obiectivitate – liber prin sine însuși. Căci conceptul nu permite existenței exterioare a frumosului să urmeze pentru sine legi proprii, ci hotărăște din sine întruparea și forma în care apare și care redau, în concordanța conceptului cu el însuși în existența lui, sensul propriu-zis al frumosului. Legătura însă și forța corelației este subiectivitatea, unitatea, sufletul, individualitatea.

Hegel: *Prelegeri asupra esteticii*. Traducere de T. Vianu, în: N. Bagdasar, Virgil Bogdan, C. Narly, *Antologie filosofică, Filosofi străini*, Casa Școalelor, 1943, pp.464-466

CONDEIE STUDENȚEȘTI

SPRE RĂCOAREA
NEPĂTRUNSULUI CER...

Roxana-Adelina STOICA

Roxana-Adelina STOICA este membră fondatoare a Salonului literar-artistic și Științific „Ticu Ion Ionescu”. Ea a fost prezentă și este prezentă aproape în fiecare număr al revistei noastre cu o poezie scrisă în stilul ei, numai ca ea, dar plină de metaforă și de o expresie care rezumă un tumult interior, un gând ce caută în nemărginire, în spațiile complicate în care existăm, trăim, trudim, medităm și iubim. Versurile de mai jos fac parte dintr-un volum care, atunci când va dori, va pleca spre tipar.

PERFECTA PERFECȚIUNE
IMPERFECTĂ...

Roșul îmbrățișează neliniștitul cer,
Corbii s-au retras din zborul lor,
Zărim greutatea unui rătăcitor nor,
Acum alunecă de zor,
Intrând în absolutul decor,
Trezind răsăritul gustat de soare
Și, cu multă culoare,
Luna adoarme, tresare,
Căci vântul o soarbe din priviri,
Acele amăgiri ale genelor negre
Se sparg în mii de petale
Adunate de spuma mării.
Valsul acesta deșteptat,
Îmbinarea dintre negru și alb,
Acolo, limita nu-i limită,
Acolo, ziua și noaptea îmi cântă,
Acolo, gândul se regăsește,
Lemn împletește
În trunchiul casant al ochilor săi...
Acolo, la umbra nucului bătrân,
Lumea lumește,

Răcoarea frunzelor coapte, crăpate,
Ne amintește
De fertilitatea stelelor, castelelor,
Apelor, fântânilor
Și de mireasma crinilor.
Pământul, scuturându-și pletele,
Pădurea verde și uscată,
Ascunzându-și fața sub palmele sale,
Tremurânde, grosolane,
Făurindu-și o cetate,
Acolo, în noapte,
Adunând păsările, toate,
În zborul acum pierdut...
Melancolic buchet de piatră,
Ruinele Dumnezeului nostru,
Indescifrabile cuvinte și cifre,
O întreagă odă a creației...
Templul impunător se cațără
Pe buzele munților,
În șoapta sărutului neterminat,
Dar, nereușind să atingă supremul,
Se mulțumește cu infernul
De sub abis...
Doi pui de oameni
Aleargă prin miriștea deasă,
Groasă,
Stufoasă,
Trântindu-se în iarbă;
Răsetele lor cu rouă zboară,
Vântul cântă în viorile chindiei
Simfonia dinspre seară...
Lume a lumilor lumină,
De ce-mi cauți mereu vină...?
Nu uita că ești vecină
Cu al nopții foc și torță...,
Răscolești cu multă forță
Omenirea în sculptură...
Un fulg se scutură pe sub pleoape,
Căldura lui este aproape,
Cu puțin noroc și spor,
Va ajunge pe un nor,
În neliniște și zbor...
Nu credința-i o salvare,
Perfecta inimă de gheață,
Impunătoarea stâncă, fără de speranță,
Ascultă încet, încetinel, încetișor,
Murmurul clar îngânat în pietricele,
În somnul său, izvorul îl descoase,
Realizând o întreagă conexiune
Spre mai departe,
În reavănul mușuroi,
Respins către noi...
Perfecțiune imperfectă,

Întreaga ființă
Acum suspină,
Uitându-se în jur,
Va da crezare faptelor,
Căci o mare parte din vină
O au nălucile umbrelor slabe...
Slăbiciunea timpului se oprește,
Căci, în viață, limita nu-i limită,
Ne înfruptăm din fructul oprit,
Și nimeni nu gândește perfect...

LIBERTATE

Treptat, urc trepte spre mine,
Vântul urlă turbat în codri,
Noaptea își dezvelește fața luminată de stele,
Luceferii se zvârcolesc în smoală,
Acum sunt afară,
Sunt goală...
Sunt o clepsidră,
Mă tot scurg prin mine,
Pășesc pe pământ,
Pașii mi-i îngrop în lut...
Sunt plină de praf,
Precum o cafea fără de zaț,
Mă pierd în visare
Și uit de lume...
Roua va curge,
Precum lacrimile fecioarei,
În ochii mei oglindesc răcoare,
Neștiință de soare,
Petale și mult negru...
Mi se deschide ușa cunoașterii,
Tentația renașterii,
Zăbovind în sanctuarul minții,
Pui de zeu,
Adunat de viețuitoare,
Părăsit pe Pământ...
Iubesc știința,
Arta de a crea,
Nemurirea, lumea asta păcătoasă,
Întorcă cu fața spre mine,
Fără de iertare,
Doar splendoare...
Non-culoarea mă aspiră,
Puterea fizică mă copleșește,
Iar spiritul mă rănește,
Punându-mi întrebări,
Criticându-mă...
Inocența mea pură
Ți-o dăruiesc ție, copil bătrân,
Cicatrizează-ți inima,

Nu mai visa,
Trăiește-ți bucuria ta
Într-o lume ce numai tu o știi...
Neînțeleș ca om,
Ai ales calea ta,
O ultimă prăpastie,
În care vei bea doar supă de viață...
Singur, umanitatea singură,
Căci sunt o ființă socială,
Dar individual specia mea se va ofili,
Vor rămâne doar amintiri de demult,
Sau poate doar din ziua de mâine...

FURTUNĂ ADUC

Furtună aduc,
Eu sunt un zmeu tăcut,
Surd și mut,
Apuc umbra s-o rup.

Alung tristețea din ochii tăi
Și cu doi lei...
Vrei să-mi răpește viața,
Dându-mi speranța
Că voi scăpa.

Mister și pier,
Umbre din cer,
Ascult cântecul rece
Din fier.

Poartă gândul,
Cutreier pământul
Și, iute ca vântul,
Înduișez negrul.

Apă din soare,
Adorm în mare,
Amonte mergând,
Dansând și zburând.

Tăcerea mieilor
Și floarea teilor,
Nopți de cleștar,
Vopsite în var.

Vifor bătrân,
Album de nea,
De catifea,
Scriu scrisul sacralui,
Cenușa vede a raiului.

Stau și privesc la tine,
Zâmbesc și ascult,
Căci zmeul tăcut
E surdo-mut...

Cerul ștrengar
Se scaldă-n muștar
Și, ca un har,
Va cerne muștar.

Aici voi fi,
Aici încă sunt,
Aici voi vorbi,
Aici voi trăi.

Pe acest pământ
Sfânt, voi adormi,
Sub cerul plătând,
Furtună durând,
Aștept curcubeul...

TU, OARE, ȘTII?

Tu oare știi de ce plouă peste nori
și îi umple de tăciune?
Lacrimi albastre, ape luminoase
străbat cenușa norilor plini de tăciuni.

Tu oare știi că păsările se întorc întotdeauna,
dar zilele se pierd mult prea devreme?
Știi câte ore au trecut de când n-ai mai zâmbit?
Lasă să pătrundă violența, împacă-te cu ea
și apoi îndepărtează-o ușor,
ca să prindă rădăcini în negura luminii.

Tu oare știi că ochii ocolesc umbre, tăceri,
țipete și urlete ale vârcolacului timp
ce sfâșie momentele de plăcere?

Nu poți veghea asupra mea,
căci ești orb și lipsit de neant...
Sângieriu veștmânt port,
Legământ de pământ...,
Suport greutatea voastră,
A societății...,
Flămândă ființă sunt,
Nu pot să respir atunci când plâng.

EVOLUȚIE

De acela mai multe ori,

Dimineața, când ne trezim,
Adormim în trup,
Dar în spirit realizăm
Ceea ce vedem zi de zi
Și nu uităm trecutul,
Nici acele fapte ce încă ne mai dor...
Plăcerile vieții sunt puține,
Noi nu le observăm
Și le uităm,
Le pângărim acea esență proaspătă,
Ce acum stă și așteaptă
Poate o nouă zi,
Poate o nouă noapte,
Poate o nouă viață...
Acum, noi de întrebăm,
În sine, vorbe multe, fără de valoare...
Cineva să știe oare
De ce punem acea întrebare,
Atât de absurdă,
Fără să găsim vreo rezolvare?
Răspunsul este departe,
Mult prea departe de adevăr...
Și ne doare,
Ne întristează acea nepăsare
A noastră,
A trupului ăstuia,
Ce zace fără de remușcare
În fața noastră...
Lucrurile materiale
Ne încurcă planurile,
Ne întunecă gândurile,
Ne macină visele...
Probleme, griji, ani, bătrânețe,
Tristețe, răutate, gelozie, absurditate,
Prea multe dileme înmagazinate
În această scoarță cu carne...
În fiecare zi, noi nu trecem Mai departe,
Spre lumină,
Ne îmbătăm cu parfumul ignoranței,
Pierdem noțiunea speranței,
Care, acum, rățăcește pe undeva,
Tulburată de atâta naivitate,
Lăsată în al minții coșciug,
Învelită cu frunze de nuc,
Scăldată în verdele crud,
Căci ani întregi au trecut...
Amurgul, acum, s-a pogorât
În inima sa,
Lăsând doar rășina îndoielii...
Dorim libertate în gândire,
Dar oare știm ce înseamnă aceasta...?
Suntem prea slabi, prea lași
Și prea leneși...

Nicicând nu vom putea evolua,
Având această indiferență,
Această aparentă mască a idealului,
Căci noi falși ne-am născut
Și tot falși am crescut,
Evoluând spre acea prăpastie,
Fără de întoarcere,
Unde toate au un rost,
În materia aceasta numită trai.
Ne vom uita la noi,
În oglinda din fața noastră,
Vom atinge această față,
Astăzi îmbătrânită,
Urâtenia timpului ăstuia
O vom vedea acum...
Ne vom speria,
Vom alerga,
Vom încerca să ne ascundem în întuneric,
Printre mii de file și cărți,
Dar acestea nu ne mai ajută,
Căci informația este înmagazinată,
Dar înțeleasă negativ...
Încercăm să pășim în umbra subconștientului,
Care, acum, țipă
Și ne mustră,
Căci nu putem desluși
Ceața din lumină...
Străini am devenit,
Nici spiritul nu ne mai vrea,
Tulburate vremuri!...
Vom trăi în propria noastră
Încăpere de ceară,
Creată spre a ne proteja
Pe noi de cei inculți...,
Dar inculții suntem noi,
Căci nu putem să ne desprindem
Și să ne luăm zborul
În seara aceasta
Și să lăsăm de-o parte această filă,
Această carte
Și să putem să ne înțelegem altfel...
Noi nu suntem o mașinărie,
Cartea ne cultivă,
Dar în zadar însămânțează sămânța adevărului
În platoșa rece și necioplită,
Căci superioritatea se află sub piele,
În vene, în sângele nostru,
Care, acum, nu mai curge
Decât ca vin...
Aura străbate timpul,
Anotimpul îndreptându-se spre noi,
Spre centrul pământului,
Hrănindu-se cu esența spiritului

Care, fiind răzvrătit din fire,
Măcinat de durere,
Acum, cere, în cele din urmă,
Pocăință, lumină...
Îngrădit fiind de divinitate,
Redus la tăcere de noi,
Ființele acestea dușmănoase,
Noi – imperfecțiuni în evoluția noastră –
Suntem biruitori,
Triumfători în fața altora,
Dar învinși de noi înșine...
Astăzi, ne plecăm capul
Și, cu îndurare, cerem răcoare și rouă,
Ne vom deștepta,
Până nu va fi prea târziu,
Și ne vom reînălța
Spre altarul nepătrunsului cer.

MAI PRESUS DE OMENESC...

Greșim,
Greșeala face parte din firea noastră.
Suferim,
E omenește a deține această senzație.
Păcătuim,
Păcatul curge în noi ca un vânt de seară,
Se află înăuntrul nostru,
Ne sculpează trupul,
Cu misoginismul său...
Ne lăsăm purtați de val,
Ne lovim de țărnamă,
Ne prăbușim în uitare,
Trupul amortește,
Nu-l mai simțim,
Dar este acolo...
Trăim,
Și lucrul acesta ne sperie,
Căci luptăm în zadar
Cu aparențe ce dau năvală
În mintea noastră pe jumătatea bolnavă.
Ne trezim,
Trezirea noastră în van
Poartă gândul în tavan
Și nu se uită spre al minții izvor.
Ne mușcă,
Câine turbat,
Oprește-te din lătrat,
Potolește-ți setea de nevoi,
Nu alerga spre noi...
Tu, viață, câine turbat,
De tine ai uitat.
Năvală ai dat

În viclenia eternului.
Alergăm spre nicăieri,
Iubim un „nimeni”,
Ne înfățișăm în fața noastră,
Murdari, loviți, torturați,
Căci am gustat „budinca”.
Iubirea și ura nu există,
Sunt doar iluzii
Ce ne învăluie
Zi de zi.
Lanțuri grele purtăm,
Sclavi ai gândului suntem;
Nu putem îndepărta,
Nici alunga din noi otrava,
Ce ne corupe viața,
Oră de oră,
Veac după veac.
Azi, ne uităm la noi,
Ploaia nu ne mai udă,
Fața, tăciune neutru,
Impenetrabil perete de beton,
Rece la exterior,
Indiferent în interior,
Puternic și statornic,
În sine.
Neclintit în timp,
Gânditor, risipă produce,
Doar vântul glasuri aduce
Spre mine coatele-și lovește,
Rupându-și-le, tocind hainele,
Dezbrăcând „călugărița” din ploaie.
Raze de soare or să spună
Că timpul a trecut, Pregătește-te de drum,
Dar, lăuntric, noi, cuvânt,
Nu ascultăm de lună,
Ci de „duhoarea” zorilor
Ce șoptesc descântec lingușitor.
Lemn crăpat
Suntem,
Zâmbim în fals,
Trezim în jurul nostru haos,
Nu ne apreciem într-adevăr,
Adevărul doare,
Dar suntem adorați de ceilalți,
Admirați, lăudați, înduplecați...,
Dar frica îi cuprinde,
Atunci când ne iubesc.
Necunoscut,
Necunoscutul îi sperie,
Diferiți noi suntem,
Încă de când ne-am născut.
Ne vor iubi,
Dar nu vor recunoaște,

Vor suferi, iubirea straniului,
Acel sentiment nu-l vor putea simți
Decât pentru noi.
Ascundem obligații existențiale,
Vindem paradisul din noi,
Acest mistic hotar
Al fenomenelor stranii,
Holul cunoașterii îi copleșește,
Îi năucește, căci strălucitori vom fi,
Strălucirea îi va năruia.
Nenăscuți,
Triumfători al luptat
În rai și în iad...
Acum, pe pământ, vom crea
Acel castel ce alții l-au renegat.
Nu vă fie frică,
Noi suntem aici,
Stăpâni și robi ai acestui pământ,
Râvnim dorințe,
Dar zid gros avem împrejur,
Să-l spargem, nu va fi ușor.
Acceptați-ne și vă vom arăta calea,
O altă cale, o altă stare,
O altă ființă...
Și veți înțelege
Ce înseamnă uitare, împăcare...
Și veți înțelege plăcerea de a trăi,
Vă veți iubi
Și, poate, vă veți întâlni
Cu voi înșivă,
Acolo, în transcendentul nostru.

FULG DE NEA PE PODEA

O poveste începe acolo,
Prea sus, în acea minusculă creatură,
Văzută de noi, distorsionată,
Dar, de fapt, este atât de densă,
De neîncăpătoare,
Se tot plimbă pe suprafața oceanului,
Pregătită de luptă,
Își varsă explozivă încărcătură
Perfectă, o progenitură din sticlă...
Șlefuite colțuri,
Vor veni spre noi.
Își creează propriul dans,
Un ritual înainte de moarte,
Căci viața sa este un vals,
Să-și descarce măiestria pașilor de gheață.
Se tot împing,
Se tot aleargă,
Se cuprind într-o sufocantă îmbrățișare

Și alunecă ușor, ușor,
Și tot cad, acoperind tot,
Cu rămășițele lor.
Nimeni nu-i perfect,
Dar, uită-te la el,
Acel fulg de nea
Nu știe ce vrea;
Poate ar vrea să mai stea,
Dar tot cade spre mine.
Aproape de scoarță,
Își desface aripile,
Și le scutură pentru ultima oară,
Acest sublim dans, Atât de perfect...
Își ridică ochii de oțel
Spre înaltul cer...
Oare cum a ajuns până aici?
Atât de lung e drumul
Și totuși atât de repede-i aproape
De sfârșit.
Lovindu-se cu zgomot de podea,
Aripile-și strânge, obosit,
Dăruindu-mi o picătură de viață,
De speranță,
Căci, din sacrificiu și din moarte,
Rezultă viață.
Câtă binecuvântare!...
Îți mulțumesc, fulg de nea,
Tu mi-ai redat speranța,
Dăruindu-ți viața,
Spre acea podea rece și dură:
Pământul,
Un colț din inima mea.
Nu-ți plâng soarta,
Colindul fredonat în acel dans,
Cu ochii mei,
Viața a meritat acest pas,
Nemuritor fulg de nea,
Căzut pe podea...
Aș fi vrut să-ți spun ceva,
Fulg de nea,
Dar devreme tu te-ai dus,
Ai apus
Într-o picătură de viață,
Din viața mea...

VÂNTUL BATE, TĂCEREA SE LASĂ...

Conviețuim unul lângă celălalt,
Dreptul de a face...
Obținem, pe rând, câte un act,
Încheiat prin real pact
Al omului cu el însuși..

Acest lemn ciobit,
Gârbovit, neprihănit,
Vântul bate, tăcerea se lasă...

Ne ascundem unul de celălalt
Dreptul de a obține...,
Hăituim pe rând o reală frântură,
Din șubreda făptură
A heleșteului izlaz...,
Alcătuim din cărămidă,
Înălțat pe un teren vast,
Impregnat în obraz,
Vântul bate, tăcerea se lasă...

Ne luptăm cu lumi paralele,
Și, ca o haină de piele,
Ignoranța ne posedă...,
Lăudată lagună a idolilor mei,
Forțată de zei,
Să nu aibă liniște niciodată...

Vântul bate
În mine, în noapte,
Tăcerea se lasă,
În zori, în a mea casă,
Prinsă acum între două lumi,
Legată cu ață,
Purtată în palme
De valuri străvechi...

Dorul nostru
Rătăcitor va fi,
Nemuritor în slava sa cerească,
Descifrând viața pământească,
Pace caută...
Vântul bate, tăcerea se lasă...

Lighioane cu patru picioare,
Cerului nu-i dau ascultare,
Ci doar asfințitului,
Când negrul răsare,
Învelind cu smoală
Multe hotare...

ETERN FEMININ...

Candelabru,
Tu suspini,
Răzbați inutil,
Ca o năpastă,
Un feminin
Pas de porumbiță...

Cu fața spre cer,
Tu transpiri melancolie...
Clepsidră,
Tu, făptură tăcută,
Cu piele zbârcită
Și viață lungă,
Suporți până-n ceasul de apoi
Tăcerea nisipului...,
Inspiri masculin,
Tu. Veșnic feminin...
Emoțiile te copleşesc,
Nu știi ce gândești
Și te trezești la realitate...
Este noapte
Și poate că dormi, Sau meditezi
Spre al nostru viitor,
În orizontul tău gol...
Acolo deștepti soarele,
Și păsările le transformi
În versuri luminoase...
Închide ușa gândului,
Liniște în minte...
Asculți doar cântecul
Unui corb bătrân,
Amintindu-ți de trecut...
Plăpândul spirit,
Copilăresc surâs,
Copil zburdalnic, ascuns
În negura timpului alb...,
Veșnic pus pe șotii,
Veșnic atașat,
Binecuvântat,
În suflet păstrat...

Încâlcite sunt zilele,
Ploaia le răcește,
Luna le-încălzește...
Adormi tu,
Miresmă plăcută,
Adormi acum,
Salcie mută!
Dragostea-i o amintire
Trecută, pustie,
Ce foc răscolește,
Iar inima ta luptă...

Zbori, tu, insulă sălbatică,
Zbori acum, în camera minții,
Acolo este lumea ta,
Acolo ești tu,
Acolo vei rămâne o stea...
Fecioară pură,
Făr' de sfială,

Adulmecii iubirea,
Înălți privirea
Spre inima ta,
Surprinsă și ea
De farmecul tău...
Nu există în lume
Fecioară mai pură,
Decât mama natură...
Domestic și sălbatic,
Trupul grosolan
Și formele netede,
Cu pleata-i verde
Și ochii cerului albastru,
Picurând spumă în valuri...

Voi putea să te cuprind,
Să te îmbrățișez?...
Tu, extaz nesfârșit,
Și agonie...,
Tu, etern feminin,
Inspiri masculin,
Căci anii ce vin
Sunt plini de pelin...

ÎN CURÂND...

Îmi aparține totul...

În curând,
Voi răstălmăci biblia...,
Păstrând acele rânduri făr' de înțeles,
Acele versuri făr' de sens...
Le voi arunca în apă, înroșind-o,
Încurcând undele sale palide,
Dezlegând plăcere, tăcere în salcie...
Îmi permit totul...

În curând,
Noaptea va lovi tăcerea
Cu a sa aripă ruptă...,
Vom desluși zgomotul din fum,
Fum al veacului nocturn...
Nu aștept priveghiul albastru,
Făurind un simplu astru,
Dimineața când păsările pleacă...
Îmi ascund trecutul...

În curând,
Voi renaște din centura zeilor,
În mușegai voi păstra viitorul,
Astupând ochii mei în decorul
Din colț; dureros nu mai sunt,
Ci curând voi înveseli lumea...,
Pictat în decor...

De curând,
Sunt rece și gol...,
Ploaia nu mai curge,
Nu se mai prelinge,
Fuge în altarul tăcut al ghețarului...
Sunt un păgân...,
Păgân voi trăi,
Purtând un semn,
Mă voi răzvrăti,

Cât de curând...
Dar acum culeg nectarul nopții,
Misterul ceții, esența vieții...

În curând,
Voi purcede în tăciune,
Voi făuri din el un cărbune,
Absorbând esențialul din lume...

ÎNTELEPCIUNI...

- *Sensul existenței și datoria fiecărui om este creația.* - **Mircea Eliade**
- *A fi liber înseamnă, înainte de toate, a fi responsabil față de ține însuși.* - **Mircea Eliade**
- *Inițierea este o moarte și orice moarte inteligent asumată poate echivala cu o inițiere.* - **Mircea Eliade**

Eliade

- *Moartea este un fenomen simplu în natură. Doar oamenii îl fac înspăimântător.* - **Marin Preda**
- *Omul superstițios se teme de orice: de uscat și de ape, de văzduh și de cer, de întuneric și lumina, de zgomot și liniște, el se teme chiar și de un vis.* - **Plutarh**
- *Există unele lucruri frumoase care păstrează mai multă strălucire când rămân imperfecte decât când sunt desăvârșite.* - **François De La Rochefoucauld**

François De La Rochefoucauld

- *Îți vine mai lesne să te arăți înțelept pentru alții decât pentru ține însuși.* - **François De La Rochefoucauld**
- *În prietenie, la fel că în dragoste, adesea te fac mai fericit lucrurile știute, decât cele pe care nu le cunoști.* - **François De La Rochefoucauld**
- *Mai degrabă îi iubim pe cei care ne urăsc, decât pe cei care ne iubesc mai mult decât vrem noi.* - **François De La Rochefoucauld**

François De La Rochefoucauld

- *Când vrei să uiți pe cineva, înseamnă că te gândești la el.* - **Jean De La Bruyere**
- *Nu-ți depăși niciodată drepturile, și ele vor deveni curând nelimitate.* - **Jean Jacques Rousseau**
- *Omul s-a născut liber și este pretutindeni în lanțuri.* - **Jean Jacques Rousseau**
- *La nimic nu ne decidem mai iute că la despărțirile pe veci.* - **Lawrence Sterne**
- *Numai cei curajoși știu să ierte.* - **Lawrence Sterne**
- *Însușirea e numită perseverență, când este folosită pentru o cauză bună, și încăpățânare, dacă e pusă în slujba unei cauze rele.* - **Lawrence Sterne**
- *Descoperim în cugetul nostru ceea ce ne ascund ceilalți și recunoaștem la alții ceea ce ascundem de proprii noștri ochi.* - **Luc De Clapier De Vauvenargues**
- *Lucrurile inutile pe care le știm sunt mai numeroase decât cele necesare pe care le ignorăm.* - **Luc De Clapier De Vauvenargues**

Luc De Clapier De Vauvenargues

- *Este mai ușor să spui lucruri noi, decât să le împaci pe acelea spuse mai-naintea ta.* - **Luc De Clapier De Vauvenargues**
- *A voi să dovedești că ai dreptate, ar însemna că poți să nu ai.* - **Pierre Augustin De Beaumarchais**
- *Făcându-i pe oameni să se ocupe de propriile lor interese, îi împiedicăm să vatăm interesele altora.* - **Pierre Augustin De Beaumarchais**
- *Învățătorii și profesorii nu formează indivizi, ci doar specii.* - **Georg Cristoph Lichtenberg**
- *Falsa modestie este un lucru mult mai nesuferit decât orice lăudăroșenie.* - **Georg Cristoph Lichtenberg**

Lichtenberg

- *Dragostea este ca bolile contagioase. Cu cât te temi mai mult de ea, cu atât ești mai expus.* - **Nicolas Sebastien Roch Chamfort**

Nicolas Sebastien Roch Chamfort

- *Poate că trebuie să fi simțit dragostea, pentru a cunoaște bine prietenia.* - **Nicolas Sebastien Roch Chamfort**
- *Gândirea îți aduce alinare pentru toate și oferă leac pentru orice. Dacă uneori vă face rău, cereți să vă dea leacul răului ce va făcut, și vi-l va da.* - **Nicolas Sebastien Roch Chamfort**
- *Ziua cea mai pierdută este cea în care n-ai râs.* - **Nicolas Sebastien Roch Chamfort**
- *Orice cuvânt rostit trezește sensul opus.* - **Johann Wolfgang Goethe**
- *Încearcă să-ți faci datoria și vei afla îndată cine ești.* - **Johann Wolfgang Goethe**

- *Adevăratul discipol învață să scoată necunoscutul din cunoscut, apropiindu-se de maestru.* -

Johann Wolfgang Goethe

● *Niciodată nu ne aflăm mai departe de țelul dorințelor noastre decât atunci când ne închipuim că l-am atins.* - **Johann Wolfgang Goethe**

● *Nu ne place să trăim cu oricine și nu putem trăi pentru oricine. Cel ce înțelege bine acest lucru va ști să-și prețuiască prietenii fără a-și uri sau prizoni dușmanii; căci nu există un avantaj mai mare decât să cunoști și să pătrunzi calitățile vrăjmașului. Aceasta îți asigură superioritatea decisivă asupra lui.* - **Johann Wolfgang Goethe**

● *Când ai dreptate cu 24 de ore mai devreme decât ceilalți oameni, treci drept lipsit de minte timp de 24 de ceasuri.* - **Rivarol**

● *Memoria e totdeauna la ordinele inimii.* - **Rivarol**

● *Când îți propui un tel, timpul, în loc să sporească, scade.* - **Rivarol**

● *Cea mai mare iluzie a omului este că timpul trece. Timpul este țărnul - noi trecem, și el pare că merge.* - **Rivarol**

● *Nici o pasăre nu are zbor prea înalt, dacă nu zboară cu aripi proprii.* - **William Blake**

● *Prietenul îmi spune ceea ce pot face; de la dușman învăț ce trebuie să fac.* - **Friedrich Schiller**

● *Lumea nu-ți poate dăruia ceea ce nu primește de la tine.* - **Friedrich Schiller**

● *Oamenii au făcut bunele purtări, și acum bunele purtări îi fac pe oameni.* - **George Gordon Byron**

● *Iubirea nu aduce nici un dar mai generos decât aripile sale.* - **George Gordon Byron**

● *Oamenii dobândesc cunoștințe proporțional cu curiozitatea lor.* - **Henry Beyle Stendhal**

● *Există oameni care, mânați de dorința de a cunoaște totul, uită să iubească.* - **Henry Beyle**

Stendhal

● *Obstacolele fac să se nască reflectarea.* - **Henry Beyle Stendhal**

● *Izolarea însumează pentru un om toate nenorocirile posibile.* - **Thomas Carlyle**

● *Îndoielii, de orice natură ar fi, îi poate pune capăt doar acțiunea.* - **Thomas Carlyle**

● *Înțelegerea nu înseamnă a dovedi și a găsi motivări, ci a cunoaște și a crede.* - **Thomas Carlyle**

● *Nici o măreție nu poate fi conștientă de ea însăși, altminteri este mărunță și nulă.* - **Thomas Carlyle**

● *Oamenii cu caracter puternic nu-și mărturisesc greșelile decât lor, în sine, și se pedepsesc singuri pentru ele.* - **Honor De Balzac**

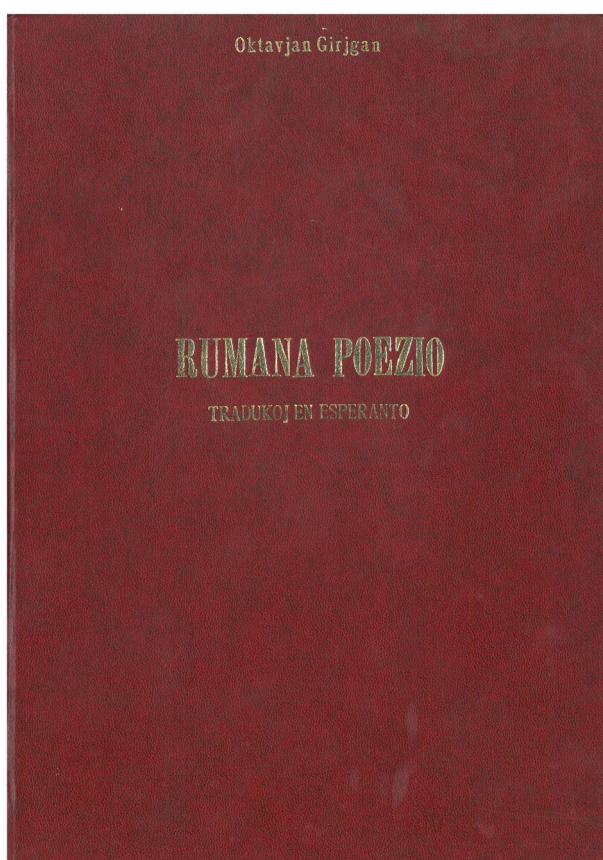
● *Cine se subestimează, nu e în stare să trăiască singur.* - **Honor De Balzac**

● *Cea mai mare durere și-o provoacă incertitudinea.* - **Alexandre Dumas-tatăl**

NOTE DE LECTURĂ

ANTOLOGIE DE POEZIE ROMÂNĂ
ÎN LIMBA ESPERANTO**- Ediție bibliofilă întocmită în anul 2004 de Octavian GIRIGAN -**

Conf. univ. dr. Gabriel I NĂSTASE

Nu cu mult timp în urmă, spre sfârșitul anului 2014, am intrat în posesia unei cărți de excepție, „Antologia de poezie română în limba esperanto”, sau astfel spus, „Rumana poezia tradukoj en esperanto”. Această bijuterie, unică în literatura română, întocmită de Octavian GIRIGAN, mi-a oferit-o cu împrumut „poetul elitelor” George CANACHE, cu rugămintea de-a scrie câteva rânduri de apreciere despre această fabuloasă carte.

Am citit-o, însă mi-a fost greu să creionez câteva cuvinte despre autor și carte, mai ales că o făcuse cu deosebită măiestrie și în cunoștință de cauză Marian VOCHIN, în „Cuvântul înainte” al cărții. Ca urmare, lăsând la o parte orice orgoliu nejustificat, am renunțat să scriu recenzia cărții prin prelucrarea textului scris de maestrul Marian VOCHIN și să-i prezint acestuia integral argumentele cu privire la limba esperanto și avantajele ei privind extinderea sferei de cunoaștere a realizărilor culturale ale tuturor popoarelor.

Cu acest prilej, profit de ocazie pentru a-i mulțumi poetului George CANACHE pentru încrederea pe care a avut-o când mi-a împrumutat această carte de o dimensiune impresionantă atât din punct de vedere al valorii conținutului, cât și ca mărime (are peste 1300 de pagini, pe un format al oglinzii paginii de 25x15,5 cm).

În această carte sunt prezentați în ordine alfabetică autorii și cele mai reprezentative poezii ale lor, după cum urmează¹:

Vasile Alecsandri (1818-1895) / Dimitrie Anghel (1872-1914) / Ion Arcaș (1932-2002) / Tudor Arghezi (1880-1967) / George Bacovia (1881-1957) / Ion Barbu (1895-1961) / Mihai Beniuc (1907-1988) / Lucian Blaga (1895-1961) / Ana Blandiana (n. 1942) / Geo Bogza (1908-1993) / Demostene Botez (1893-1973) / Marcel Bresleșu (1903-1966) / Constanța Buzea (n. 1941) / George Canache (n. 1952) / Ion Coroianu (1923-1986) / Virgil Cărianopol (1908-1984) / Nina Casian (1924-2014) / Mircea Cărtărescu (n. 1956) / Gabriel Cojocaru (n. 1962) / George Coșbuc (1866-1918) / Aron Cotruș (1891-1961) / Mariana Criș (n. 1956) / Constantin Cubleșan (n. 1939) / Traian Demetrescu (1866-1896) / Ovid Densușianu (1873-1938) / Mircea Bunesu

¹ NOTĂ: În prezentarea făcută de autorul cărții nu s-au făcut modificări privind data morții unora dintre scriitorii care nu mai sunt în viață, pentru a nu „mutila” autenticul “Listei”. Din nefericire la data la care am scris această recenzie, Octavian GIRIGAN, ca și alți scriitori din “Listă” nu mai sunt în viață.

(n. 1950) / Ștefan Augustin Doinaș (1922-2002) / Miha Dragomir (1919-1964) / Victor Eftimiu (1889-1972) / Mihai Eminescu (1850-1889) / Benjamin Fundoianu (1898-1944) / Ovidiu Girigan (n. 1954) / Octavian Goga (1881-1938) / Iulia Hașdeu (1869-1888) / Emil Isac (1866-1954) / Nicolae Labiș (1935-1956) / Alexandru Lungu (n. 1924) / Alexandru Macedonski (1854-1920) / Toma George Maiorescu (n. 1928)

Adrian Maniu (1891-1967) / Liviu Marian (1883-1924) / Ileana Mălăncioiu (n. 1940) / Veronica Micle (1850-1889) / Mircea Micu (n. 1937) / Ion Minulescu (1881-1944) / Ion Moțu (n. 1956) / Andrei Mureșanu (1816-1863) / Gellu Naum (1915-2001) / Iacob Negruzzi (1842-1932) / Adrian Păunescu (1943-2010) / Alexandru Philippide (1900-1979) / Ion Pillat (1891-1945) / George Popa (1912-1973) / Adrian Popescu (n. 1947) / George Ranetti (1875-1928) / Ion Heliade Rădulescu (1802-1872) / Mihai Săndulescu (1888-1916) / Marin Sorescu (1936-1997) / Eugeniu Speranția (1888-1972) / Radu Stanca (1920-1962) / Nichita Stănescu (1933-1983) / Petre Stoica (n. 1931) / Petre Strihan (1899-1990) / George Topârceanu (1886-1937) / Corneliu Vadim Tudor (n. 1949) / Victor Tulbure (n. 1925) / Tristan Tzara (1896-1963) / Ion Vinea (1895-1964) / Vasile Voiculescu (1884-1963)

Și, pentru a înțelege eforturile făcute de Octavian GIRIGAN, voi încheia scurta și modesta prezentare a cărții chiar cu începutul ei „Cuvânt înainte” a lui Marian VOCHIN:

De la început esperanto s-a vrut să fie o limbă prin care să se transmită și să fie cunoscute realizările culturale ale tuturor popoarelor. Grație limbii esperanto, numeroase capodopere literare aparținând limbilor „mici” au fost făcute cunoscute în lumea întreagă, însă această posibilitate n-a fost încă exploatată pe deplin. Avantajul cel mai mare constă în faptul că traducerea în esperanto sunt făcute de către persoane ale căror limbă maternă este cea a operei traduse și care, deci, pot să sesizeze toate nuanțele textului tradus. Limba esperanto este extrem de flexibilă din punct de vedere sintactic și poate imita trăsăturile specifice ale limbilor originale fără a-și distorsiona sau compromite propria ei natură, în timp ce limbile naționale tind să fie inflexibile din punct de vedere sintactic iar faptul că esperanto este foarte bogată în rime o face să fie un mediu foarte potrivit pentru traducerea fidelă a poeziei. Bineînțeles, există și traduceri proaste în esperanto, așa cum există în orice altă limbă. Dar suma reușitelor este impresionantă și esperantistul român, de exemplu, poate ajunge la o bună cunoaștere a literaturilor finlandeză, croată, bulgară, chineză, poloneză și maghiară – ca să numim câteva, alese la întâmplare, ceea ce nu este ușor de făcut pe alte căi. Conștienți de acest lucru, esperantiștii români au tradus din literatura română diverse lucrări pe care le-au publicat în reviste din țară și străinătate. Primele traduceri din literatura română au fost Peleşul de Carmen Sylva, apărut în „Rumana Gazeto Esperantiste nr.2/aprilie 1908, tradus de Toma Aburel și „Hora Unirii” de Vasile Alecsandri, apărută în esperantistul român nr.5/ianuarie-martie 1909, tradusă de dr. Gabriel ROBIN. În anul 1913, în antologia de traduceri din literatura universală „El parnaso de popoloj” redactată de Antoni GRABOWSKI în Varșovia apare și poezia „Rodica” de Vasile Alecsandri. De atunci și până astăzi s-au tradus numeroase lucrări din literatura română, unele fiind traduse de esperantiști din alte țări. Deși în alte țări au fost publicate antologii de literatură națională în esperanto (Angla antologio, Astrala antologio, Cina antologio, Franca antologio, Germana antologio, Hungara antologio, Itala antologio, Makedona antologio, etc.), în România nu a fost posibil acest lucru. Conștient de importanța realizării unei antologii de literatură română tradusă în esperanto, poetul Octavian GIRIGAN s-a hotărât să pună în practică acest deziderat. De la început el a vrut ca aceasta să fie o lucrare reprezentativă a traducerilor din literatura română. Aceasta presupune o activitate laborioasă de documentare, atât în țară cât și în străinătate. Din păcate nu toți scriitorii români reprezentativi au fost traduși în esperanto, prin urmare a trebuit el însuși să facă aceste traduceri. Alcătuiind „Antologia literaturii române în limba esperanto” Octavian Girigan vrea să extindă și să complinească, de se va putea, activitatea traducătorilor de limbă esperanto din literatura română. Scopul, pe care autorului îi place să îl mărturisească, este acela de a oferi o lucrare cu toți autorii români traduși în esperanto, cu fragmente sau o parte din opera lor, cât mai accesibil și funcțional, dezvoltând interesul tot mai larg pentru literatura română, privită în întregul ei. Momentul apariției unei asemenea lucrări, după „Rumana antologio” (scoasă la Zagreb în anul 1990 de „Internacia Kultura Servo” și care însuma 92 de pagini din autorii români), îl socotim potrivit. Antologia literaturii române tradusă în esperanto este prima și cea mai mare de acest fel, acum când în România reconsiderarea moștenirii culturale s-a produs atât printr-o serie întreagă de ediții din clasici – căci pe aceștia îi au în vedere și traducătorii mai întâi –, cât și prin studii dintre cele mai competente și mai complete. Fără îndoială, lucrări de acest gen au fost destul de greu să apară, lucrarea de față însumând munca tuturor traducătorilor esperantiști ce au tradus din literatura română aproape 100 de ani. Nu credem că în altă limbă acest record

al prezentei antologii va fi depășit prea curând, deși în ce ne privește, voim să ni se înscrie alături, în chipul cel mai eficace. Autorul antologiei s-a ferit de unele aridități factologice, pe care nu le disprețuiește, dar le socotește neinteresante în lucrare. Acestea, ca și aparatul bibliografic complicat, au fost înlăturate, ori, de la caz la caz, comprimate și simplificate cu subînțelesul că cei interesați vor consulta lucrări mai amănunțite. Evident, oricât de mult ar fi căutat Octavian Girigan să se păstreze între granițele unei obiectivități – pe care n-a vrut-o totuși prea didactică –, coloratura personală în expunere se va simți, nu atât în stil și în judecățile de valoare, cât mai ales în ceea ce privește spațiul acordat cutărui scriitor, curent literar sau operă.

Preferințele n-au fost dictate însă neapărat de temperamentul celui ce a întocmit antologia, ci, mai curând de cerințele unui cititor de literatură română tradusă în esperanto la care Octavian Girigan se gândește și încearcă să-i comunice aceste traduceri.

Cele spuse mai sus nu vor să preîntâmpine eventualele obiecții ce s-ar putea aduce lucrării, s-o sustragă, cumva, ochiului cititorului cunoscător de limbă esperanto și amator de literatură română. Dimpotrivă, cititorii se vor putea pronunța asupra ei în dublu sens: în acela al justeței, cât și în acela al intențiilor instructive puse în carte. De altminteri, cine cunoaște bine lucrul își va da seama numaidecât că Octavian Girigan a făcut o operă de popularizare numai până la un anumit punct și nu a abdicat decât în câteva cazuri de la exigența obișnuită în asemenea lucrări. Gândul autorului lucrării este că problemele unei Antologii de literatură română tradusă în esperanto pot și trebuie explicate în strânsă legătură cu traducătorii și traduceriile, fără prea multă paradă de erudiție, cu o necesară – în acest caz – ușoară subminare a mitului cititorului atunci când acesta amenință să devină o prejudecată. Despre câți cititori de limbă esperanto sunt, autorul nu-și face probleme: frumusețea și ușurința cu care aceasta se învață cresc în permanență atuurile ei și ea este o fereastră cu literatura română deschisă spre lume. Structura după criteriul alfabetic al scriitorilor (la literatura scrisă) și al lucrărilor (la literatura populară), antologia prezintă nu numai textele selectate din traduceriile apărute, dar și informații privind lucrările traduse (lucrarea, traducătorul, data și locul apariției) care nu apar în antologie. Pentru esperantiștii români, autorul antologiei a pus și titlul (în paranteză, unde e cazul) traducerilor în românește. La fiecare scriitor apar date biografice fundamentale și o serie de referințe bibliografice privind activitatea literară a acestuia, semnătura și o fotografie sau portret-schiță ale autorului respectiv. Autorii mai puțin cunoscuți, traduși în esperanto, la care lipsesc informațiile despre ei, au fost doar menționați. Însușind peste 1300 de pagini de literatură română tradusă în esperanto, lucrarea se prezintă într-o formă grafică excepțională, care denotă o prezentare plastică caracteristică unui poet pasionat de bibliofilie.

În propriile sale traduceri, apar nume noi de scriitori cunoscuți: Ion Barbu, Ion Vineanu, Benjamin Fundoianu, Iulia Hașdeu, Marin Preda, Veronica Micle, Mircea Cărtărescu, Constanța Buzea, George Popa și mulți alții. În antologie apare și Octavian Girigan cu traduceriile din poezia sa de Mina-Gabriela Dumitru și Marian Vochin, cu o prezentare de Leonida Lari. Sunt prezente și lucrări de artă (pictură și desene) din autori români și străini cunoscuți, trecute într-un Tabel al ilustrațiilor la sfârșitul lucrării.

Rumana antologio a fost scoasă într-un număr mic de exemplare în Ediție Bibliofilă pentru uzul autorului, numerotate de la 1 la 50, cu planșe color, evidențiate la începutul lucrării, pentru fiecare număr. Octavian Girigan consideră ediția bibliofilă o ediție de lucru pentru eventualele sugestii și corecturi în așteptarea unei ediții de masă. Lucrarea mai conține și un tabel cu indice de nume, unde este trecut fiecare autor din lucrare. La litera C s-a trecut K, iar la K nu figurează nimic (existând doar un singur nume Kulika, trecut și acesta la C, cu K). Există și nume nemodificate în esperanto, acolo unde s-a considerat necesar. La Vasile Alecsandri s-a trecut Aleksandri, iar în unele cazuri la „Alexandru”: Alecsandru și Aleksandru.

Unele nume s-au trecut și cu litere neexistând în esperanto (acolo unde a fost cazul). Unde autorul nu a avut date certe nu a pus (a se vedea la Eugen Relgis anul morții și Petre Strihan, Maria Popescu și încă câteva exemple). De-a lungul anilor, în România s-au mai făcut încercări de a alcătui o antologie a literaturii române în esperanto, dar acestea nu s-au finalizat din diferite motive. Unul dintre cele mai importante este acela al efortului financiar pentru o asemenea lucrare.

Prin această antologie, răspândită în lume, vom putea să arătăm că literatura română nu este cu nimic mai prejos față de literaturile altor popoare. Cititorii esperantiști din toate țările pot astfel să cunoască lucrările reprezentative ale scriitorilor români, pe care pot, la rândul lor, să le traducă în limbile naționale.

Pentru a alcătui această antologie, care presupune o muncă titanică de documentare în diverse biblioteci din țară și străinătate, de selectare a lucrărilor reprezentative traduse, de a traduce în esperanto scriitorii

români reprezentativi, poetul Octavian GIRIGAN s-a hotărât să-și lase deoparte volumele sale de poezii – avea vreo cinci în pregătire –, publicând până acum: „Cireș în visare”, „Socotind pe degete caii”, „Horă de vrăjitoare”, „O, Sighișoară din mine”, „Poemele Sighișoarei”, „Țipăt pe florile vântului” și două frumoase monografii istorice: „Feldru, un drept la nemurire” și „Locus valahicus Varare * Salve Romuli parva nepos!”.

Din acest motiv, demersul lui Octavian Girigan ni se pare merituos și lăudabil.

București, 15 ianuarie 2015

“FILMUL DOCUMENTAR. DESPRE DOCUMENTAR... ÎNCĂ CEVA ÎN PLUS” (autor Laurențiu DAMIAN)

Conf. univ. dr. Gabriel I. NĂSTASE

În anul 2003, la editura TEHNICĂ din București a apărut cartea „Filmul documentar. Despre documentar ... încă ceva în plus”

Autorul cărții, Laurențiu DAMIAN, o personalitate marcantă a cinematografiei contemporane române, surprinde cu talent și profesionalism, în cele mai rafinate detalii, istoria filmului documentar.

Analiza filmului documentar pe care o face Laurențiu DAMIAN este lucidă, fără patimă și cu mult spirit analitic. Citind cartea, fără a fi un profesionist în domeniu, dar un „consumator” de frumos, de spectaculos, inclusiv de film documentar, am remarcat efortul titanic al inimosului și profesionistului Laurențiu DAMIAN, în redactarea acestei cărți de referință pentru cinematografie.

Maestrul Laurențiu DAMIAN face analiza filmului documentar, „feliind” istoria acestuia cu multă precizie și măiestrie, ca un adevărat „MasterChef”.

Despre viața și preocupările lui Laurențiu DAMIAN au curs râuri de cerneală, scrise de profesioniști ai genului, critici de artă, inclusiv actori.

Întrucât am fost și am rămas un fan al doamnei Manuela Cernat (critic și istoric de film), voi prezenta părerea acesteia despre activitatea profesională a lui Laurențiu DAMIAN.

„Laurențiu Damian se numără printre personalitățile marcante ale cinematografiei contemporane române. Impunătoarea lui lucrare, extrem de personală și totuși riguros construită și articulată, ni-l descoperă pe temperamentalul cineast în postura de fin și echilibrat exeget. Mai presus de orice, această carte se cuvine privită ca o profesiune de credință a unui autentic artist, îndrăgostit cu pasiune de filmul documentar.”

Etapele de analiză ale istoriei filmului documentar sunt parcurse de Laurențiu DAMIAN în nouă capitole.

■ **Capitolul I. De la documentarul tradițional la documentarul istoric. Repere istorice mondiale (pag.13-36).** Autorul face o incursiune profundă și laborioasă în istoria filmului documentar ca „artă și știință”, invocând perioadele tumultuoase și greutățile prin care creatorii acestui gen de artă cinematografică au trecut.

Sunt menționați cu admirație și respect pionierii români care au creat filmul documentar ca „realitate și ficțiune”. Nu sunt evitați, ci, dimpotrivă, sunt elogiați după meritele lor și „monștri sacri” ai acestui gen de artă cinematografică.

În 1964, în urma unui referendum organizat la Festivalul de film de la Mannheim, 80 de critici istorici din

intreaga lume au decis că cel mai bun film documentar al tuturor timpurilor este *Nanook of the North* (de Robert Joseph Flaherty, 1922).

Alte filme de referință pe care le menționează autorul în acest capitol sunt: *Omul cu aparatul de filmat* (de Dziga Vertov, 1929), *Trei cântece despre Lenin* (de Dziga Vertov, 1934); **Pescadoare** (de John Grierson, considerat de altfel, părintele filmului documentar britanic, 1929); **Noapte și ceață** (de Alain Resnais, 1956; despre acest film, Francois Truffaut spunea că este cel mai mare film făcut vreodată), **Lumea merge înainte** (de Pierre Perault și Michel Brault, 1963).

■ **Capitolul II Mari documentariști români (Generația '60)**, (pag.37-60). Se invocă asigurarea cadrului instituționalizat (Studioul „Alexandru Sahia” înființat în 1950) care a permis o explozie a filmului documentar românesc, începând cu anii '60.

Înainte de 1950 au fost și alte momente premergătoare dezvoltării filmului documentar românesc :

1. Actul de naștere al documentarului românesc: la numai cinci luni de la prima reprezentare cinematografică intrată în istorie, cea de la Paris, din decembrie 1895 (Lumiere), un ciclu de *Vederi românești* filmate de operatorul Paul Menu este proiectat în 28 iulie 1897. „*Vederile*” cuprind imagini reprezentând *Târgul de la Moși*, *Inundațiile de la Galați*, *Vasele flotei de pe Dunăre*, *Exercițiile marinei terestre*, *Terasa cafenelei Capșa* și *Defilarea militară*.

2. 1935 – în cadrul “*Indro-filmului*” (Industria Română de Filme) sunt realizate primele jurnale sonore românești.

3. 1936 – ia ființă *Serviciul Cinematografic*, care ulterior devine *Oficiul Național Cinematografic* (O.N.C.). Până la 1 iulie 1940 au fost realizate 73 de ediții ale jurnalelor O.N.C., printre alții de către Paul Călinescu, Anton Belici, Ovidiu Lupu, Vasile Gociu, Wilfried Ott, Alexandru Simionov, Iosif Bertok, Eftimie Vasilescu, iar după 1940 de Ovidiu Gologan, Ion Cosma, Constantin Dembinski.

Filmul documentar sau de scurt-metraj avea să se dezvolte de la an la an.

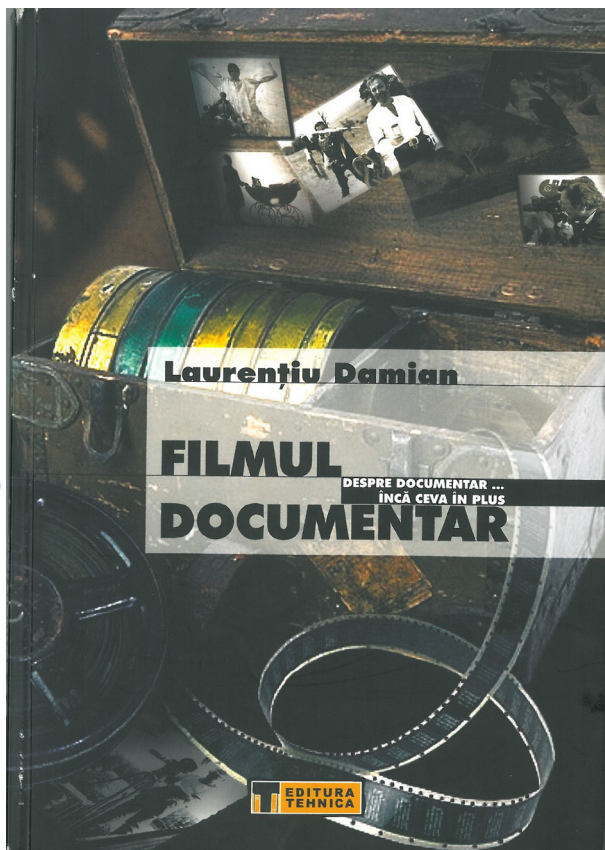
În acest capitol sunt prezentate nume ilustre ale creatorilor de film documentar românesc. Printre aceștia a-și menționa pe Paul Călinescu, pionier al cinematografului românesc. Filmul său “*Țara Moșilor*” premiat în 1938 la Festivalul de la Veneția, se numără printre cele mai bune documentare românești realizate de-a lungul timpului.

■ **Capitolul III Personalități și stiluri în anii '60) în filmul documentar românesc, (pag.61-106)**

În anii '60, s-a realizat o școală de film documentar, reprezentată din punct de vedere instituțional de Studioul “Alexandru Sahia”. În cadrul acestui studiou, care avea trei grupe de creație (pentru documentar artistic și documentar științific) și un plan de producție, domnea o atmosferă de studiu, de creație și de respect pentru filmul documentar. Au fost perioade pline de frământări, de realizări, de împliniri, dar și neajunsuri în realizarea, aprobarea și difuzarea filmelor documentare.

Printre cei care au trudit pentru filmul documentar, autorul îi invocă cu nostalgie și respect pe: Mirel Holban, Slavomir Popovici, Nina Behar, Mircea Săucan, Paula și Doru Segal, Jean Petrovici, Gabriel Barta, Virgil Calotescu, Dona Barta, Ion Bostan, Sergiu Nicolaescu ș.a.

Printre filmele și creatorii acestora pe care le prezintă autorul cărții, Laurențiu DAMIAN, merită a fi menționate: **Cântecele renașterii** (1969) de Mirel Ilieșiu (acesta a primit Marele Premiu “Palme d’or” la Cannes în 1969; **Stuf**, o capodoperă semnată de regizorul Titus Mesaroș și William Goldgraber în 1966; **Craiova văzută din car** (de Titus Mesaroș, 1975). Despre Titus Mesaros, maestrul Laurențiu DAMIAN avea

să-și exprime cele mai elogioase aprecieri – “a fost unul dintre cei mai importanți regizori documentariști de la noi, cu premii importante naționale și internaționale, abordând cu aceeași fantezie creatoare de la documentarul-anchetă, la poemul cinematografic, eseu și chiar fabulă”- pag. 94); **Cazul D** (de Alexandru Boiangiu și Mihai Stoian, 1966); A cui a fost vina? (de Florica Holban, 1965); Copii, iar copii (de Florica Holban, 1966); Unde **ne jucăm**, copii? (de Florica Holban, 1968); Mi-a spus o vecină (de Florica Holban, 1970). Devenind regizor, Florica Holban, la început, prima femeie operator din Sahia Film, a revoluționat filmul anchetă (pag.99); Marile emoții (de Doru Segall, 1965). În timp, cuplul Paula și Doru Segall avea să devină celebru în filmul documentar, cu 20 de premii naționale și internaționale. Au realizat de la documentarul-anchetă la poem, eseu, reportaj, fabulă (pag.99); Gara (de Gabriel Bart, 1966); Floarea apelor (1982), Sensibilitatea plantelor (1983), Bobul de grâu (de Mircea Popescu, 1988). Regizorul Mircea a fost una dintre personalitățile proeminente ale documentarului științific - 190 de documentare (pag.100); Delta Dunării-Sanctuarul Naturii (de Ion Bostan, 13 episoade; Sub aripa vulturului (de Ion Bostan, 1964); Romante aspre (de Slavomir Popovici, 1965).

■ **Capitolul IV - Apa ca un bivol negru – manifestul unei promoții sau definirea unei generații?** (pag. 107 - 128)

Generația de documentariști a anilor '70 este reprezentată de patru nume importante: Constantin Vaeni, Nicolae Cabel, Ada Pistiner și Felicia Cernăianu. Niciunul dintre ei nu se regăsește în echipa care a realizat documentarul de lung metraj “**Apa ca un bivol negru**” din timpul inundațiilor din România anulului 1970. despre acest film antologic, criticul de film George Littera avea să afirme că este “o experiență singulară”.

Filmul documentar “**Apa ca un bivol negru**” (1971) a fost realizat de un grup de tineri cineasți (Dan Pița, Mircea Veroiu, Stere Gulea, Andrei Cătălin Băleanu, Petre Bokor, Roxana Pană-redactor) pornind de la inundațiile din acel an, “cu toate implicațiile dramatice ale aceluia eveniment sinistru” (pag.120).

Anii '70 și '80 aveau să fie cei mai reprezentativi pentru filmul documentar. Au fost creații și creatori care au rămas în conștiința consumatorilor de film documentar și în istoria acestuia:

Apoi s-a născut orașul (de Constantin Vaeni, 1972); **Și** (de Ada Pistiner, 1978); **Victor Iliu** (de Nicolae Cabel, 1972); **Acești oameni** (de Felicia Cernăianu, 1974); **În marea trecere** (de Mirel Ilișiu, 1972); **Aproape totul despre grâu** (de Constantin Vaeni, 1979); **Un cămin cultural** (de Titus Mesaroș, 1977); **Examine** (de Paula și Doru Segall, 1976); **Craiova văzută din car** (de Titus Mesaroș, 1975); **Mi-a spus o vecină** (de Florica Holban, 1971); **V-aș ruga dacă se poate** (de Tereza Barta, 1978); **Izvoare vii de teatru popular** (de Adrian Istrăescu-Lener, 1979); **Porumbeii și fanfara** (de Jean Petrovici, 1973); **Strânsul nepoatelor** (de Paula Popescu-Doreanu, 1973); **Noaptea bărbaților** (de Alexandru Boiangiu, 1972); **Singur printre pelicani** (de Ion Bostan, 1970); **Diatome, bijuterii ale naturii** (de Dona Barta, 1976); **Liceenii** (de Paula și Doru Segall, 1978).

■ **Capitolul V - Anii '80 în filmul documentar românesc (pag.129-148)**

Anii '80 au fost paradoxali pentru filmul artistic românesc, în sensul că performanțele artistice de vârf au “scăpat” de ideologia de partid și de stat precum și de cenzură. Anii '80 au fost propice infuziei de tinerețe, a exprimării noilor soiuri în Sahia, respectiv, a tinerilor cineasți, scenariști, regizori, producători. Tinerii creatori au crescut profesional lângă maeștri lor, cineasți consacrați, monștrii sacri ai cinematografeiei.

În acest sens, Laurențiu DAMIAN prezintă un top al anilor '80 al creațiilor remarcabile acelei perioade: **Ioane**, cum este la **construcții**? (de de Sabina Pop, 1983); Seraliștii (de Copel Moscu, 1982; premiul ACIN-Asociația Cineaștilor, 1982); Dacă n-ar fi dragoste (de Ioana Holban, 1983. Ioana Holban era fiica celebrilor Paul și Florica Holban); Vară scurtă (de Tereza Barta, 1986); Caii de dimineață (de Nicolae Cabel, 1986); Crochiu Irimescu (de Mircea Bunesu, 1989) ș.a.

■ **Capitolul VI - Elementele de documentar în filmul de ficțiune românesc (pag.149-196)**

În acest capitol, Laurențiu DAMIAN abordează tema cinematografului ca pe un amestec de realitate și iluzie, cu alte cuvinte, o abordare comparativă între filmul de ficțiune și filmul documentar. În acest sens, el prezintă ca argument acele creații cinematografice care fac obiectul acestui capitol, respectiv al relației documentar-ficțiune. Dintre numeroasele exemple pe care le invocă Laurențiu DAMIAN, voi enumera câteva dintre acestea: **Duminică la ora 6** (de Lucian Pintilie, 1965); **100 de lei** (de Mircea Săucan, 1973); **Camera albă** (de Virgil Calotescu, 1965); **Buletin de București** (de Virgil Calotescu, 1982); **Reconstituirea** (de

Lucian Pintilie, 1969); **Gioconda fără surâs** (de Malvina Urșianu, 1967); Trecătoarele iubiri (de Malvina Urșianu, 1974); **O lumină la etajul X** (de Malvina Urșianu, 1984); Răutăciosul adolescent (de Gheorghe Vitanidis, 1969); Facerea lumii (de Gheorghe Vitanidis, 1971); Drum în penumbră (de Lucian Bratu, 1972); Ilustrate cu flori de câmp (de Andrei Blaier, 1974); Cursa (de Mircea Danieluc, 1975); Croaziera (de Mircea Danieluc, 1981); Acțiunea autobuzul (de Virgil Calotescu, 1972); Gustul și culoarea fericirii (de Felicia Cernoianu, 1978); Probă de microfon (de Mircea Danieluc, 1980); Stop cadru la masă (de Ada Pistiner, 1980); Promisiuni (de Elisabeta Bostan, 1985); Ana și hoțul (de Virgil Calotescu, 1981); Destinația Mahmudia (de Alexandru Boiangiu, 1981); Imposibila iubire (de Constantin Vaeni, 1983); Iacob (de Mircea Danieluc, 1987).

De asemenea, tot în acest capitol, Laurențiu DAMIAN încearcă și reușește să prezinte filmul istoric românesc între document și atracționism, menționând cele mai reprezentative creații cinematografice: Tudor (de Lucian Bratu, 1962); Mihai Viteazul (de Sergiu Nicolaescu, 1970); Cantemir (de Gheorghe Vitanidis, 1975); Buzduganul cu trei peceți (de Constantin Vaeni, 1977); Burebista (de Gheorghe Vitanidis, 1980); Întoarcerea lui Vodă Lăpușneanu (de Malvina Urșianu, 1980); Mircea (de Sergiu Nicolaescu, 1988); Horea (de Mircea Mureșan, 1984).

În ceea ce privește eseuul cinematografic, autorul evidențiază creațiile cinematografice ale genului, printre care: Anotimpuri (de Savel Stiopul, 1963); Canarul și viscolul (de Manole Marcus, 1969); Meandre (de Mircea Săucan, 1966); Hyperion (de Mircea Veroiu, 1975); Nunta de piatră (de Dan Pița, 1971); Zidul (de Iosif Demian, 1974).

■ Capitolul VII - Jurnalul liber și documentarul anilor '90 (pag.197-218)

În acest capitol, ca urmare a evenimentelor din decembrie '89 și sfârșitului dictaturii, sunt abordate sub imboldul entuziasmului ajuns la paroxism, creațiile cinematografice marcate de acest moment de răscruce al istoriei României.

Printre cele mai semnificative creații cinematografice ale acelei perioade tumultuoase de descătușare din punct de vedere al constrângerii actului de creație, sunt menționate următoarele: **Timișoara-decembrie 1989** (de Ovidiu Bose Paștina, 1991); **Piața Universității-România** (de Stere Gulea, 1991); **Unde la soare e frig** (de Bogdan Dumitrescu, 1990); **Polul Sud** (de Radu Nicoară, 1991); **Balanța** (de Lucian Pintilie, 1991); **Vulpe vânător** (de Stere Gulea, 1991); **Această lehamite** (de Mircea Danieluc, 1993); **Cel mai iubit dintre pământeni** (Șerban Marinescu, 1992); **E pericoloso sporgersi** (de Nae Caramfil, 1992); **Pepe și Fifi** (de Dan Pița, 1993).

■ Capitolul VIII - Despre documentar...încă ceva în plus (pag.219-234)

Autorul cărții, Laurențiu DAMIAN marcat de nostalgia filmului documentar, revine la el "nu ca la o primă dragoste, ci ca la o primă necesitate"

■ Capitolul IX - Et in Arcadia ego (pag.235-247)

În acest ultim capitol, Laurențiu DAMIAN se prezintă pe sine, încercând să fie cât se poate de obiectiv și modest în raport cu preocupările și eforturile sale în domeniul creației cinematografice. Autorul cărții își prezintă activitatea profesională, încercând să evite stilul autobiografiei rigide, specifice epocii cu "limbaj de lemn". Ca orice truditor, Laurențiu DAMIAN este conștient de valoarea sa profesională și, ca urmare, încearcă să prezinte cu obiectivitate traseul profesional pe care l-a avut, cu bune și cu rele, între două epoci total diferite. Fiecare dintre epoci i-a oferit într-o măsură mai mare sau mai mică satisfacție în cariera sa de creator, unde talentul și munca asiduă sunt calități care te fac remarcat și recunoscut de alți profesioniști din domeniu. Activitatea lui Laurențiu DAMIAN include preocupări diverse: filme documentare, filme de ficțiune, activitate publicistică ș.a., demonstrând o vastă cultură generală și cinematografică, un spirit viu, flexibil, capabil de-a găsi soluții la cele mai diverse și complicate probleme ale vieții..., ale cărei provocări, deseori, i-au făcut nopțile albe.

21.11.2014

„IMAGINEA: O INCURSIUNE ÎN ESTETICĂ”, (autor Mircea BUNESCU)

Conf. univ. dr. Gabriel I. NĂSTASE

Mircea BUNESCU (n. 05.05.1950-București)

Creator de imagine, scenarist, regizor, producător, doctor în Cinematografie și Media, este autorul a numeroase emisiuni de televiziune (reportaje, jurnale, divertisment, talk-show), filme documentare etc.

Analist subtil al conceptului media, a consiliat înființarea noilor posturi de televiziune după 1989. A obținut numeroase premii interne și internaționale pentru film documentar. Talentul, dăruirea și profesionalismul său au fost răsplătite cu Ordinul „Serviciul Credincios la Rang de Cavaler” în anul 2000.

A obținut premiul UCIN pentru carte de specialitate în anul 2010. Predă „Arta imaginii de film și televiziune” la Universitatea Media și la Universitatea Hyperion, București.

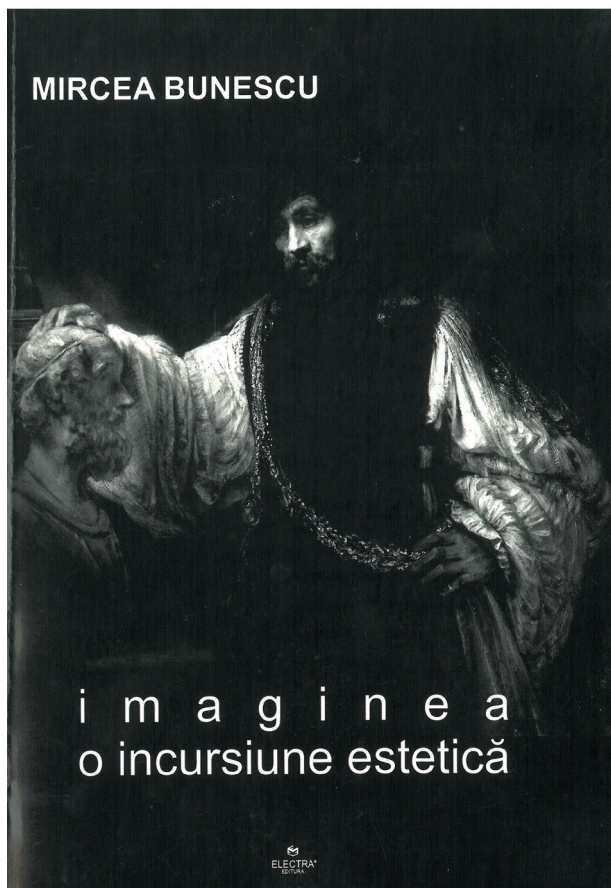
Cartea „Imaginea: o incursiune în estetică” (editura ELECTRA, București, 2012), prefăcută de acad. Răzvan Theodorescu, este structurată pe șase capitole (Resursele creative ale filmului și televiziunii; Telemediafilm și canoanele estetice; Configurarea imaginii în spațiul virtual; Temă și mesaj în compoziția imaginii; Spectacolul vizual; Documentarul în oglindă) și vizează în principal o prezentare succintă a ceea ce înseamnă lumea imaginii ca pe una dintre multele și sublimele minuni ale lumii.

Argumentul pe care-l invocă autorul cărții, dr. Mircea BUNESCU, este unul de forță, care vine în sprijinul necontestat al imaginii, al investigării unei noi dimensiuni estetice a imaginii:

„Imaginea este prin definiție un reflex al vieții și al morții. Simultan ea remodelează o stare a ființelor și a lucrurilor, a bucuriilor și a tristeților existențiale, a slăbiciunilor și a forțelor ce emană din noi și mai apoi a luminilor și a umbrelor ce ne mângâie conturul efemer. Ea, imaginea, este singurul nostru <document> de identitate, un <reflex> sincer al formei și culorii adevărului prins între oglinzi paralele, multiplicat și deformat la infinit”.

+ Capitolul I. Resursele creative ale filmului și televiziunii (pag.23-54)

În acest capitol, autorul cărții, cunoscutul om de imagine, operator și regizor, Mircea BUNESCU, consideră cinematograful un ecran al fotografiei, iar demersurile pe care le-au făcut diverși realizatori ai fil-

mului și televiziunii, au vizat în principal resursele creative. Cu acest prilej, sunt invocate personalități care au avut preocupări în abordarea teoretică și practică a studiului cinematografiei și televiziunii.

În studiul Retorica imaginii, Roland Barthes demonstrează că imaginea este un sistem pe două niveluri pe care le percepem simultan: nivelul denotației și cel al conotației.

În lucrarea Structura absentă, semiologul Umberto Eco afirmă că nivelul nostru de înțelegere parcurge trei stadii: iconic, compozit și tropic, „*subliniindu-se faptul că noi suntem mereu atenți la conotația unui mesaj, încărcătura sa metaforică, pragul-conținut.*”

Analiza lui Umberto Eco merge până la a respinge analogismul și similitudinea înțelese mecanicist. El consideră că simbolurile vizuale sunt componenta limbajului cultural codificat, ele transcriind, după un model închis, anumite condiții ale experienței. Ulterior, în Tratatul de semiotică generală, atenționează asupra capacităților reduse de semnificare ale imaginii.

Producțiile cinematografice: Du-te și vezi (al lui Elem Klimov), Avocatul diavolului (al lui Taylor Hackford), O logodnă foarte lungă (al lui Jean Pierre Jeunet), Născuți asasini (al lui Oliver Stone), Thelma și Louise (al lui Ridley Scott) ș.a. vor evidenția apologia imaginii prin poetica și limbajul cinematografic.

+ Capitolul II. Telemediafilm și canoanele estetice (pag. 55-110)

După un scurt istoric al culturii media și a impactului acesteia asupra consumatorilor de artă cinematografică, autorul cărții se oprește în prezent, la tehnica 3D, invocând pentru viitor holograma.

În viziunea maestrului Mircea BUNESCU, un merit esențial al prezentului cât și al viitorului cinematografiei îl are tehnologia IT.

+ Capitolul III. Configurarea imaginii în spațiul virtual (pag. 111-163)

Autorul cărții, Mircea BUNESCU, tratează subiectul acestui capitol pornind de la statutul imaginii ca expresie esențială a ceea ce înseamnă cinematografia.

Evoluția în timp a cinematografului a fost în permanență o armonizare a artei cu tehnologia imaginii de film și televiziunea pentru a promova faptul cultural autentic și nu pseudocultura. Cu alte cuvinte, Mircea BUNESCU introduce un nou concept, respectiv acela al inteligenței imaginii. În acest sens, este invocat unul dintre pionierii cinematografului, Louis Lumiere care afirma: „*Munca mea s-a îndreptat către cercetarea științifică. Nu m-am lăsat prins de ceea ce s-a numit producție.*”

Orice creator de film insistă asupra unor aspecte care țin seama de „cuplajul” artă-tehnologie: filtrul ca „traducere” a imaginii; rolul filtrului în „starea” portretului; efecte speciale în crearea imaginii; funcția estetică a filtrului; tehnicile computerizate.

+ Capitolul IV. Temă și mesaj în compoziția imaginii (pag. 165-207)

În concepția maestrului Mircea BUNESCU, orice film, indiferent de tehnica lui de difuzare (cinematograf, televiziune) este citit în diferite ipostaze (paralelisme) în funcție de capacitatea de percepție a fiecăruia care nu exclude existența unui nivel de educație și instrucție.

Imaginea în acest sens poate fi de consum, publicitară, iar forța impactului ei se adresează consumatorului aflat în diferite ipostaze de viață personală și profesională. Un rol important pe care îl acordă autorul acestui capitol, vizează forța și tipologia (știri, filme, reality show) imaginii televizate, inclusiv limbajul vizual al promo-urilor (lumina, culoarea, forma ș.a.)

+ Capitolul V. Spectacolul vizual (pag. 209-233)

Profesorul Mircea BUNESCU prezintă tematica acestui capitol invocând pentru început inspirația greacă, respectiv arena ca spațiu magic, teoriile simbologice și poetica - o ecuație estetică și finalizând cu acele concepții contemporane care conferă o altă dimensiune de abordare a artei cinematografice, respectiv: Omul - polarizarea luminii, comunicarea ca excitant estetic și aureola înțelegerii.

În film, contează și sensul reprezentării, respectiv formarea informației, egocentrismul - cerc, pătrat, triunghi, curgerea în imagine.

+ Capitolul VI. Documentarul în oglindă (pag. 235-264)

Maestrul Mircea BUNESCU îl aprobă pe Baudelaire atunci când acesta afirmă că el crede în natură și numai în natură, iar arta nu este decât reproducerea exactă, fidelă a naturii.

Ca urmare, încă de la începuturile sale, documentarul a avut un impact deosebit asupra spectatorului. Filmul documentar, ca și alte genuri de film, a suferit de-a lungul timpului nenumărate modificări, atât în stilul de expunere, cât și în viziunea plastică sau stilistică.

Filmul documentar a evoluat trecând prin furcile caudine ale artei, tehnologiei și percepției publicului.

În cele șase capitole autorul monumentalei cărți își susține considerațiile teoretice invocând titluri de film și autori români și străini ale acestora, ca repere ale artei și culturii cinematografice.

Despre dimensiunea personalității acestui strălucit truditor al artei cinematografice și-au spus părerea următorii:

„Versat director de imagine, regizor și „taur de mai”, Mircea Bunescu a colaborat de-a lungul anilor cu documentariști importanți precum Mirel Ilieșiu, Ovidiu Paștina, Laurențiu Damian, Felicia Cernăianu (o capodoperă imagistică fiind, de pildă, filmul acesteia din urmă Maria lu' Pascu) sau și-a regizat singur propriile filmări. El este, totodată, un înzestrat teoretician al plasticii cinematografice, după cum dovedesc și personalele sale analize din acest substanțial și captivant volum în care sunt cercetate înseși esențe ale artei a șaptea”.

Călin Căliman

„Suntem absolut convinși că ideea acestei cărți scrise de un reputat cineast va trezi multe și necesare discuții despre rolul imaginii în societatea românească încă neașezată valoric, încă bâjbâind să-și găsească o cadență democratică”.

Vasile Morar

*„Direcționată către o hermeneutică a noului val ce configurează tendințele din sfera vizualului, lucrarea regizorului Mircea Bunescu semnalează, atenționează și oferă actualele repere perceptive. Adevărat îndrumar de percepție vizuală, necesar oricărui creator din domeniul Artelor Imaginii de Film și Televiziune, **Imaginea: o incursiune estetică** adună și desfășoară într-o succesiune atent aleasă arii informaționale al căror conținut estetic, tehnic și aplicativ se anunță a fi deosebit de valoros”.*

Sabina Ivașcu

„Este un truism faptul că filmul înseamnă imagine. După cum nu este deloc exagerat să afirmăm că această sursă de limbaj pentru arta, a 7-a, nu și-a epuizat secretele, misterele ce privesc condiția de ochi analitic al realității și privire suprarrealistă asupra efemerului cotidian.

Profesorul Mircea Bunescu, regizor și autor de imagine a peste o sută de titluri de film, ne proiectează într-o fascinantă odisee a căutării semnificațiilor imaginii, din cele mai vechi timpuri până azi. Aparent doar oximoronic, cinematograful a fost inaugurat cu zeci de mii de ani în urmă de paleo-artiștii cavernelelor. Mișcarea nu se putea naște decât cu explozia industrială. Încărcat de filozofie și istorie, volumul pe care îl țineți în mână vă poate deschide uși minunate pentru lecția privirii. ...Nu o ratați!”.

Călin Stănculescu

București
21.11.2014

ALBUM

CRESTE, PLAIURI ȘI FLORI Imagini din inima pietrei

Foto: Gheorghe VĂDUVA și Lucian PAȘCA

Foto: Lucian Pașca
Școala de Munte

Foto: Gheorghe Văduva

Foto: Gheorghe Văduva

Foto: Lucian Pașca
Școala de Munte

Foto: Gh. Văduva

**Foto: Lucian Pașca
Școala de Munte**

**Foto: Lucian Pașca
Școala de Munte**

Foto: Gh. Văduva

Foto: Gh. Văduva

**Foto: Lucian Pașca
Școala de Munte**

Foto: Gh. Văduva

Foto: Gh. Văduva

Foto: Gh. Văduva

**Foto: Lucian Pașca
Școala de Munte**

Foto: Gh. Văduva

Foto: Gh. Văduva

Foto: Gh. Văduva

Foto: Gh. Văduva

Stimații cititori și colaboratori,

Revista noastră, ORIZONT CULTURAL XXI, apare în format Print, color, și în format electronic, pdf, on line, pe adresa Salonului Literar-Artistic și Științific (<http://slas.ucdc.ro>)

Dacă vreți să ne contactați, dar mai ales dacă intenționați să vă exprimați opiniile sau să ne trimiteți, spre publicare, texte (versuri, proză, eseuri, puncte de vedere etc.), fotografii interesante (realizate de Dvs.), alte imagini, realizări grafice sau alte lucrări, ne găsiți la Universitatea Creștină “Dimitrie Cantemir” (Splaiul Unirii nr. 176, sector 4, camera 6, parter, București), tel. 021.330.99.56; 021.330.70.00; 021.330.79.11; 021.330.79.14, dar, în mod sigur, la orice oră din zi și din noapte, la telefoanele 0766.747.305 și 0729.831.463, email: vaduvageorge@yahoo.fr

Vă așteptăm!

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA

Universitatea Creștină “Dimitrie Cantemir” (Splaiul Unirii nr. 176, sector 4, București), tel. 021.330.99.56; 021.330.70.00; 021.330.79.11; 021.330.79.14; 0766.474.305 și 0729.831.463, <http://slas.ucdc.ro>; email: vaduvageorge@yahoo.fr

PE ARGES ÎN SUS...
Foto: Gh. Văduva

PROCESARE TEXT, REDACTARE, TEHNOREDACTARE

Gheorghe VĂDUVA

CORECTURĂ, GRAFICĂ

Gheorghe VĂDUVA,

Gabriel I. NĂSTASE

RESPONSABIL DE NUMĂR

Gheorghe VĂDUVA